

יום באדר תשמ"ח, 2.3.1988

מספר 2635

המחיר 5.00 שקל חדש (כולל מע"מ)

שנה 52

העולם הזה

מה

קורה

לצדה"ל?

צה"ל
של
אז

מטריפים

בוטנים בציפוי פריך, כמו שצריך.

שמואל קרובן גלי הוס

טוב לי עם

שנת

חדש
עם שומשום

כל היתר זה "פינאטס"

מיכתבים

תיסמונת טרופיק

על התוצאות של מחדלי ממשלת-האחדות.
התנהגות ממשלת האחדות הלאומית, שבה מושך הימין ימינה והשמאל לכיוול לא מושך לשום מקום. מזכירה לי את אימתו של יהודי רוסי אחד, בימי הראשונים של המהפכה הבולשביקית.
כאשר גברו באותם ימים הפרעות ביהודי אוקראינה, הוא פנה לאחר מראשי הבולשביקים, מייסד הצבא האדום, היהודי ליאון טרופקי (שגולד בלייב דוידוביץ ברושטיין) וביקש את התערבותו לטובת בני עמו, היהודים, וכשלא נענה הוא הטיח בפני טרופקי: "הטרופקים מחוללים את המהפכות, אבל הברונשטיינים משלמים את המחיר!"
הנמשל? ברור, חושבני.
חיים פרוסמן, ירושלים

נוק'אאוט

עוד על ההתקוממות בשטחים הכבושים (העולם הזה 16.12.87 והלאה).
היהודים והערבים הם כמו זוג תיישים עקשנים הנפגשים זה מול זה על גשר צר והמסקנה שלי היא שמילחמת האבנים היא המילחמה הסופית, שתיגמר בנוק'אאוט: או שהיהודים יזיזו את כל הערבים אל עבר הירדן המזרחי או שהערבים יזיזו את כל היהודים לים.
צדק בך גוריון, שאמר, כי המילחמה האחרונה תהיה זו, שבה יצטוו הערבים.
נח גיהנומי, חולון

אין ברירה

ועוד על ההתקוממות בשטחים הכבושים.
הוריי עלו ארצה, בשנת 1933, מיוגוסלביה וחשבו, בתמימותם, שארץ-ישראל זה ירושלים, וכמובן, ירושלים העתיקה.
חינו בירושלים, ללא כסף, ללא שפה, ללא אולפן, ללא סוכנות, ללא כלום.
אמא הפשילה שרולים ועברה בניקיון בכנק שבועי החדשה ואבא עבר בסלילת כבישים בגליל העליון.
... ואז, בשנת 1936, באחד מימי שישי, נשמעו שעות של אספסוף רץ בסימטות וקרא, אירבא אל יהודי אירבא אליהוד!... פה נשחט משהו, שם נשחט משהו, פה נשרף בית יהודי, שם נשרף בית יהודי...
אחרי כמה חודשים אמא לקחה אותנו, הילדים, וברחנו לחיפה.
יפיי הגענו לחיפה וגרנו על הגבול, בין ערבים. חשבנו, פה הערבים טובים ויהיה שקט. אך, שוב שעות אספסוף ושוב קריאות, ההסתה של המואזין מן המיסגר ושוב בריחה, לחצר הסכנין במרכז העיר.
... אין חדש תחת השמש. תמיד זרקו עלינו אבנים ושולם ממש לא היה מעולם בינינו לבני רודנו וזה מחזק את דעתי יותר ויותר שאנו חייבים לשמור על ארצנו. פשוט אסור לנו להתעייף. לנו אסור להפסיד אפילו פעם אחת.
כוכבה ברלוי, תל-אביב

נזענות עכשיו

על סיבוב להעסיק אדם בגלל מוצאו הערבי.
בן-זוגי לחיים התקשר להצעת-עבודה, למלצרים בבית-מלון, אותה ראה בעיתון. לאחר שפרט את ניסיונו, כמלצר בבית-מלון באילת, נשאל לשמו וכאשר השיב, ריאב סאבי, הוסבר לו שאין מקבלים מי שאינם יהודים לעבודה.
אז מה הפלא שערביי ארץ, ש"בה הטיבנו עימם", חשם כפי שהרים חשק, שלא לדבר על העובדה שסיבוב העסקה מעין זה מנוגד לחוק, הקובע שאין להפלות אדם בגלל מוצאו.
בושה וחרפה היא שבארץ קיימת גישה כזאת וגזענות כזאת, מן הסוג שבגללן נאלצה מי שפחתי לעזוב את ארצו.
לידיה דומניבסקי, תל-אביב

מינו אבי סיבה

עוד על מכת ראשי-התיבות ("מיכתבים", העולם הזה 10.2.88 והלאה).
צה"ל איננו היחיד הטובע בים של ראשי-התיבות (המשך בעמוד 4)

הפרשה שהושתקה

שאלות חמורות ביותר מתעוררות בקשר לפרשת צינו-הנפט והעובדה התמוהה עוד יותר — מדוע הושתקה הפרשה במעט כליל בכלי-התיקשות בארץ. במדינה מתוקנת היה מתמנה חוקר כדי לבדוק את הפרשה. כך בארצות-הברית. אך לא בישראל.

הגברת הראשונה

אורה הרצוג אמנם נתי קלה בהרבה גילויים שובניסטיים במסערת תיה באשת הנשיא, אבל היא אינה רואה את עצמה כמי שיוזי רה למען הקאריירה של בעלה. היא נהנית ממעמדה, מהנסיעות הרבות ברחבי הארץ ובתעלות וטוענת כי אסור לה — באשת נשיא — להתייחס אל עצמה ברצינות יתרה. רק דבר אחד חסר לה — פרטיות.

חלה בסכרת מיתוח מיותר

כאשר נכנס סמי סלמן לניתוח להוצאת אבנים מכליותיו, הוא לא העלה על דעתו איך ישפיע הניתוח על חייו. כתוצאה מרשלנות רפואית במהלך הניתוח וקשר-שתיקה של הרופאים, הוא הפך לחולה-סכרת הנוקק לזריקות-אינסולין תכופות.

אחה והשקל תמיכה לא חוקית

אירגון-הקבלנים ינסה להחזיר לידי את השליטה בבנק הבניה • מכרו של עיריית תל-אביב בניו יורק טיימס • רשת דראג-סטורס אמריקאית רוכשת מוצרים בישראל • חדראן שוב ניגשת למכרו עם חברת אלקטרוניקה אמריקאית • רובינשטיין וברנוביץ לבורות • הניו-יורק פוסט נרכש על-ידי פרוישראל • יצרנים ישראלים ביטלו השתתפותם בירידה-האופנה בניו-יורק • אירגונים יהודיים עברו על החוק כשפירסמו הודעות-תמיכה ב־מרניותה של ממשלת ישראל.

בזכות עצמה

בראיון להעולם הזה מספרת מירי אלוני על הקאריירה שלה. על התקליט החדש שהפיקה בלא עזרה של חברות-ההפקה הממוסדות. על ילדותה. על להת-הנח"ל והשיר לשלום שהפך לנכס צאי-ברזל בזמר העברי. על בעלה שמואל אומני ועל בנה שחלה בגיל חצי שנה בסרטן והבריא.

המדורים הקבועים:

מיכתבים — אין ברירה
איגרת העורך — אלכסנדר ונפוליון
תשקף — מנהל לחרות
במדינה — הבדיחה המעופפת
אתה והשקל — עיסקה מורה
יומן אישי — חיים בנצחיה
אנשים — עש בקלאות
חשבוני-נמש — אורה הרצוג
תמרוקים — אהבה לימית
ראיון השבוע — מירי אלוני

כתבת השער הקידמי:

פשע נגד צה"ל

מי שאומר לחיילי צה"ל לירות בילדים מבצע פשע נגד צה"ל. מי שאומר לחיילי צה"ל לרסק את עצמותיהם של בני-אדם במהלומות מכוונות. מבצע פשע נגד צה"ל. ומה שמתבצע עתה הוא הרס צה"ל. לא רק מהבחינה ההומאנית. אלא גם מהבחינה הצבאית.

כתבת השער האחורי:

כדורגל בלי מין?

האם הריחוק והיעדר נשים עלול להשפיע לרעה על שחקני-הנבחרת באוקיאניה? האם יש לספורטאים יצרים מיניים חזקים במיוחד? האם החסך המיני גורם לתוספת מתח לשחקן? האם פורקן מיני מזדמן אינו כרוך באובדן הכושר? בעיקבות יציאתה של נב־חרת-ישראל למישחקים באוקי-אניה היפנה העולם הזה שאלות אלה ואחרות לאנשי-מיקצוע.

בדיחה מעופפת

הבדיחה המעופפת, ששמה שליחות שולץ, נמר שכה השבוע במלוא המעוף. בשחצנות אופיינית לאמריקאיים ניסה שולץ לרכוש את לב הפלס-טינים. אך המנהיגים לא באו. הביטחון העצמי שלהם איפשר להם לירוק בפני "המזכיר".

נשים, סמים ואסי דיין

אסי דיין לא נח לרגע. אחרי נישואין רצופי עליות ומורדות עם קרולין לגני פורד, אפיונדה קצרה של נישואין עם סמר קל-צ'נסקי, שממנה שכה להתגרש, ורומאן עם מונה זילברשטיין, מנהל אסי רומאן עם צעירה בת 20. את שלב הגמילה מסמים הוא כבר עבר, לדבריו. קצת יותר קשה לו לנקות את גופו מה־דורים שלהם התרגל. מה הלאה? ימים יגידו. עכשיו הוא מכין חומר.

הרצח הכפול

עדיין לא ברור מדוע נרצחו אלי ומאיר אלון מעבר. המישטרה משערת כי מדובר בחי סולחשנות. איילה (בת-מונה), אלמנת אלי, מבכה אותם. מאז שיוחררו של מאיר, האח, מהכלא היא נהגה לחלק את יצועה עם שניהם.

רחל המרחלת מדווחת:

שימוענה שוורץ מצאה נחמה בזרועותיה של אלי ספירשד • סיגלית גל — מכורה לגינקולוגים • רינית בליק מנסה לסחוב את בני יחננה לחופה. האם היא תצליח? • נאוה חן עזבה את תל-אביב לטובת ניו-יורק ומצאה את סטיבן באוור •

על חלום וקטיעה

בסאם אבו-שריף, יועצו הקרוב של יאסר ערפאת, ומי שמונה על מבצע ספינת-השיבה הסכים להתראיין להעולם הזה. הוא מספר על מיסעו-הנפץ שגרם לקטיעת אצבעות ידיו. על אירגון ספינת-המגורשים. על החלום ועל דרכים לפיתרון הסיכסוך.

סמים וסרטן

בפרק נוסף בסידרת הכתבות על המתרחש בנווה-תירצה, מספרת נעמי אדווה על נשים שהסתבכו בסמים. על המוכרות, הבל-דריות, הסוחרות העצמאיות והשפחות המשועבדות. מרגיטה סנאן הבלגית, ש־הבריחה לארץ הירואין, הש־תמשה בכסף למימון הטי-פולים בביתה החולה בסרטן.

רינוי רן

הרומאן האמיתי של הצמד שוקי ודורית • והרומאן הסודי של האישיות הצניברית והאישיות הכלכלית • הימורים כניסו מלון בת ימי • מיתחן-הסדין של העוֹר • נתן וולך מחפש. אבל לא דרך משרד-היכריות.

על דף חדש פחדים כצעצועים

"פחדים הם צעצועים של אנשים בודדים", מצטטת ציפי שחרור משירי אשר רייך. היא סוֹקרת כינוס-שירים שיותר משהוא כינוס הוא הת' חלה חדשה. "פרווה" של יוסי קריים ושול' הגיג ל-100 חוברות ותרסר שנים. ברכות מקריבל לילד הלא-נורא של הפריודיקה הספרותית. שלמה שבא חושש שציורי יוסל ברגר ייש-ארו באוסטרליה, ונתן זך חר־שש שכמה הפכו באחרונה ל-קנגורוס (כך-גורוס, לא-גורוס).

א.י.י. פלסטינית

שני סרטים שהוצגו באחרונה בפורום הצעיר של פסטיבל-ברלין מצטיינים בגישה מקורית למציאות הפוליטית העגומה במרחב. ביירות — הסרט הבייתי האחרון מתעד שלושה חר-דשים בחייהן של שלוש אחיות בבירות. ומי-תה של ידידות הוא סיפור על אורחת מהחלל החיצון ההופ-כת ללוחמת-חופש פלסטינית.

קולנוע — אהבה בוערת
זה וגם זה — פורים ספיישל
לילות ישראל — ימי-הולדת
דף חדש — קפקא באוסטרליה
תשכין — הציפון
הירוקים — על כל העולם
רחל מרחלת — רון עמוק (5)
רינוי רן — מאהבם סמר
מה הם אימרים — אסתר אלכסנדר
'צחק' צחק — עני סביר, טוביה צפיר
פיוס צימק — עני סביר, טוביה צפיר

מיכתבים

הפרקליט והעניבה

על דמות דיוקנו האמיתית של פרקליט ("ד"ר ח מתוך כלא-הנשים", העולם הזה 17.2.88). את המיסגרת שסיפרה על עתירתה של אביבה גרנות, להעלות את שכרה מעבודתה בכלא.

פרקליט עמירם מינוסם בכלא

לשכר-המינוסם במשק, קישט תצלום שהיה אמור להיות דמות דיוקנו של הפרקליט המייצג את גרנות בעניין זה, עורר-הדיון אבי ("עמרה") עמירם. אבל במקום עמירם הופיע בתצלום פרקליט נכבד אחר, שעניבתו אפילו נשאה את סמל לשכת עורכי-הדין, רק שהוא לא היה עמירם. ע. חדרה, רמת-חן.

● פרקליט עמירם האמיתי, ראה תצלום.

זה לא כראי

על השפעתה הטובה של סידרה עיתונאית ("דוח מתוך כלא הנשים", העולם הזה 30.12.87 והלאה) קרובה שלי היתה בכלא נווה-חירצה, על שימוש בסמים, קרוב לשלוש שנים. לאחרונה היא השתחררה וראתה את הסידרה על נווה-חירצה בהעולם הזה. היא מציעה להרבות בנושאים מסוג זה בעיתון כדי שכולם יבינו שפסע אינו משתלם. גם אני, במיקצועי עובדת עם נוער בעייתי, וסבורה שיש להרבות בנושאי פלילים ובית-סוהר, כדי שכל הפושעים והעבריינים ידעו ויבינו ואולי יחשבו פעמיים אם זה כראי.

יעל גולדפרד, תל-אביב

כתובת המערכת

קוראים המבקשים לכתוב למערכת העולם הזה מתבקשים לדייק בכתובת המערכת: רחוב גורדון 3, תל-אביב, מיקוד 63458. בשעת הצורך ניתן גם לפנות בט"לפון: 322262 (03), בפקס/טלפון: 292262-3, 245242-3, 2009, ובטלפק: RMYM IL 341667.

הגרדה גרעינית

לגמרי לא בטוח שמדענים רחוקים מחזויות העולם הזה (בלי מרכאות), כפי שכבר הזכרתי בגיליון העולם הזה שהופיע השבוע לפני 25 שנה ובו הובאו דבריו של אחד מבכירי מכון ויצמן ברחובות, פיסיקאי-גרעיני עמוס דה-שלש. ובה אמר הפרופסור:

● "העולם נחלק בין אלה החולמים על זוג-אופניים ובין אלה החולמים על מכונת קאדילאק".

(המשך מעמוד 3)

תיבות. הוא גם לא זה שהמציא את השיטה. הלא מאז ומתמיד הרבו יהודים בשימוש בראשי-תיבות ואפילו לקביעת שמות-המישפחה שלהם. ומי אינו יודע על שם-המישפחה לפני הנישואין של האחות אורה הרצוג, רעיית נשיא-המדינה וסווי אבן, רעיית יו"ר ועדת-החירום-הביטחון? שם מישפחתו לפני הנישואין היה אמב"ש, ראשי-התיבות של אני מאמין באמונה שלמה. וחיים (נח הומיר) באר פירסם לאחרונה כתבה, שבה סיפר על אדם אחד, בנם של ניצולי שואה, שהוריו בחרו לו כשם פרטי את השם מיגו (שם-יוכרז: מרד יהודי גיטו ורשה). והנ"ל קרא לבתו הבכורה, כנראה מתוך עומק תודעתו הציונית, סיבה (סכל יהודי ברית-המועצות) ועכשיו, כשנולדה לו בת שנייה, קרא לה א'ישבע.

אבל לא סתם אלישבע, אלא אלישבע עם כוונה של ראשי-תיבות. וכך הסביר האב מיגו: מה זה אלישבע, זה. אין לנו יהודה (ו)שומרון בלי עוזיה?

צבי הלפרן, תל-אביב

השכם והמישקפיים

על שגה בזיהויו של פלסטיני באתונה ("אחרי ההתפוצצות", העולם הזה 17.2.88).

האדם המופיע, ביחד עם הבימאית סימון ביטון, בתצלום מאתונה, המלווה את הדיווח של

שאהין

סמאחה

נחמיה באתונה

ענת סרגוסטי, איננו אבו עלי שאהין, מי שגורש מרצועת-עזה ללבנון. האדם בתצלום הוא ג'וזף סמאחה, מעורכי השבועון "יום אל-סאבט". לשניים אימנם מישקפיים, שפם ומצח גבוה ומקריח אבל שאהין הוא שאהין וסמאחה הוא סמאחה. אנטון חזירי, יפו

עני חשוב כמת

על המשבר במערכת הבריאות. בשידור יומן השבוע בקול ישראל הושמע ראיון עם מנהל בית-חולים בצפון. בכור המנהל אמר, בתמצית דבריו, כי יש רפואה כלכלית או כלכלה רפואית. למי 20 אלף דולר לשלם, ניצל וחי. אחרת מתממשת האימרה: עני חשוב כמת. עקיבא יחזקאל, קריית-אטא

לוח זמנים

על יממתו של בחורי-שיבה ("חוף בחורף", העולם הזה 17.2.88). בחורי-שיבה מתעמקים כל ימיהם בתלמוד ואמורים להיות חריפיל-לשון וחדי-ניסוח. לכן מתבקש, שכאשר גדיאור, בחורי-שיבה המבלה בשפת-הים בעיצומו של חורף (כדבריו: חצי יום בישיבה, חצי יום בים) והמודיע כי הבילוי בים משפר את חייהם, ינסח את יומו ביתר פירוט. אולי כך: חצי יום בים, חצי יום בישיבה ולילה שלם בשכיבה. גרעין רוזנבליט, תל-אביב

הלוח שבחרו

על מיכתב אחד למדור המיכתבים לרועי (העולם הזה 17.2.88). מדוע יצא החרוץ / של הגברת נעמי רון / על בוגר קיבוץ / המבקש להשיג סטון / בעזרת מיכתב בחרוצים / השווה, בערך, שני זווים / הכוונה, היא, כמובן / לאותו נהג חרון / הגר ליד הים / ומחפש לשפר את הקיים / בעזרת נאה ובשלה / שתחזיר אותו בשאלה / מעיסוקו בגינון ומריסציה / וכמובן גם ממסטרובציה. צביה חרמוני, נבטחים

קליא יקי.

את סכום הנזק המלא לכשזה יתגבש, אלא אם כן ישולם הסכום האמור במישרי תוך 20 יום מתאריך מיכתבי זה.

אשר עליכן הנכם מתבקשים לפרסם את ההכרזה בגיליון העולם הזה הקרוב, ובן לשלם כמישרי רדי את הסך של חמישה מיליון ש"ח, הכל כאמור לעיל, שאם לא-יכן איאלץ לנקוט נגדכם בצעדים מישפטיים בהתאם להוראות מרשי.

אלכסנדר

קיסר ונפוליון

ער כאן המיכתב של עורר-הדיון, בשם מרשו המכובד.

איכשהו הוא מזכיר לי את הסיפור על זלמן ארון, שאחר מעסקניה-המפלגה ניגש אליו ואמר לו: "מגיע לי מזל טוב".

"על מה?" תמה ארון.

"זוכיני מן האשמה של קבלת שוחד" אמר העסקן.

"מעניין", השיב ארון, "אני מעולם לא זוכיתי משום אשמה".

חפר מספר על מיכתב-ההוקרה שקיבל מייגאל ירון ויגאל אלון, על גבורתו בקרב. זה מעניין.

יש בארץ אלפי חיילים קרביים של מילחמת העצמאות. אף אחד מהם לא קיבל מעולם מיכתב-הוקרה של דין ו/או אלון ו/או מישור אחר על גבורתו.

אני עצמי השתתפתי בכמה עשרות פעולות קרב, וגם בחציית-הקרבנות והפשיטה על מעלות לא קיבלתי מיכתב-הוקרה מאיש. מעניין.

אני מתרשם עמוקות מן העובדה שחיים חפר השתתף בקרב על המרפאה והפשיטה על בית-מכס סודי. אני מודה ומתוודה שלא שמעתי מעולם על הקרבות הכבדים האלה. אולי הייתי עסוק בדרום כשפעולות אלה שינו את ההיסטוריה בצפון.

אשר לליל-הגשרים ולהעברת המפעילים — אלה שייכים לתקופה קודמת. אני התייחסתי בפירוש למלחמת-העצמאות, ולה בלבד. חפר היה אז בדמי עלומי, ואלפי בני-גילו חירפו יום יום את נפשם. אחרים מהם גם כתבו שירים.

אולם אם זה חשוב לחיים חפר — אני מכה על חסא ומכריז בזה קבל עם ועולם, בקול-יקולות, שחיים חפר היה גיבור-מלחמה, שהשתתף בקרב בות כבירים, מקרב ווטרו וצר לקרב על המית'לה, ושיש באמתחתו מיכתב-ההוקרה של אלכסנדר דר הגדול, יוליוס קיסר ונפוליון.

אלא שכל זה אינו גוגע לעניין שעליו הגבתי — התקפתו הנבזית של חפר על יוסי הראל, מפקד האוניה אקסודוס. גיבור אותנטי, שגילה גדלות-נפש והביע אהדה לרעיון ספנת-המגור'שים. שלא לדבר על הרמו הדק של חפר, כאותה מחרוזת, שאם ימשיכו הערבים במעלליהם יקרה להם מה שקרה ב'1948. כלומר: גירוש המוני בנוסח מאיר כהנא וגאנדי.

אח, כן, שכחתי עוד מעשה-גבורה של חפר: אחרי מלחמת ששת-הימים נלווה לגאנדי, כאחד חו האיש, במיבצעים של ציר-אדם ("מירפאים"). חפר היה אז גרופ' של גאנדי, כשם שהיה ונשאר גרופי של יגאל אלון ויצחק רבין.

אין לי ספק שיש לו גם מיכתב-ההוקרה של גאנדי. מדוע לא יתגאה גם בהם?

או אני מתנצל ומסיר את כובעי. להווי ידוע לבל: חיים חפר הוא גיבור-מלחמה.

א. א. א. א.

תמיד שיעשעה אותי העובדה שגרולי-המשמיעים הם הרגישים ביותר להשמצות, כשהם נמצאים בצד השני של המיתר. יש להם, בדרך-כלל, עוד רק מאור.

כוזה, כנראה, גם חיים חפר.

חפר משמיע על ימין ועל שמאל. הוא השמיע את גרולי-המדינה וקטניה (וגם אותי). אבל אחרי שהקדשתי לו כמה שורות, הוא יצא ממש מגדרו.

עוד לא יכשה הדיון של דבריו, וכבר שוגר לי פתשגן כהול של עורר-דיון.

זהו נוסח המיכתב — "מבלי לפגוע בזכויות — באמצעות שליח".

ביומנו האיש טוען העורך, בין היתר, כי מרשי

מאיים חפר (עם רבין) מיכתב-ההוקרה מהרמטכ"ל.

בכל 15 החודשים של מלחמת-העצמאות לא שמע אף כדור אחר שורק.

להווי ידוע לכם כי מרשי השתתף כלוחם הן במיסגרת צה"ל והן במיסגרת חוליית-הפלמ"ח להעפלה ביבשה, וגטל חלק בהתקלויות בנשק קר וחם מעבר לגבול בסוריה ובלבנון.

מרשי השתתף גם כלוחם בקרבות אחרים ובין השאר, לשם הדוגמה בלבד, נטל חלק בפשיטה על בית-המכס הסורי מעל גשר בנות-יעקב, בקרב על המרפאה במיסגרת גרוד 9 ובפיצוץ גשרים. מרשי קיבל בעניינים אלה מיכתב-ההוקרה הן מהרמטכ"ל דאן, יגאל ירון ו/ל, והן מיגאל אלון ו/ל.

בניגוד ללוחמים מפורסמים אחרים מ'1948, אכן העריף מרשי להתרבו בתיאור עלילותיו של אחרים, ולא להקדיש את עטו מאז ועד היום לתיאור הקרבות שאותם עבר על בשרו.

הפירסום האמור בגיליון העולם הזה יש בו, ללא כל ספק של אמת, כדי לכוזב ולהשפיל את מרשי ולפגוע בדמותו.

הנכם נדרשים בזאת לפרסם הכחשה לפירסום האמור בגיליון העולם הזה הקרוב במקום, במידה, בהבליטה ובדרך שבה פורסמה אותה לשוידרע, תוך תיאום נוסח ההכחשה עם החתום משה.

הנזקים שנגרמו למרשי כתוצאה מפירסום דבר-השקר האמור הם חמורים ביותר, ולצרכי פשרה בלבד מעמיד מרשי את הנזק על סך של חמישה מיליון ש"ח, תוך שמירת זכותו לתבוע

חרות מחפשת מנהל

בתנועת החרות מחפשים בימים אלה איש ביצע שינהל באופן מעשי את מערכת הבחירות הקרובה לבנסת. משה ארנס, י"ר מטרהבחדות של התנועה, הציע השבוע את התפקיד למרדכי ציפורי, סגן שר הביטחון לשעבר. ציפורי טרם החליט.

התמודדות על ראשות הליכוד

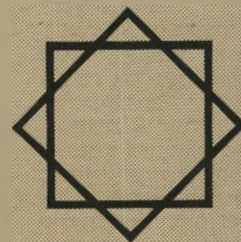
ח"כ מאיר כהן אבירוב התפטר מכהונתו כיו"ר סניף ירידה של תנועת החרות. בחירות סבורים שכהן אבירוב מונה בכך על ניסיונות המוסדות המרכזיים של התנועה להצניח מועמד מכהן שיתמודד על ראשות עיריית חיפה מטעם הליכוד. עתה צפויה התמודדות בין העסקנים החיפאים רמי לוי ועמרם ארזי על התפקיד שהתפנה.

הכל המתינו למלוויזיה

חברי מישלחת נשיאות הכנסת, שהגיו עו למישלחת הנשיא, כדי להודיע לנשיא חיים הרצוג באופן רישמי על בחירתו לתקופת כהונה נוספת, שמו לב שצוות של הטלוויזיה לא נוכח במקום. הנכבדים המתינו בסבלנות עד שאני שידהטלוויזיה הגיעו, ורק אז התחילו בטכס.

סמל פלסטיני חדש

על שולחן הוועדה הפועל של אש"ף מונחת הצעה לקבוע סמל חדש לעם הפלסטיני, אשר יתחרה עם המגן דוד הישראלי.

הסמל המוצע הוא: בעל הצבעה הוא עימאר שקור מכפר סח'נין בגליל, חניך האוניברסיטה העברית ויועצו של יאסר ערפאת לעניינים ישראלים. הוא טוען כי זהו סמל כנעני עתיק, שהיה בתקופות שונות בארץ גם סמל נוצרי וסמל מוסלמי.

כודתו היא שסמל זה יאומץ רשמית כסמל המאבק הפלסטיני לעצמאות, כך שצעירים פלסטיניים יוכלו לצבירו בקלות על הקירות בשטחים הכבושים.

המתנחלים מחפשים יחצ"ן

ועד הפעולה של המתנחלים החליט לפתוח במסע הסברה ארצי נרחב, כדי לשכנע את אזרחי ישראל בחשיבותה הביטחונית וההיסטורית של הגדה המערבית למדינת ישראל.

מרובר במסע יחסי ציבור של כמה רבבות דולארים, שיכלול הסברה גלויה והפגנות רבות, כשהמטרה היא להעלות את הנושא לסדר היום הציבורי. בינתיים פנה ועד הפעולה ליועץ התקשורת צבי רימון, וכן למישרד הפירסום "דחף", שאיתו עומד ועד הפעולה במשא ומתן מתקדם.

100 שמיניסטים חתמו

מיספר החתומים על מיכתב השמיניות, המודיעים שיסרבו לשרת בשטחים הכבושים, כבר הגיע ל-100.

עמירב בכינוס מחאה

בכינוס של נציגי תנועות המחאה שהיה השבוע במערת "צוותא" בתל-אביב, השתתף גם משה עמירב, פורש תנועת החרות שהצטרף לפני זמן קצר לתנועת המרכז. עמירב התעניין בדרכים המעשיות שמתכננות תנועות המחאה נגד הכיבוש, ונראה משוחח עם נציגי סוף לכיבוש השנה ה-21.

חובות אבודים של השטחים הכבושים

בקרוב יחל משא ומתן בין התאחדות התעשיינים ואיגוד ליישובות המוסחר לבין מס' הכנסת, כדי שמס' הכנסה יכיר בהמחאות החוזרות מן השטחים הכבושים כחובות אבודים.

יוזמת ותאחדות התעשיינים ולישכות המיסור לרכו את גביית ההמחאות החוזרות, שהגיעו להיקף של 70 מיליון דולר, לא תצא לפועל. מתברר כי שום גורם פרטי אינו מוכן לקבל על עצמו את גביית ההמחאות בשטחים הכבושים, כי זה כרוכה מעשה התאבדות.

ירושלים כאיזור פיתוח

התאחדות התעשיינים בירושלים מבקשת מעמד של איזור פיתוח אלף. המעמד מקנה הקלות בהקמת מיפעלים חדשים. הבקשה באה בעיקבות האירועים האחרונים בשטחים הכבושים, שגרמו למחסור משמעותי של כוח-אדם במפעלים. התאחדות מבקשת הקלות, כדי לבצע מעבר מעבודות אדם למכונה. מעמד של איזור פיתוח אלף מקנה הנחות ניכרות בעלות המיסים על הקרקע ומאפשר הקמת מיפעלים חדשים.

יהודים לא באים לארץ

ראשי אגף הנער והחלוץ בסוכנות היהודית מדוברים מאוד מהמיספר המועט של נערים ונערות יהודיים מכל העולם, שנרשמו עד כה למחנות קיץ בישראל. בדו"כ כלל מסיימת הדשמה למחנות כחודש פברואר, אבל השנה מיספר הנרשמים הוא כה מועט, עד שפרוייקטים שלמים עלולים להתבטל בקיץ הקרוב. הסיבה למצב היא האירועים בשטחים הכבושים. גם בין אלה שכבר נרשמו, גדול מיספר הביטולים. ראשי הסוכנות מתכוונים להורות לשליחים ברחבי העולם להתחיל במסעי-שינוע רציני, ולהסביר ליהודים שרוקא עכשיו זקוקה ישראל לתמיכה, לסייע ולגייס.

מסע הסברה לבונדס

מאיר דוון, לשעבר שגריר ישראל בצרפת, דיבר השבוע לפני 150 נציגי ה"בונדס" מצרפת שבאו לארץ להביע תמיכה והודעות במדיניות ישראל. מישלחת הבונדס שהתה בארץ כשכוע וביקרה באילת ובירושלים. היא לא ביקרה בשטחים הכבושים.

כגישה אחרי 15 שנה

האסיר הביטחוני לשעבר, ראוד תורכי, נפגש לפני חודשיים בפאריס, עם בתו, שאותה לא ראה כ-15 שנה. תורכי, שנעצר בשעתו באשמה שעי מר בראש רשת ריגול וחבלה, שוחרר לפני שנתיים בעסקת חילופי שבויים. בתו חיה בסוריה ולא פגשה את אביה מאז שנעצר.

צנוזרה בעל-המישור

יומן מפי"ם, "על המישור" סירב לפרסם מאמר של חיים שור, שבו הוא מקיים ויכוח עם דיעותיו של יעקב חזן, כפי שהן מובאות בפרק המדיני בסיפור "יצא עכשיו לאור". שור, שהיה בעבר מוכיר הקיבוץ הארצי, ערך את יומן ער-

המישור בין השנים 1974 ו-1980, והוא מבין מאז 1982 כעורך ויראאנטולק. הסיבה הרשמית לאיסורסום המאמר היתה כי הוא ארוך מדי.

פוכלאריה לכתובות המתנחלים

ספרהטלפונים "פזית", הכולל בתוכו את כל הכתובות ומיספרהטלפון של המתנחלים מעבר לק הירוק, הפך בזמן האחרון פופולארי, דווקא בין אנשי שמאל שונים. אלה מתקשרים למתנחלים בטלפון או באמצעות הרואר ומנסים לשכנעם לצאת מן השטחים הכבושים.

גזענות אקדמית

הנהלת אוניברסיטת חיפה היתה מוד-אגת מן התרמית שיש לאוניברסיטה בציר בור והזמינה סקר דעת-קהל מיוחד בחברה סרטי. הממצא שהקפיץ את הנהלת-האוניברסיטה היה שהציבור מאמין כי 50% מהסטודנטים באוניברסיטה הם ערבים. הנהלה החליטה לצאת במסע-הסברה נרחב בבתריספר ובין חיילים לפני שיח-רור, שיסביר כי "רק" 20% מהסטודנטים באוניברסיטה הם ערבים.

גם הבונים

חוששים ממיחון

הבנקים הגדולים, שיפרסמו בשבוע הבא את מאזניהם, יציגו הפרשות מוגדלות לסעיפי החובות המוטלים בספק. הפרשות מוגדלות אלה גובעות מלחץ שהפעיל בנקישראל בשל היריוחיות הגדולה יחסית שצברו הבנקים בשנה האחרונה. הדבר גם גובע מהחלטה של ראשי הבנקאות בארץ לנקוט מישה וזירות, בגלל ההאטה במיגור העיסקי שהחלה מסתמנת עתה, ואשר עלולה להביא להתרחבות מעגל החברות שנקלעו לקשיים.

המתנחלים מטפחים

את צה"ל

אנשי ההתנחלויות בגדה המערבית יוזמים כמעט מדי יום מיפגשים עם חיילי צה"ל השוהים באיזור. הפגישות, שחלקן מוקדשות לשיכנועים פוליטיים, מוסות בהגשת שתייה חמה ודיבר-מאפה לחיילים בלילות הקרים. מדי מוצאי-שבת מגיעות קבוצות של מתנחלים לבסיס צה"ל כשבדירה קפה ועוגות. תוך כדי מיפגש עם החיילים מביעים המתנחלים את אהדתם והבנתם לחיילי צה"ל.

שופטים מציעים סילוק

בגלל תלונות שהעלו באחרונה נגד שופטים, נשאלה בכנס שופטים השאלה כיצד לנהוג אם יביעו מתדיינים חוסר אמון תוך כדי מיפגש כשופט, בגלל התפתחויות הללו. בין השופטים היו דיעות שונות. חלק המליצו על הבחלה והתעלמות. חלק הציעו לפק את האיש מהאולם ואחרים אף המליצו להעמידו לדין. בסוף הישיבה לא היתה בין השופטים דיעה אחידה לגבי התגובה המתאימה.

הליברלים ילכו לתחיה

חלק מסייעת העובדים הליברלים בהסתדרות מתכוון לפרש ולהקים את סיעת התחיה בהסתדרות, תחת להצטרף ביחד עם שאר החברים הליברלים לליכוד. לתחיה אין ייצוג בהסתדרות, והקמת סיעת נפרדת תקנה לה תקציבים נכבדים.

ייצא עיתון-וער חדש

הצהרון ידועות אחרונות מחפש ררך להגדיל את חלקו בשוק העיתונים, עליידי הוצאת עיתונים לקהל ספציפי. בין השאר נשקלת האפשרות להוציא עיתון-וער חדש, שיתחרה ב"מעריב לנוער" הפופולארי, ועיתון כלכלי יומי.

הסאטיריק

מיספר הקורבנות שנהרגו עד הרגע הזה — 74 בביטחה, ואולי עוד עשרות שלא נכללו גם במניין הבלתיירשמי — לא היה אפשרי, אילו היה ברור לחיילים שמותר להרוג רק במצב של סכנה מוחשית לחייהם.

הנוסחות השונות — "כשלא נותרה ברירה נפתחה אש לעבר רגלי המתפרעים ונהרגו..." — "נורה בשעה שניסה לחטוף נשק מחייל" — "נורה בשעה שתקף חייל בסכין" — הן עלבון לאינטליגנציה. עובדה היא שאף חייל אחד לא נהרג ולא נפצע באופן חמור (למרבה המזל) בזמן שהקטל היומיומי הזה נמשך. אם בכל 85 ימי ההתקוממות לא הועמד אף חייל אחד לדין צבאי מהיר ונשפט ל-15 שנות מאסר, וגם לא ל-15 חודשי מאסר, פירוש הדבר שהפיקוד הצבאי והפוליטי מביט במעשים אלה כסלחנות, ולמעשה מעודד אותם.

לחיילים יש אינסטינקטים חדים מאוד. הם יודעים היטב מה רצוי למפקדיהם ומה לא. יש דברים העוברים בשרשרת הפיקוד, מן הרמטכ"ל ועד לאחרון החיילים בשדה, מבלי שאיש יבטא אותם בפה מלא. יש פקודות אילמות.

ברור לחלוטין כי הפקודה האילמת היא: בסדר, חבריה. תירו. זה לא מזיק אם ייהרג אחד או שניים ביום. זה ולמד אותם!

הנער בחולצה הידוקה

דוא הדין, קל וחומר ועל אחת כמה וכמה, לגבי ההכאה. לא חשב מה בדיוק אמר יצחק רבין, כאשר דיבר על "כוח, עוצמה ומכות". העולם כולו הבין היטב. והתוצאות מוכיחות שכל חייל הבין את הכוונה.

יצחק רבין נתן פקודה — בפיה מלא או בחצי פה, במפורש או במרומז, אין זה חשוב כלל — לתפוס ערבים ולשבור להם את העצמות במכות. לסני הפגנה, באמצע הפגנה, אחרי הפגנה, ובלי כל קשר להפגנה.

החיילים הבינו זאת היטב, ועל כן נשברו עצמות של מאות בני אדם, והוכו מכות רצח אלפים.

ואם אלפי חיילים הבינו את הפקודה כך, כך בדיוק, הרי זוהי הפקודה שניתנה — ולא חשוב כלל מה היה הנוסח הירשמי.

זה לא היה אפשרי אילו היה אדם אחד — שר הביטחון, הרמטכ"ל, אלוף הפיקוד — אומר אי פעם: זה אסור! לאמור "זה אסור" אין פירושו — להגיד זאת במילים. במילים זה בוודאי נאמר לא פעם, לתיפארת המליצה. אבל החייל יודע מה טיב המילים. הוא שומע גם מה שלא נאמר, וגם איך נאמר מה שנאמר. וברור לחלוטין, על פי התוצאות, כי שר הביטחון, הרמטכ"ל, אלוף הפיקוד, מפקדה החטיבה וכן הלאה, כולם כאחד נתנו את ידם לאלה המרסקת.

שהרי אחרת, היו בתי הכלא מתמלאים מזמן במאות חיילים מרסקי עצמות.

אחרי שהעולם הזרוע ממספר האנשים והילדים שהוכו למות, בא מיכתבו של הרמטכ"ל המזכיר שאסור להכות על הראש ובמקומות רגישים אחרים. כל חייל מבין מה פירוש הדבר: יש לרסק זרועות, יש לרסק רגליים, אך לא לרוצץ גולגולות ולהרוג במכות.

אחרי 80 יום התעורר אף היועץ המיפטי לממשלה והזכיר, בעדינות, שמיספר כה רב של "חריגים" הופך את החריגים לנורמה. אבל בצבא אפשרית "נורמה" רק כאשר היא באה על דעת המפקדים.

אחרת אי היא יכולה כלל להיווצר.

השכוע ראו מאות מיליונים כרחבי העולם כיצד מתעללים כמה חיילי צה"ל בצורה מחרידה בשני צעירים שנלכדו בהפגנה, אחרי שנתעצרו. לפני כן ראו מאות מיליונים נערים אחרים שקרה להם אותו הדבר בדיוק. "הנער בחולצה האדומה" (ראה יוסן איש) ורביס דרכים אחרים.

אלא ששופע זרמון מחאות מכל העולם, שגרירי ישראל ועקו חמס, ואלו הפיקוד עמרם מיצע התעורר. הוא חש למקום, ערך חקירה, הופיע על המיפק, דיבר על חריג והבטיח עונש.

איזה חריג? המיקרים האלה קרו מאות פעמים, אולי אלפי פעמים. הרצועה והגרה מלאים בסיפורים על כך. כל עיתונאי המסקר את השטחים האלה יודע אותם. לא אחת הם גם צולמו, למרות שבדרך כלל מקפידים שוברי העצמות לעשות את מעשיהם הרחק מן המצלמה.

ואכן, מתקבל הרושם כי מבצעי הזוועה הזאת יבואו על עונשם לא כליכך בגלל המעשה עצמו, אלא מפני שנהגו ברשלנות פושעת וביצעו את הזוועה לעיני מצלמה. זהו הפשע שאינו נסלח.

אם האלוף עמרם מיצע לא ידע כי בתחום האחרון שלו מבצעים פשעים אלה מדי יום, הרי אין הוא כשיר לשאת בפיקוד, ויש להדיחו מייד. ואם האלוף ידע ושתק, וניער עתה רק בגלל הצילום וההד בועלים — בי אז הוא אחראי לכל המעשים, ויש להתייחס אליהם כאילו בוצעו על פי פקודות.

הטלוויזיה הישראלית הקרינה עד קטע קטן מן הכתבה שהוקרנה בעולם. זה היה מעשה דמייה מחפיר כשלעצמו, מפני שלא נאמר לצופים כי אורי פורת ועושי דברו העלימו את הקטעים העיקריים של הכתבה. אולם גם בקטע מצונזר זה נראה צה"ל

המצטיינות ביותר של מילחמת העצמאות (ובעינינו, אנשי גיב"ע, היתה החטיבה הטובה מכולן).

זה קרה מפני שטיפחנו בחטיבה זו רוח מיוחדת מאוד, הרוח של גיבעתי. העמדנו במרכז את האדם, את האדם הלוחם, את ערכו, את מחויבותו לחבריו ולחברה. לא נמשנו פצוץ בשדה, וטיפלנו במסירות גם בפצוץ האויב. לא היתה שינאה בליבנו. לא בזנו לאויב. כיבדנו אותו.

את כל זה אמרנו כבר אז. אמרתי זאת בבשרות פלשת, ושימעון אבירן אמר זאת בהקדמה שכתב לספר זה. כאשר פנו אלי באחרונה לתת יד להנחלת מורשת גיבעתי לחטיבה שהוקמה מחדש, נענית ברצון. חשבתי שזה חשוב.

על כן תוקפת אותי חמת זעם, כאשר אני רואה מה עושים לגיבעתי עכשיו, לאילו מעשים שפלים מנצלים את החטיבה, לאילו תהום מדרדרים אותה. אני רואה את הכומתה הסגולה של גיבעתי על ראשיהם של חיילים הנשלחים לעשות עבודה בווייה כקלגסים קולוניאליים.

אני שומע את הדברים הנאמרים על המירקע עלי ידי אנשים שהם, כנראה, מפקדים בגיבעתי.

ואני רוצה לצעוק: הצילו את גיבעתי! הצילו את צה"ל!

הפקודה האילמת: לירות

מי שאומר לחיילי צה"ל לירות בילדים בלתי ממונים, מבצע פשע נגד צה"ל.

מי שאומר לחיילי צה"ל לרסק את עצמותיהם של בני אדם במהלומות מכובדות, מבצע פשע נגד צה"ל.

מובן מאליו, ואל יישכח הדבר לרגע: הפשע הראשון והעיקרי הוא נגד הקורבנות. פשע זה עולה על כל הפשעים האחרים. הקורבנות אינם אובייקטים. הם בני אדם.

אולם זהו גם פשע נגד הצבא, שפקודות אלה ניתנו לו.

איך נותנים פקודות? כל חייל יודע שיש הרבה דרכים למסור פקודה. יש פקודה מפורשת בכתב. יש פקודה מפורשת בעלפה. יש פקודה מרומזת, כשכל חייל יודע למה הכוונה. יש פקודה המתבטאת ביחס המפקדים למעשי החיילים. יש פקודה של מעשה. יש פקודה של מחרל.

יש פקודה הנאמרת בקול רם. יש פקודה אילמת.

יתכן ששופט צבאי צריך להבחין בין סוגים שונים אלה של פקודה. לגבי החייל עצמו, אין הבדל.

אין שמין של פשע כי חיילי צה"ל הבינו שהם צריכים לירות במפגנים, בני כל הגילים, וכי הדיבורים בנושא, "רק בשצפופיה סכנה מיידית לחיי החיילים" הם בולשיט.

אים דוהר בשבילי מתנהפליטים. ג'יפ קרבי, ועליו חיילי גיבעתי.

על מירקעהטלוויזיה הם נראים דרוכים, מוכנים לקרב. העיניים רואות, והלב נחמץ.

פעם, לפני הרבה שנים, באמצע מילחמה ארוכה ונוראה, לא הרחק מאותו מקום, כתבת שיר על הג'יפים של גיבעתי: ארבעה, ארבעה על הג'יפ הדוהר / ובוקע השיר מן הלב. / והכביש מתחתם מרקד וזמר / זה הכביש המוביל אל אויב. שום שיר לא ייתב על המשימה הזאת של גיבעתי. שום שיר אינו בוקע מליבם של חיילים אלה. הכביש אינו מרקד מתחתם, והאויב הוא נער בן 14.

שוועריו של שימטון שוב פשטו במרחב / ונשא העולה בבל / סעזה ועד נח שוב נשען זה הקרב / לחרות ישראל.

הקרב הנמשך עתה מעזה ועד רפיח, מג'נין ועד חברון — האם הוא לחרות ישראל?

צה"ל — זה אנחנו!

לפני שאגש לכתוב דברים חמורים מאוד, אני רוצה להקדים הקדמה אישית, אף שצינתי דברים אלה לא אחת בעבר. אינני רואה את עצמי עומד מול צה"ל. צה"ל בשבילי אינו גוף זר.

אני בשר מבשרו של צה"ל, וצה"ל נמצא בי, בתוכי.

ביום שבו נולד צבא הגנה לישראל, ביוני 1948, עמדתו בשדה בדרום ונשבעתי לו אמונים, יחד עם כל חבריי. אז כבר היינו "ותיקים", למודיקרבות באותו צבא מופלא שקם כמעט יש מאין, שלא נקרא עדיין צה"ל.

זכיתי במספר האישי 44410.

מותר לי לאמור: אני נמנה עם מייסדי החברה הזאת. אני בעל מניית ייסוד. שילמתי עבורה בדם. צה"ל אינו שייך ליצחק רבין. צה"ל אינו שייך לרמטכ"ל ולאלופים המשרתים בו כיום. אין זה רכושם הפרטי, אין זו אחוזתם.

צה"ל שייך לנו, לכולנו. אם יש לתבוע את עלבוננו, אנחנו זכאים וחייבים לעשות זאת. שילמנו את מחיר הזכות הזאת, החובה הזאת.

מעולם לא הייתי פאציפיסט, ואיני פאציפיסט גם כיום. אני מאמין שמדינת ישראל, מדינתנו, זקוקה לצבא חזק, יעיל ומוסרי. היא תהיה זקוקה לו גם כאשר תתגשם תוכנית השלום שאני רוגל בה מאז 1948, לפחות במשך כמה שנים טובות. גם השלום הטוב ביותר זקוק לצבא חזק להגנתו, עד שיכח השלום שורשים איתנים בקרקע המציאות.

כשל אמונתי זו הוגדרתי לא פעם כמיליטריסט במחנה השלום. היו שכינו אותי בכינויים חמורים עוד יותר. דבקתי בעמדותי. אני דבק בה גם עתה.

לכן אני נסער עתה. כי מה שקורה עכשיו הוא הרס צה"ל. לא רק מבחינה מוסרית, לא רק מבחינה הומאנית, אלא גם מבחינה צבאית פשוטה, כגוף לוחם המסוגל להגן על המדינה, על עצם קיומנו, בעיתות מלחמה ושלוש.

אנחנו מתקרבים לנקודה שבה לא תהיה עוד תקנה להרס זה. מי שאחרים לכך, פוליטיקאים וקצינים, יתנו את הדין לפני כס ההיסטוריה. אך מכך לא ניוושע.

לכן זהו הזמן להודיע. לאמור את כל אשר יש לאמור, בלי כחל ושרק, בלא סגידה לפרות קדושות.

צה"ל שלנו אינו פרה קדושה. צה"ל שלנו אינו קדוש. צה"ל שלנו הוא גוף לוחם, זרועה הגנה של מדינת ישראל. הוא מורכב מבני אדם, בשר ודם. וכך יש לדון בו ואותו.

הרוח של גיבעתי

א עוד הערה אישית: איש גיבעתי אני.

אינני בא לקרש מיסגרות. גם לא מיסגרת של חטיבה. אבל אני חוויתי כמה מהחוויות הגדולות ביותר של חיי כאיש גיבעתי. לחמתי בשורותיה, והייתי הביוגראף הבלתיירשמי שלה. בשדות פלשת 1948, הספר שהיקנה לי שם, ושהכנסות ממנו עזרו לי לממן את רכישת העולם הזה. היה מוקדש כולו לקרבות גיבעתי, לאנשי החטיבה ולרוחה.

במילחמת העצמאות לא היתה גיבעתי סתם חטיבה אחת מני רבות. היא היתה שונה מכל חטיבה אחרת. היא לא דמתה לחטיבות הפלמ"ח, אף שמפקדינו באו משם, והיא לא דמתה לחטיבות אחרות של חיל השדה.

החטיבה היתה לא רק מיסגרת לוחמת, אלא גם מיסגרת חינוכית, מיסגרת חברתית.

גרמה לכך מותו המיוחד של האיש שעמד בראשה, שימעון אבירן.

וגרם לכך ההרכב המיוחד של החטיבה, שבה התמזגו באופן מושלם ילדי השמנת של צפון תל אביב ובנייה מצוקה של שכונות הדרום, הצברים של מושבות הדרום וניצולי השואה, ולאחר מכן העולים הסריים ממזרח אירופה ומצפון אפריקה. הם הפכו מיקשה אחת, עד כי נדמה ברגעים הגדולים כאילו כל החטיבה מגיבה כאיש אחד.

תעריבת מושלמת זו, שהתבטאה בכל מחלקה ובכל כיתה, לא מנעה מגיבעתי להיות אחת מהשתיים שלוש החטיבות הלוחמות

כאנשים שאיבדו צלם-אנוש. בכתבה המלאה הם נראים כחיות טרף משתוללות.
עכשיו מסתבר כי חיילים אלה הם בני-טובים, ולפחות אחד מהם הוא חברי-קרבין.
זה נורא. נורא עוד יותר שהוריהם מצדיקים מעשיהם. אין הם נוהגים רק כחורים, המתחבשים בשעת-מיכתן לימין יקיריהם בטוב וברע. זה טיבעי. אלא שהם יוצאים להגנת המעשה עצמו, מצדיקים אותו כפה מלא, ואף חוזרים על הסיסמה המהירה — המעוררת בויכרון כולנו זיכרונות נוראים — "הם מילאו רק פקודות!"

אם הם מילאו פקודות, הם מילאו פקודות בלתי-יחוקיות בעליל, ואין הדבר גורע במאומה מאשמתם. אך עצם האמונה כי מעשה נבלה סאדיסטי זה הוא בגדר מילוי-חובה מגבירה את אשמת מפקדיהם.

יכולים קצין צה"ל להתרועע עכשיו ולהעמיד פנים כאילו הם מוזהרים. עובדה היא שמעשה זה אינו חריג בין המעשים החריגים. הדברים האלה קרו וקורים מדי יום, בצורה זו או אחרת. היה מותר לחיילים לחשוב כי זוהי כוונת מפקדיהם, עד הרמטכ"ל ושרה-ביתחון, ועד בכלל.

כל בעיטה בראשו של קורבן שוכב כאילו נבעטה עליידי אלוף-הפקודה הנרעש עכשיו. וכל מהלומה בעציר כבול כדי לשבור עצם — כאילו נהלמה בירי הרמטכ"ל. וכל מכה כאילו הובתה עליידי יצחק רבין בכבודו ובעצמו.

"אינני מכירה את הבן שלי", התייפחה אחת האמהות. היא אומרת שזה"ל שינה אותו, שלקח בן טוב ונורמלי והפך אותו לסאדיסט.

היתכן האשמה חמורה יותר?

סאדיסט בכל יחיה

מה פירוש הדבר למעשה? מה זה אומר לגבי עתיד צה"ל?
צה"ל הוא צבא מגויס. הוא מקיף את כל שכבות-הציבור. מגויסים צעירים חכמים וטיפשים, אלימים ורכילוב, שומרי-חוק ופורעי-חוק, בני העולם העליון ובני העולם התחתון. כולם. **כמו כל צבא בעולם מגויס צה"ל גם מופרעים, אם מופרעותם אינה מגיעה לדרגה מסוימת. הוא מגויס גם סאדיסטים.**

על-סמך התבוננות אישית אני מעז לאמור, באופן כוללני, שבכל יחיה מתמצעת של צה"ל יש סאדיסט אחד ואיש-מוסר מובהק אחד, ויש כמה בחורים טובים ורגילים, שהם לא זה ולא זה, אך שניתן להשפיע עליהם לכאן ולכאן.

ועוד מסקנה מניסיון אישי: כמעט לעולם אין הסאדיסטים מצטיינים בקרב. האיכויות האישיות שראיתי בקרבות היו בדרך-כלל אנשים שקטים, לא שוויצרים, שאינם בולטים כל-כך בחיי היחידה בשעת רגיעה. הם מתגלים לפתע כאנשי-מופת כאשר יש לבצע מעשה-גבורה, להציל חבר נטוש, להסתער על עמדה מבוצרת, לבצע משימת-התאבדות. נרמה לי שכל חייל קרבי מנוסה יאשר מסקנה זו.

צבא טוב, שיש בו מנהיגות מלמעלה עד למטה, מן הרמטכ"ל ועד המספח, הוא הצבא שבו החיילים הטובים האלה הם המשמשים דוגמה לאחרים, הם המעוררים את הרצון לחיקוי. הסאדיסטים נשארים בצד. רוח-הכיתה וסמכותו המוסרית של המפקד מונעים מהם להפוך לפושעי-מלחמה.

כאשר קורה ההיפך, כאשר הסאדיסטים, "נותן את הטון", כאשר הוא הניגוד בעיני החברה, כאשר המפקדים מעוררים אותו, זוהי התחלת ההתמוטטות של כל צבא. צבא כזה חדל, בהדרגה, מלהיות צבא קרבי מעולה. הוא הופך אספסוף חמוש.

מי שמסר את הפקודה הופשעית לרסק עצמות ולבצע מעשים אחרים, עד כדי רצח, ביצע פשע משולש: לא רק כלפי הקורבנות, ולא רק כלפי חיילי צה"ל ומישהו-אחר, אלא גם כלפי היכולת הקרבית של צה"ל.

הוא קרא דורר ליצרים האפלים ביותר של הסאדיסטים. הוא הפך אותם לגיבורי צה"ל. הוא גורם לאחרים לחקות אותם, ולהיות במותם.

אני משוכנע כי גם ברגע זה יש בכל כיתה של צה"ל רבים וטובים הבוחלים בפקודות, ושאני משוכנע מלאים אותן. חייל רגיל פשוט נמנע מלהשתתף בפשע, מבלי לסרב פקודה בפירוש. אבל ברור, על פי ההתרחשויות עצמן, כי את הטון נותנים עתה ביחידות האנשים הנזהנים לירות, להכות, לרסק עצמות, להתעלל.

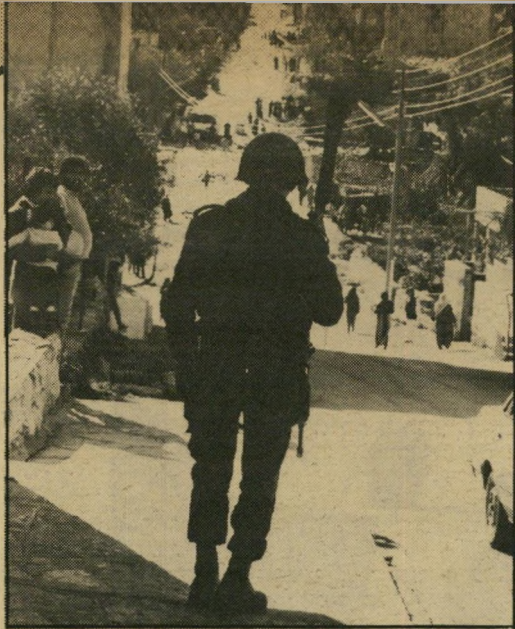
ויאמר הדבר בפירוש: אלה הם הפחדנים.
קשה להעלות על הדעת מעשה פחדני יותר מאשר לתקוף — חמישה חיילים סגונים — נער בלתי-חמוש בדרך, להכותו עד נפילתו, לענותו בגללים מסומרות בראשו, ולהמשיך ולהכותו על לשבירת עצמותיו. שלא לדבר על ירייה ברם קר בקבוצת מפגינים ממרחק של חמישים מטרים, או הריגת "מסית" ברם קר ברוכז-צליפים, או בקבורת אנשים חיים.

מי שקרא דורר ליצרים אלה, חיללים כאלה, קבע נורמות של פחדנות. של חוסר-אנושיות. ברוטא-ליזציה ודה-הומאניזציה.

נורמות אלה אינן משחיתות רק את האדם, המגיע לצה"ל בגיל 18, גיל עיצוב מוחיות, גיל שבו בכל העולם נפתחת נפשו של הצעיר לערכים, לאידיאלים. **נורמות אלה משחיתות גם את הצבא בתור שכזה. כי שום צבא אינו מוסגל להיות כוח לוחם יעיל כאשר שולטות בו נורמות כאלה.**

התבוסה של מחר

אין זה מיקרה שבצבא המודרני המילה "מוראל" משמשת לציון שני דברים שונים-לכאורה.
מוראל פירושו מוסר. מוראל פירושו גם רוח הצבא, רוח-החיילים, כושרם הקרבי הנפשי. השימוש הזה מרמז על כך שבחיי הצבא, אין הבדל בין שני הדברים. הם חופפים.
מוסר-המלחמה המודרני, שהחל מתפתח לפני 350 שנה (הוגו

נעת סרטונים, העולם הזה

דהגרנט, הוגה-הרעיונות ההולנדי, כתב את יצירתו המונומנטלית חוק המילחמה והשלום בראשית המאה ה-17, לא נולד מתוך נימוקים מוסריים בלבד. הוא נבע גם מן ההגיון הצבאי הטהור. כל צבא מבוסס על מישמעת. בלא מישמעת, אין צבא. יכולות להיות תפיסות שונות של מישמעת. הלוחמה של סוף המאה ה-20 בוודאי מחייבת מישמעת שונה מן הלוחמה של המאה ה-18, כאשר גושים של חיילים פסעו, שכם אל שכם, שורה אחרי שורה, לעבר הרובים והתותחים של האויב.

אך המישמעת — ככל צורה שהיא — היא חיונית. מישמעת והפקודות הן דבר והיפוכו. אין הצבא יכול לשמור על מישמעת, כאשר החיילים שולחים את ידם, למשל, בריגה. אף רפאל איתן, חונן פושעי-המלחמה, שסיפק לפלאנגות את הרחפור בשעת הטבח בצברה ושאתילה, פעל נמרצות כדי למנוע בזה.

הוא הדין לגבי כל הפקודות צבאיות אחרות: רצח-שבויים, אונס נשים, התעללות באזרחים, ברוטאליות מכל סוג, הריגת אזרחים, הכאת אנשים ושכירת עצמותיהם.

מצביא טוב יודע שעליו להחניק באיבן תופעות כאלה — האורבות לפתח כל צבא — שמא יתגברו ויהרסו את הצבא מבפנים. בשהן ארוזות בגוף הצבאי, הן פושטות לכל עבר, כמו סרטן.

אילו היה יצחק רבין אדם קורא-ספרים, יכול היה לקרוא זאת בספריהם של גדולי המחשבה הצבאית של המאות האחרונות, ואף בימי קדם. יהושע בן-נח, של אהיס לבצע רצח-עם, הורה להוציא להורג את עכן בן-כרמי, ששלח את ידו בניהו ביריחו. הוא לא היה זקוק לצו אלוהי. כמצביא גדול הבין יהושע שאם יפתח את הפתח הקטן ביותר להפקדות, יתהרס המישמעת של צבאו והוא יהיה נדון לאבדו. ואכן, ההיסטוריון התנ"כי מקדיש לספר שפרשת עכן נחשפה אחרי שצבא-ישראל נחל תבוסה ממארת בירי אנשי-הע.

מי שמכנים עתה את הריקבון הזה לצה"ל מבין את התבוסה של מחר.

צבא כיבוש לישראל

קשה לסכם כיום — ולוא חלקית — את הנוק הנורא שנגרם לצה"ל בשלושת החודשים האחרונים.

אולי מוטב להתחיל בספירה לפני 20 שנה. **עד 1967 ניצח צה"ל בכל המלחמות ובכל המערכות. האם מיקרה הוא שמאז, החל ביום השביעי של המלחמה ההיא, היום הראשון של הכיבוש, לא ניצח צה"ל אף במלחמה אחת?** מלחמת-התשה היתה כישלון צבאי, והסתיימה במיקרה הטוב ביותר בתיקו.

מלחמת יום-הכיפורים החלה בתבוסה הצבאית הגדולה ביותר שנחל צה"ל מעודו. לאחר מכן תוקנו הדברים במהרה-הקרב, אולם המלחמה הסתיימה במפלה. חיילי צה"ל אמנם עמדו מעבר לתעלה, אך כוחות-היריב נשארו בלתי-מנוצחים על אדמת-סיני, ממזרח-לתעלה. המאזן המדיני נטה, כתוצאה מכך, לרעת ישראל. מלחמת-הלבנון היתה ביזיון טוטאלי — לא רק מדיני, אלא גם צבאי. אף יעד צבאי אחד לא הושג בזמן, וחלק מן היעדים לא הושגו כלל. רי בחזרת השם סולטאן-עקוב.

האם אך מיקרה הוא שכל זה קרה בשעה שצה"ל הפך צבא-כיבוש, בשעה שקציני צה"ל קיבלו על עצמם תפקידים של שיטור, שיפוץ וכליאה במישור קולוניאלי מובהק? או שמא משט הריקבון ממורשת-המגולה, ששמה כיבוש, לאברים אחרים?

אבל עד דצמבר 1987 התקדם תהליך זה לאטיו, והיה בלתי-נראה. עכשיו זה קורה במהירות מסחררת, ואפשר לעקוב אחרי הדברים ממש מיום ליום.

אפשר לשמוע את הדברים שאומרים קצינים, ולא-אחת הם מזועזעים. כך אמר השבוע קצין בכיר כי מה שקורה עכשיו בשטחים הכבושים, "מחשל" את צה"ל!

כאשר קצינים מופיעים על המרקע ומשקרים במצח נחושה (ובצורה שכל מאזין אינטליגנטי יכול להסיק מסקנה זו בכיטחה): **כאשר הורעות צבאיות רישמיות כוזבות בעליל, ואין עוד עיתוי נאי בעולם המאמין להן בלי בריקה: כאשר בזה אחר זה מחוסלים נכסים שנרכשו במאמץ של עשרות-בשנים, כגון כבוד, אמינות ויקרה מיקצועית — כיצד לא נזעק?**

כך נקברת התהילה

אין מנוס מלדבר על הקצינים, אשר ביריהם מופקד הנכס הכביר הזה ששמו צה"ל.

כבר אמר עמוס קינן: אלה הם בכירי לוחמינו, אנשים שהיכרונו וכיכרו אותם. לא קלגסים שכירים, שהבחנו מחו"ל. לא מפקדי-שכירים מימיהם-הבניים. כיבור אנטבה. אדם שנודע במחתו המוסרית במלחמת-הלבנון. קצינים מעולים. בני-אדם. **מה קורה להם?**

מה קרה ליצחק רבין, אדם שאהבנו, המצביא המצטיין של מלחמת-ששת-הימים, האדם שקרא בהרצופים את הנאום שהפך מיסמך אנושי, האיש שסימל בעינינו את מיטב התכונות של הצבר החרש?

מכל קורבנות ההתעללות בשטחים הכבושים, הם הקורבנות הראשונים.

איני רוצה לדבר על האלופים ותת-האלופים, הפושטים את מדיהם, הפותחים למחרת את פיהם ומתגלים ככסילים גמורים, ואף גרוע מזה — כקאריקטורות של יונקרים פרוסיים.

אני מדבר על הטובים, הנבונים, המוסריים — מה קורה להם?

אני רואה אותם מצטלמים במיצע-דיכויש במחנות-פליטים, כמו אימפרטורים רומאיים אחרי כיבוש גאליה או בריטניה. האיום חשים שזוהי קאריקטורה עגומה-עגומה של התצלום המפורסם של משה דיין בהיכנסו לעיר העתיקה?

אני רואה "תערוכה" מפחידה של כלי-הנשק שבידי האויב, וקצין צה"ל מסביר את חומרתם: רוגטקות, ג'ולות, אבנים, אולר. **האם אין אנשים אלה מתביישים מול פני הלוחמים שעמדו בתופת של המעוזים ביום-כיפור, מול לוחמי המיתלה של מלחמת-סיני, לוחמי הקסטל ונגבה ומישל-הצומת במלחמת-העצמאות?**

כבר אמרנו: מלחמה זו נבערים ובנשים לא תביא זריז-פנה לאיש. יחד עם גופות הנערים, הקברים בחשכת-לילה, נקברת תהילתם של כל המפקדים המעורבים במערכה זו. איש מהם לא יינצל. אם וכאשר תסתיים ההתקוממות, יצטרך צה"ל להריח את כולם, עד האחרון שבהם, כדי לנסות לשקם את עצמו.

אינו חייב להישאר של ג'באליה, כובש קבאטיה, הם ומפקדיהם — כולם ייעלמו.

תפקידו של הרמטכ"ל

שאל אותי קצין בכיר: "וכי מה רצית שנעשה? אנחנו חיילים! אנחנו ממלאים פקודות! את המדיניות קובע הדרג המדיני."

"האם רצית שנסרב למלא פקודה? זה גובל בפוטש צבאי! האם איש כמך יכול לדגול בזה?"

ברגע הראשון נשאיתי בלי מענה. לא במקרה ידוע קצין זה בפיקוחו.

אולם הצגת-הדברים אינה נכונה. **כאשר ניתנת לצה"ל פקודה שהיא בלתי-יחוקית בעליל, חייב הרמטכ"ל לסרב למלאה. ואם סירבו אינו מתקבל, הוא חייב להתפטר.**

כאשר ניתנת לצה"ל פקודה בלתי-אפשרית בעליל, אשר מלוויה יביא להרס הצבא, על הרמטכ"ל להתייצב לפני הממשלה ולאמור זאת בפה מלא, באיש-מיקצוע המשימש כיועץ הצבאי העליון של הממשלה.

עד כה לא היתה אף דוגמה אחת בתולדות ישראל שבה התעלמה הממשלה מעצתו הצבאית המוסמכת של הרמטכ"ל. של כל רמטכ"ל.

כאשר החלה ההתקוממות, היה רב-אלוף דן שומרון חייב להגיד לממשלה: אי-אפשר לרסק התקוממות כזאת באמצעים צבאיים. אם ננסה, יביא הדבר לתוצאות מרירות. צה"ל אינו יכול לעמוד במשימה זו, מבלי להיהרס. אם ננסה, תיפגע ללא-תקנה יכולתו למלא את המשימה שלמענה הוא קיים: להגן על המדינה.

אילו אמר זאת הרמטכ"ל, היתה דעתו מתקבלת. והממשלה היתה נגישה, באירצון אך מבורח מצביאות, לחיפוש פתרונות מדיניים.

רב-אלוף דן שומרון לא אמר זאת. ואלופי המטה והפיקודים לא האיצו בו (עד כמה שידוע) לקום ולהגיד זאת לממשלה. **זהו מחולל היסטוריה.**

תחת זאת קיבל המטה מפי יצחק רבין את הסיסמה האידיוטית ביותר של המאה ה-20: "נוכח להם שהם לא ישיגו שום דבר בכוח!"

התקוממות של עם משיגה תמיד תוצאות. כלל לא יתכן אחרת. האינתיפאדה הפלסטינית כבר צברה הישגים עצומים. ביקורו הבהול של ג'ורג' סולז' בארץ הוא רק הבולט ביותר, אך רחוק מלהיות החשוב ביותר.

אני סבור כי רב-אלוף דן שומרון קיפה את זכותו להנהיג את צה"ל. מוטב שיפוטש את מדינו. ולא הוא לבדו, אלא כל מי שנשוא באחריות לכך שההתקוממות בשטחים הכפופים לצה"ל באה לצה"ל ולממשלה כהפתעה גמורה, וכל מי שיעץ לשרה-ביתחון להשתמש באמצעים שננטשו, וכל מי שקיבל את הפקודות והעביר אותן — הפקודות המפורשות והאימתיות.

אין מקומם בצה"ל. צה"ל זקוק להנהגה חרשה לגמרי, הנהגה שתדאג בדי-ברזל (וכאן יש מקום למושג זה) את ההפקדות והסאדיות, תגדע את האברים הנגועים ותתחיל, סופי-סוף, לשקם את צה"ל מן היסוד, כדי שיחזור להיות צה"ל שלנו, צה"ל של מדינת-ישראל, צה"ל של ימי תיפארתו — מבחינה מוסרית ומיקצועית כאחת.

אוי לשותקים!

אני כותב את הדברים בכאב עמוק. אבל אני משוכנע שאני מרבר בשם מיטב הקצינים והחיילים המשרתים כעת בצה"ל, שליכם שותת-דם, אף שאינם יכולים להתבטא.

אני משוכנע כי אני מבטא מחשבות המכרסמות בליבם של אלפים ורבבות ממיטב הלוחמים בכל התקופות, מ-1948 והלאה. **מי ששותק בעת כזאת הוא שותף לפשעים. לכל הפשעים, ובראש ובראשונה לפשע כלפי צה"ל.**

העם

תגיד לי מי מוריד...

כל מורה חמישי מתנגד לדמוקרטיה. כל מורה שני מתנגד לשוויון זכויות.

איך עוצבו הצעירים הישראליים, הפועלים כיום בשטחים הכבושים?

מי חונך את החיילים, השועמדו השבוע לדין בעון קבורת אנשים חיים, התעלות בשבויים כפותים, ומעשים גרועים עוד יותר?

השבוע פורסם מחקר אקדמי, המטיל אור על מערכת החינוך הישראלית.

על פי מחקר זה, 80% של המורים מגדירים את עמדותיהם כדמוקרטיות.

משמע: 20% של המורים מגדירים את עמדותיהם כבלתי-דמוקרטיות.

כל מורה חמישי מתנגד לדמוקרטיה בהכרח מלאה!

החוקרים לא הסתפקו בכך, והם ביקרו את טיב עמדותיהם של המורים הטוענים שהם "דמוקרטיים". בתשובה לשאלות ספציפיות הסתבר כי כמחצית ממוריי ישראל מאמינים שאסור לתת לאזרחים הערבים בישראל שוויון זכויות.

אין זה בא כהפתעה למי שמכיר את האווירה השוררת בחדרי-המורים של מרבית בתי-הספר בישראל. תמיד היה ברור כי רוב רובם של מוריי ישראל "החילוניים" הם נצים לאומניים, ואילו הרתים קיצוניים עוד יותר. רבים מהם שונאים ערבים מובהקים.

לדוכס וולנגטון, המצביא שניצח את נפוליון, מייחסים את האמירה: "הניצחון של וולטרלו הושג במיגרש המישחקים של בית-הספר איטון". כלומר: מר: החינוך הבריטי הוא שיעצב את הקצינים שהחזיקו מעמד בגיהנום של וולטרלו וניצחו.

מה שמתרחש עכשיו בגדה וברצור עת נולד בחדרי-המורים של בית-הספר הישראלי.

הממשלה

פה מביק מרגליות

יצחק רבין הוא הוגה-הדעות של ממשלת-ישראל. השבוע הפיק פנינה נוספת.

יצחק רבין שולט כיום במדינת ישראל. מבין השלישיה המובילה — "פורום ראשי-הממשלות" — הוא עתה האיש הקובע, הוגה-הדעות של התגורר בה הישראלית על ההתקוממות.

מאז ראשית ההתקוממות, השמיע רבין בסרטני פנינים של הגות.

תחילה אמר שהעניין ייגמר תוך כמה ימים.

אחר כך אמר שהעניין ייגמר תוך כמה שבועות.

אחר כך אמר ש"הפלסטינים ית' עייפו לפנינו".

אחר כך דיבר על "כוח, עוצמה ומכות". והו עתה הפסוק הישראלי המצוטט ביותר בעולם, מאז ימי הנביאים.

אחר כך אמר ש"הם צריכים לדעת שבאלימות לא ישיגו דבר".

השבוע השמיע רבין פסוק נוסף: אסור שמישהו ממנהיגי ישראל "ישנה את עמדתו בגלל המתרחש בשטחים".

משמע: מוטב שיצחק שמיר ואריאל שרון ידבקו בעמדותיהם הרוות-האסון, ובלבד שלא יתקבל הרושם שמא שינו אותם כתוצאה מן ההתקוממות הפלסטינית.

הפסוק כולו ילדותי. פירושו: אסור לציבור ללמוד מן המציאות המשתנה לנגד עיניו, ולהתאים את דיעותיו לשינוי זה. יש להתייחס אל הפלסטינים בשטחים הכבושים כאילו היו עדיין העבריים הנרצעים מלפני שנה, ולא כפי שהם כיום, אחרי שלושה חודשים של דם ודמעות.

ובצורה קלאסית יותר: בהישמע היריות צריכה המחשבה לשכות.

מדיניות

הבדיחה המעוכפת

מעט מדי. מאוחר מדי — סימנה זו ציינה את המלך של שולץ.

הבדיחה המעופפת, ששמה שליחות שולץ, נמשכה השבוע במלוא המעוף.

לשווא ניסו אמצעי-התיקשורת לשוות לה דראמה. הציבור הישראלי הבין אינסטינקטיבית שזהו ניסיון נפל.

בעודו יושב בירושלים — ומפגין על-ידי כך לכל העולם הערבי שהוא עומד בצד ישראל — הגיח שולץ מדי יום לבירות הערביות ובפיו מלל רב.

לפני 20, ואולי אף לפני 10 שנים, יכול היה לרכוש לבבות במלל זה. אולם בשנת 1988, שלושה חודשים אחרי התחלת ההתקוממות, מלל זה אינו מרשים עוד איש.

כל מה שיש באמתחתו של שר-החוץ

האמריקאי הוא בבחינת "מעט מדי, מאוחר מדי".

רגע פאתטי. הרגע הפאתטי ביותר של שולץ היה בירושלים המיד רחית.

בשחצנות האופיינית לאמריקאים ולשיראלים, בא שולץ לרכוש את לב הפלסטינים בסידרה ארוכה של מילים יפות, חסרות תוכן ממש. הוא סבר שאם ייכנס את "המנהיגים המקומיים" בירושלים המזרחית, ויפרוש לפנייהם את המליצות המצלצלות, הם יגיבו כמו אפריקאים לפני 200 שנה כשהמייסודר הלבן הביא להם כדורי-זכוכית ציבעיניים.

המנהיגים לא באו. הביטחון העצמי החדש שלהם, לקראת תום החודש השלישי של ההתקוממות, איפשר להם לירוק בפני "המזכיר".

וכך עמד שולץ לבדו בחצר של מלון המושבה האמריקאית במזרח-ירושלם, לים, מול בריכת-הדגים הקטנה, ונאם לפני רוחות-דפאים. בטלויזיה נראה כאילו הוא נואם לפני קהל פלסטיני גדול. למעשה לא עמד מולו איש. את המליצות על "הזכויות החוקיות" של הפלסטינים — סיסמה ריקה מתוכן, שמנחם בגין חתם עליה בקמפיין-יוויד — גיבב באוזני החלל הריק.

מי ימנה? שולץ ניסה לחזור על התרגיל בצורה אחרת. הוא הומין את "המכובדים" הפלסטיניים לקאהיר. אש"ף הגיב בהודעה מתונה: הוא מסכים לפגישה בין שולץ והפלסטינים, בתנאי שאש"ף ימנה את המישלחת הפלסטינית, שתהיה מורכבת הן מנציגי האוכלוסיה בגדה וברצועה, הן מנציגי הפוערה הפלסטינית.

שולץ לא יכול היה לקבל תנאים אלה, שהיו מביאים עליו את זעם השדולה היהודית. הוא עמד על כך שהוא עצמו יקבע מי הם הנציגים הפלסטיניים.

ענת סטנטי, העולם הזה

עצרת "הק האדום" בראשי-הניקרה החיילים זרקו אבנים

צועדי "הק האדום" בגליל אחת ערביה, אחר יהודי

למרב הצער, זמנים אלה עברו ללא-שום. ההתקוממות שמה להם קץ. **ערמונים מן האש.** שאר המניינים הערביים פעלו בהתאם לאי-טרסטים שלהם במציאות של פברואר 1988.

● **המלך חוסיין** ירק בגלוי בפני שולץ. הוא לא טרח כלל לבוא לעמאן, כדי להיפגש עימו. הוא הניח לעוזריו — אחיו הצעיר וראש-ממשלתו — לדבר עם שולץ. אם שולץ רוצה לדבר עימו, אמר, שיחפש אותו. המלך מרוגז, מפני שהוא מאמין כי ארצות-הברית ביוזמה שנים יקרות בתרגיל-סרק, ואינה רצינית גם עכשיו. כיום אין המלך רוצה לקבל בחורה את הגדה הבערת. אין הוא מוכן להוציא את הערמונים מן האש למען ישראל והאמריקאים.

● **הנשיא חוסני מובארכ** לא יכול היה לירוק בפני שולץ, מפני שהוא זקוק לשלושת מיליארדי הדולרים שהוא מקבל מארצות-הברית מדי שנה. אך הוא אמר לשולץ בשיחה סגורה שאין טעם לגשת לעניין כלי אש"ף.

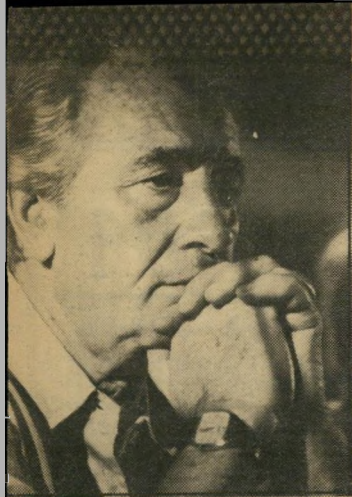
● **הנשיא האפטי אל-אסד** היה הערמומי ביותר. הוא ביטל את כל הצעות שולץ במחיר, אך אמר שהוא מוכן להמשיך במשאומתו — בתנאי שארצות-הברית תבטל את החרם על סוריה, שהוטל בגלל עזרת דמשק לטרור של אבו-נידאל. כרגיל, ביקש אסד לנצל את העניין הפלסטיני לטרור האנטרסים המידיים של סוריה.

● **אייאש-לזון.** פחות מכל התייש משולץ יצחק שמיר. הוא לא היה מוכן לזון. וגם אילו רצה — לא יכול היה, מפני שתבריו בליכוד מחכים לו בפניה.

שמיר מעריך, בצדק, שהעניין כולו אינו אלא תרגיל אמריקאי, שנועד

את המנגינה הזאת אי-אפשר להפסיק

ציון צפירי, העולם הזה

יש כאן כל היסודות של שערוריה לאומית ממדרגה ראשונה — אך הכל עושים יד אחת כדי להפכה לקוריוז חמים

קנת, כמו ארצות-הברית, היה מתמנה זמן חוקר מיוחד ובלתי-תלוי, כדי לברוק את הפרשה ולקבוע אם יש מקום לאישום פלילי.

בארצות-הברית פועל עכשיו חוקר כזה, כדי לקבוע אם יש מקום להעמיד את מיז לדין. פעולתו של חוקר זה היא שהביאה לגילויים, והיא תביא לגילויים נוספים.

בארצות-הברית, לא בישראל, הנה כמה מן השאלות המתעוררות מאלה:

● **מדוע לא התנהל משאל ומתן זה בדרך ממשלתית, והיה צורך ב"מתווכים" פרטיים?**
זה מזכיר את פרשת-הנשק האיראנית, שהתנהלה באותו הזמן. אז הכניס פרס לעניין את ידידיו, סוחריו-הנשק הפרטיים (יעקוב נימרודי, אל שווימר וכו'). אך לאחר-מכן הועבר העניין לדרג הממלכתית ונמשך בין פקידים — עמרים ניר ואוליבר נורת'. מדוע לא כאן?

● **מדוע מסר פרס התחייבות שלא לפגוע בצינור, מבלי לשאת בהחלטה את הקאבינט ו/או הממשלה?**
פרס טוען כי "מי שצריך לדעת" ידע והסכים. הכוונה, כרגיל: יצחק שמיר ויצחק רבין. מדוע לא שותף לפחות הקאבינט? טענות הסודיות אינן תופי

● חברת-הענק האמריקאית בכטל ביקשה להגיה צינור-נפט במגדוד לעקבה. זהו פרויקט של מיליארדים, שעמד להכניס לכל השותפים רווחים עצומים.

● לא היתה שום אפשרות לקבל עבור פרויקט זה מימון וביטוח, בלא הבטחה שממשלת-ישראל לא תפגע בצינור בעת מלחמה.

● **חברת-הענק שכרה אישי עסקים יהודי, ברוס-ברוך רפ, פורט, יורד מחיפה, כדי להשיג את ההתחייבות הזאת מישראל. נראה כי רפספורט נשכר אך ורק מפני שהיה ידוע כידידו של שימעון פרס, שיכול היה לגשת אליו באופן פרטי ול-השיג ממנו את הדרוש באמי-צעים שאינם ממלכתיים.**

● כדי שהערבות הישראלית תהיה בת-תוקף, היה צורך לשעבד לה מאות מיליוני דולארים מכספי הסיוע הא-מריקאיים לישראל. הרבר חייב את שינוי התקנות של החוק האמריקאי, לשם כך היה צורך בשיתופו של אדווין מין, שר-המישפטים.

● לשם כך נשכר יהודי אחר, עורך-הדין רוברט ולך (או ואלאק). הוא נשכר כסוחר-השפעה, שיש לו השפעה על מיז — ובעיקר השפעה בלתי-כשרה, שגורר ממנה רח של שוחד.

● ולך דיווח למיז שישי צורך לשחד את שימעון פרס (או

השר מיז
מדוע מאחורי הנו?

● **שימעון פרס יש מול. ההת-קוממות בשטחים הכבושים מצילה אותו.**

בימים רגילים, היו הגילויים הח-רשים בפרשת צינור-הנפט גורמים לשערוריה לאומית. אולם בגלל המ-אורעות בשטחים הכבושים, הם עוברים כמעט בלי תגובה.

● לליכוד אין זמן להיטפל לפרס, ואולי נוער הכובע גם על ראשו. העי-תונות השתיקה את הפרשה מלכתח-לה. גם אחרי שכבר פורסמה בהרחבה בחו"ל, לא הוזכרה הפרשה אף במילה אחת בכלי-התקשורת בארץ, עד שבא יגאל ליבני ופוצץ את הפרשה מעל עמודי העולם הזה (2.12.87).

אך לולא המאורעות, לא היתה העלמה זו אפשרית.

כתוצאה מכך עוררה הפרשה חזות תשומת-לב מאשר פרשת דוד בלס. אך פרשת בלס היתה כאין וכאפס לעומת פרשת הצינור. אז התגלה כי פרס קיבל

להוכיח לציבור האמריקאי שהנשיא שלהם וממשלתו עדיין מתפקדים. תופעת-לואיז מורה במיקצת: מתוך תגובה על עמדתו של שמיר, ואולי בהשפעת מיפלגת-העבודה, החליט שולום עכשיו לערוך הפגנה למען שליחות שולץ. הדבר מראה כי התנועה עדיין שקועה כולה בפוליטיקה הישראלי, מבלי להעלות את מבטה ולר-אות את המציאות המרחבית הכוללת. כפי שהיה ברור מראש, התוצאה של השליחות תהיה אפס. אין ארצות-הברית יכולה לשנות את יחסה לאש"ף, ואין היא יכולה לכופף את ידו של שמיר.

לשיא הניחוח הגיעו הדברים כאשר הודיעה וושינגטון, דווקא בימי שלי-חותו של שולץ, שהיא החליטה סופית לסגור את נציגות אש"ף ליד האו"ם. בכך נכנסה לסיכסוך גלוי עם כל העולם הערבי באו"ם — כשה ששולץ ביקש להיפגש עם "מנהיגים פלסטיניים" בירושלים.

המחאה לאורך הקו האדום

חיילים ממחנה צבאי ורקו אבנים לעבר הצועדים. ילדים בירכו אותם לשלום

ממערב היה הים, אפור ושקט. שגי ליו מתנפצים על הסלעים. ממזרח הגיעה באותו הבוקר ידיעה על עוד שני פלסטינים שמתו מפצעים. ושה עלו את מיספר קורבנות סוף-השבוע משיבוע לתישעה.

השמיים היו אפורים, ונדרמה היה כאילו בכל רגע עומד לרדת גשם. שישנה את כל התוכניות.

בבוקר היום הראשון התאספו בראשי-הניקרה, שעל גבול הצפון, כמה מאות מפגינים — יהודים וערבים — שבאו למחות נגד הכיבוש.

היו שם ילדים קטנים בגיל בית-ספר, היו שם נערים ונערות בחולצות כחולות בעלות שרוך לבן, חברי השור מר-הצעיר, היו שם צעירים בגילי שר-נים, והיו שם גם מבוגרים בגיל-הע-מיה. על כימה מאולתרת, על הצוק הגבוה של ראשי-הניקרה הנשקף לים, עמד השחקן מכרם ח'ורי ודיבר אל המפגינים.

● **די דם.** התארגנות, שהתחילה לפני חודש, בכינוס של נציגי רוב הגר-פים המהווים את מתנה-השלום הישר-אלי, ושנערך באחד הישובים היהודיים בגליל המערבי, הגיעה ביום הראשון לשלב המעשי.

מיצער-מחאה, שהתחיל מראשי-הניק-רה ושיטתיים בירושלים, והצועד ביד-סות תנועת-מחאה חדשה בשם "קו-ארום" — יהודים וערבים נגד הכיבוש" יצא לדרך.

זוהי התנועה הראשונה, עד כה, שהצליחה להכיל בקירבה באופן שווה אזרחי ישראל יהודים וערבים. התנועה היחידה שהצליחה להוות גג לכל איר-גוני-המחאה ותנועות-השלום בארץ. הסיסמות שנישאו בצעדה היו מעטות, והיתה הקפדה רבה שלא יינשאו שום שלטים אחרים, כדי שלא לתת למיצער ולתנועה אופי מיפלגתי מזהה כלשהו. כך אפשר היה לראות ילדים בני 6 נושאים בידיהם שלטים שעליהם נכ-תב: "די דם".

ביום הראשון הלכו הצועדים מראשי-הניקרה ועד עכו. בדרך, כשעב-רו על פני אכסניית-נוער שליד אכזיב, יצאו לקראתם כמה מעורבי האכסניה וצעקו לעברם עלבונות. לא רחוק משם, ליד גשר-היו, המתניו להם לדרך הפעוטון של הקיבוץ, ביחד עם הגננת, ובירכו אותם לשלום.

חיילים שצפו בהם במחנה צבאי הס-מוך לכביש הראשי התחילו לזרוק

היהודים

המיפלגות הגדולות וסותר-ישור בינ-לאומיים.

ברור כי חברות-ענק כגון מאמינות כי ניתן להשיג ביש-ראל כל דבר באמצעות שוחד, כמו בפרסות-ליקנות-בכנות מרכז-אמריקאיות.

ברור כי מיפלגות גדולות אלה אינן מבחינות בין האינטרס הממלכתי והאינטרס המיפלגתי, ומוכנות לקבל שלמונים בסכומי-ענק מגורמים זרים עלומים, תוך שימוש בעמדות-המפתח הממלכתיות שבידיהן. ענייני-ביטחון ממדרגה ראשונה מתחברים עם אינ-טרסים מיפלגתיים עכורים.

ברור כי מבחינה זו אין הבדל בין המערך והליכוד. הגימגום של הליכוד בפרשה זו מוכיח כי הוא מעורב בפרשות לא-פחות מכפישות. העיקרון הוא: שמור לי ואשמור לך. או: שתוק לי ואשתוק לך.

● **מדוע העמיד פרס במיכ-תב פנים כאילו שני פוחרים?**
ההשפעה הם ידידי הפרטיים? שניהם שייכים לאותו זן של "יהודים טובים", התורמים לישראל עשרות-אלפים והמרוויחים מישראל

סות, מפני שהקאבינט מחוסן מפני הדלפות. מדוע היה צורך להסתיר?

אם אמנם סבר פרס כי הנחת הצינור משרת את האינטרס של ישראל, מדוע היה צורך לפעול מאחורי גבם של השרים? (הטענה עצמה אינה בלתי-סבירה. קיומו של צינור-נפט עיראקי ליד הגבול הישראלי יכול היה למתן את המדיניות העיראקית כלפי ישראל.)

● **מדוע לא נשלח למיז מיכ-תב רשמי, מורסם בהלכה?**

שום טענה של חיפזון ומהירות אינה תופסת. ממשלה הגונה פשוט אינה נוהגת כך. ברור כי פרס חשב שיש להעלים את הדבר אף מפני מזכירותיו ויועציו, ודבר זה כשלעצמו מעורר חשד חזק שפרס ידע שמשוהו בעניין אינו כשר.

זה טיכעי — אם היה הדבר קשור בתשלומי-שוחד למיפלגת-העבודה.

● **מדוע העמיד פרס במיכ-תב פנים כאילו שני פוחרים?**
ההשפעה הם ידידי הפרטיים?

שניהם שייכים לאותו זן של "יהודים טובים", התורמים לישראל עשרות-אלפים והמרוויחים מישראל

ראשי-הממשלה) והציע לעשות כן.

● **רפספורט הודיע כי הבטיח לפרס תשלום שנתי של 60 עד 70 מיליון דולר למיפלגת-העבודה.**

● שימעון פרס אכן נתן לרפפורט מיכתב שבו הודיע כי ממשלת-ישראל לא תפגע בצינור.

● מכיוון שלא היה די בכך, והיה צורך בשינוי התקנות האמריקאיות, כתב פרס את המיכתב המוזר בכתב-ידו "מר מיז היקר", ובו דיבר על "ברוס" (רפפורט) ו"כוב" (ולך), כאילו היו ידידיו הקרובים.

● העסק לא יצא לפועל מפני שקבוצה בתוך משרד-המישפטים הא-מריקאי חיבלה — מאחורי גבו של מיז — במאמץ לשנות את התקנות, וגם מפני שעיראק מצאה חלופות טובות יותר לצינור זה.

מיקבץ של שאלות

עובדות אלה מעוררות מיקבץ שלם של שאלות. במדינה מתו-

הוועדת מידי איש-עסקים מפוקפק למימון מסעי-הבחירות שלו, המזין את האיש לביתו ואף קיבל ממנו מתנה בצורת שוחד.

● **בפרשת צינור-הנפט קרו דברים הרבה יותר חמורים.**

● **"מר מיז היקר"**

● **ההוכח עד כה בפרשה זו?**

לא הוכח ששימעון פרס ו/או מיפלגת-העבודה קיבלו אף אגורה אחת מעסקה זו. העיסקה פשוט לא יצאה אל הפועל, ולא הגיעה לשלב של שלי-מונים.

● **אולם הדברים שכבר הוכחו די בהם כדי לעורר שאלות חמורות ביותר.**

השבוץ התמקדו שאלות אלה סביב נקודה אחת: מה הניע את שימעון פרס לכתוב כמו ידיו, בכתב יד ובאנגלית משובשת, מיכתב. פרטי לשר-המיש-פטים האמריקאי, שבו המליץ על שני סוחר-השפעה מפוקפקים, תוך הוכר-תם בשמותיהם הפרטיים? מדוע נעשה לאחר מכן ניסיון לקבל את המיכתב הזה בחזרה כדי לגנוז?

הנה העובדות העיקריות, כפי שהן ידועות עד כה:

מיפלגה, למרות שבין הצועדים היו חברים ממיפלגות שונות השייכות למתנה-השלום.

אחרי דיבר-ברכה קצרים של שני הנאומים — שנאמו שניהם בעברית — עלו האמנים בזה אחר זה על הבימה ושרו לקהל. היו שם גידי גוב, שלמה בראבא, שלמה יידוב, מאיר אריאל, יהודה פוליקר ויעקב גילעד. כולם באו בהתנדבות, כולם עשו את הדרך הא-רוכה מתלאביב לעכו, כדי להביע את זדהותם עם המיצעד וסיסמותיו.

במרכז הכיכר עמדה בימה מגודרת, ואמנים שהגיעו מתלאביב המתינו בצד.

את העצרת הינחה השחקן מוני מו-שנב.

לפי החלטת הצוות המארגן היו במקום שני נואמים. יהודי — הסופר סמי מיכאל, וערביה — הר"ר מרים מרעי. ההחלטות הנוקשות של ועדת-המיצעד קבעו שאיש מן הנואמים, בעצרות לאורך הדרך, לא יהיה איש-

יבלות טריות. בתניות-הביניים הקצרות אפשר היה לראות חלק מן הצועדים מורידים את נעליהם ומשפ-שפים יבלות שנוצרו במהלך הצעדה. אחרים, המוגלים יותר בהליכות ארו-כות, לא התרגשו במיוחד מן הקילוי-מטרים הרבים שהלכו.

בכיכר רסקו בעכו, שבה התקיימה עצרת לסיום היום הראשון של הצעדה, המתינו לצועדים העייפים לידים קט-נים שחילקו להם נרקים צהובים ריחניים.

לעברם אבנים ולקראו קריאות-גנאי. אך הצועדים, בחסות ניידות-מיש-טרה ששמרו עליהם מלפנים ומאחור, המשיכו ללכת.

הילדים, שבעצרת-הפתיחה לצעדה הפריחו יונים, התעקשו להמשיך ללכת בגלל, למרות שאוטובוסים, שהמתינו בתחנות שונות בדרך, היו מוכנים כדי לקחת אותם בנסיעה.

מגי-האוויר היה אידיאלי לצעדה. חברי הקיבוצים הסמוכים דאגו למשקה קר ולפרי-הדרר טרי לאורך כל הדרך.

ינסו לסלק את גזית מ"בנק הבנייה"

מולאה בכלל. הם גם טוענים כי גזית מסייע להורדת שערי מניות הבנק, ברצותו לאסוף לעצמו כמה שיותר מניות לקראת הוועידה.

ועידת אירגון הקבלנים, שתתכנס בקרוב, תנסה להחזיר לידי האירגון את השליטה בבנק הבניה. מי שהיה מנכ"ל בנק הפועלים, **גזית**, רכש מחצית ממניות הבנק, בהבטחה להורים פעילות של לפחות מיליון דולר לבנק. הקבלנים טוענים כי ההבטחה לא

העיסקה המוזרה של "אזורים" ו"שיכון עובדים"

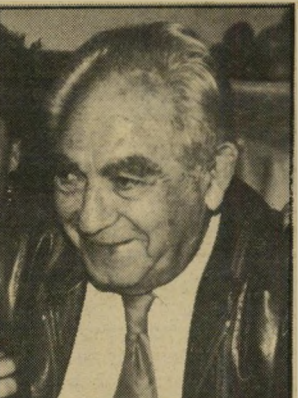
חברות אזורים ושיכון עובדים בנו בהצלחה רבה מיגרלדירות בלב דיונון. לפני שנה רכשו מבעליהם, חברת א. פילץ, את הזכויות למיגדל דירות שני, תמורת סכום של יותר מ-2.5 מיליון דולר במזומנים. באחרונה חוששות שתי החברות מהסכם בין פילץ לעיריית תל-אביב.

בנקאי גזית מחצית המניות

מיכרז של עיריית תל-אביב ב"ניו יורק טיימס"

עיריית תל-אביב פירסמה בניו יורק טיימס 21 בפברואר במדור העסקים מודעה שבה היא מזמינה יזמיננים להשתתף במכרז "מרכז השלום של תל-אביב", שהוא המרכז המיסחרי והמשרדי הגדול בישראל. המודעה מוסרת כי העירייה היא בעלת שטח של 33 דונם, והמצא מול הקרייה, בין רדך תפתח וקוה לנתיבי איילון. במקום נמצא כיום תחנין מחלקת התברואה. לפי תוכנית בניית העיר, שטרם אושרה, יבנו במקום תצי מיליון מטר בניה, מהם 100 אלף מטר מיסחריים, והיתר למישרדים. עיריית תל-אביב מוכנה להיכנס למשאית מתן עם הזימים על מסירת זכויות התיכנון והבנייה, תנאי שיחיו ברמה גבוהה ויסתיימו בזמן סביר. העירייה מבקשת כי הזימים המעוניינים יפנו אליה, ויגישו תיאור של עצמם ועיסקיהם, גיסיון שדרם ודוחות כספיים של היום.

קבלן פילין העירייה דורשת פיצוי גדול

דיונון נבנה בשטח גדול יותר מכפי שהותר, ודורשת פיצוי גדול מפילץ. נראה כי העירייה תהיה מוכנה לקצץ בזכויות הבנייה במיגדל השני, ובכך לסיים את הפרשה. הצרה היא שבהסכם בין פילץ לשתי החברות נקבע כי שטח הבנייה יהיו כפי שהעירייה תתיר. כך צפוי מצב שבו שילמו הרבה יותר ממה שהיו משלמים תמורת השטח המקוצץ.

נוכחות ישראלית זעומה בידיד האופנה

ידיד האופנה החשוב בעולם, ניר יורק פרה*, מאכלס אלפי יצרנים מרחבי העולם, המציגים את מרכולתם לפני מאות אלפי הקניינים, הנוהרים לכאן מכל יבשת אמריקה, לרכוש אופנה לאביב הבא.

ישראל, המתיימרת להיות בעלת תעשיית טכסטיל מפותחת, מיוצגת כאן עלידי פחות מחמישה יצרנים. שני יצרנים ישראליים נוספים, שגרשמו ליריד, נוסים ומירומנו. לא הופיעו ביום הפתיחה. נוסים ביטל את הזמנת המקום שלו, והדוכן של מירומנו היה ריק לחלוטין.

החברות הישראליות המשתתפות עושות עסקים טובים, ועשרות קניינים צובאים על הסחורות ורושמים הזמנות. חברת דומאלו, בבעלות הזמרת-עורכת הדיון טלי ברונשטיין, דויד שדות ולו שניידר, זוכה בהצלחה הגדולה ביותר.

לידה עומד הדוכן של מניק. השייר לרינה צינרסקי, בעלת חברת טאן אופ אה ביי בישראל. עד כה היא מכרה לדומאלו את כל תוצרתה, אולם באחד

* פרה (מתחרה עם מיקרה) — קיצור של המושג הצרפתי פרה-אפרוסה, מוכן ללבישה, ביווד הוקנה מוכן.

בוררות בין ברנוביץ לרובינשטיין

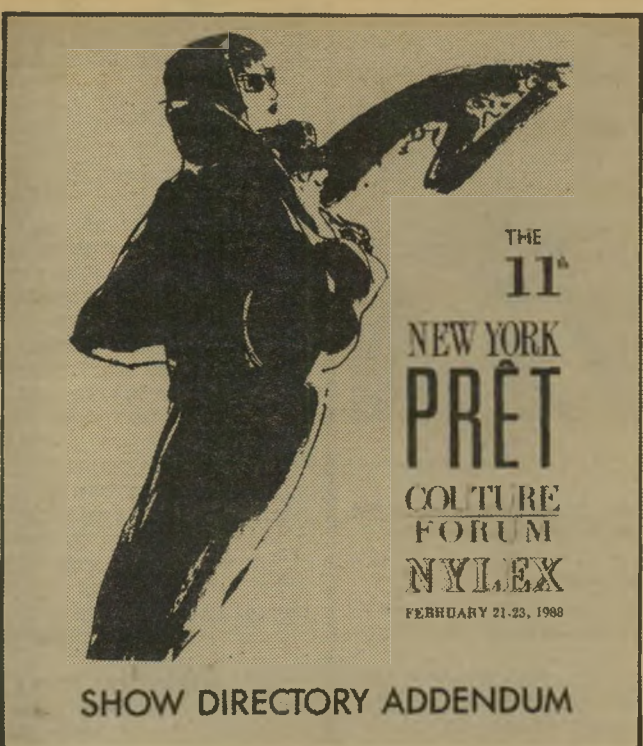
חברת רובינשטיין ושות', הבונה מאות דירות ברמת-אביב ג', החליטה שחברת א.צ. ברנוביץ, שכנתה עד כה את הפרויקט, לא תמשיך בכך. העבודה נמסרה לחברת הבנייה דרוקר, שוכתה במיכרז.

לחברת רובינשטיין טענות כלפי איכות הבנייה שביצעה ברנוביץ, ונראה כי הטענות יימסרו להכרעת בורר. חברת ברנוביץ אינה רואה חיל בעיסקה הבנייה שלה באורלאנדו, במי דינת פלורידה. באחרונה ביקר במקום נציג בנק הפועלים באמריקה, עוזי ורדיזר עם בתו, ששהתה עמו במרכז העששועים של וולט דיסני במקום. בנק הפועלים הוא המממן העיקרי של חברת ברנוביץ.

"תדיראן" ניגשה לעוד מיכרז עם חברה אמריקאית

בהיקף של יותר ממיליארד דולר לאספקת מכשירי קירש לצבא האמריקאי, היא מכינה עתה הצעה למיכרז נוסף עם חברת האלקטרוניקה לוראל. מקורות בתדיראן אישרו את הכנת המיכרז. תדיראן היא גם בעלת חברה לא לקטרוניקה בניו ג'רסי בשם נומאס. המייצרת מערכות אלקטרוניקה שר גות.

לחברה אמריקאית קל יותר לקבל עבודות באמריקה מאשר לחברה זרה. יתרון נוסף טמון בכך שלפי החוק האמריקאי ניתן להשתמש בכספי הסיוע הצבאי למימון פעילות חברות אמריקאיות, העוסקות בייצור צבאי.

רונה נפרדו, ורינה פתחה לעצמה סוכנות נפרדת באמריקה. של דני רומן חברה אחרת, שאונה, של דני רומן ואלכס קינן, מציגה גם היא בסמוך. דן קסיר, המייצר דבריספורט מסוג יוניסקס, מושך קונים, וכך גם חברת קריזה של רות חפר, המיוצגת ביריד עלידי חברת ואראיב. ברובינשטיין מופיעה חברה ישראלית אחת, עדי. בין יצרני האופנה יש עוד שתי

המגבית היהודית באמריקה עוברת על החוק

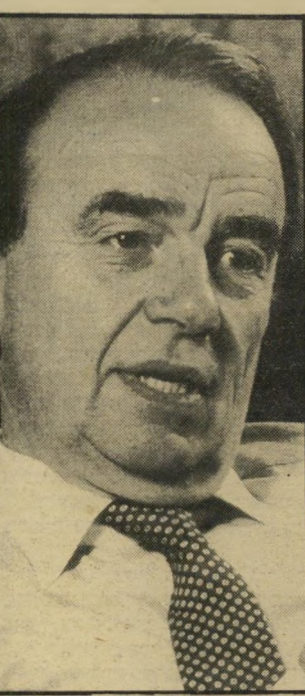
שורה של אירגונים יהודיים בניו יורק, וביניהם המגבית היהודית הפאונדציה והתקן הקיימס לישראל, פירסמו מודעת תמיכה במדיניות ממשלת ישראל בשטחים הכבושים. לפי החוק אסור לאירגונים שלא למטרות דתיות, שיש להם פסוד ממיסים, לעסוק בפעילות פוליטית. בפירסום המודעה יש הפרה של החוק. המודע הוא כי על המודעה חתומים אירגונים השייכים למפלגת העבודה ולאסתדרות, כמו ועמות. בצד אירגון תנועת החירות. שני אירגונים יהודיים גדולים, שמנהיגיהם גינו את המדיניות בשטחים הכבושים, חתומים אף הם על המודעה (אמריקן ג'ואיש קומיטי ואמריקן ג'ואיש קונגרס).

ה"ניו יורק פוסט" לבעלות פרוציונית

הקונה החדש של ניו יורק פוסט הוא פיטר קליקוב, יהודי העוסק בעיסקי הבנייה, שהגנו נאמר בחצי מיליארד דולר.

קליקוב הצטרף כאחרונה לגשיאות הבונדרס בניו יורק, ומכאן שהעיתון יהיה בעל קו פרו-ישראלי, אולי עוד יותר מאשר בעבר. קליקוב התחייב להמשיך להדפיס את העיתון לפחות במשך שנה. הוא הודיע כי יצמצם את מיספר העותקים המודפסים, שהוא כיום חצי מיליון, ויקטין את מיספר העמודים, כך שהמודעות יבלטו יותר. העיתון יהיה יותר בעל קו בידורי קל, ויהפוך לעיתון-ערב במקום עיתון-בוקר.

מוכר העיתון הוא איל-העיתונות רופרט מורדוך, שהפסיד בחמש השנים שהוא בעליו יותר מ-150 מיליון דולר. העיתון נמכר ב-37 מיליון דולר.

איל-העיתונות מורדוך הפסד של 150 מיליון דולר קליקוב מקווה כי העיתון, המפסיד כיום 100 אלף דולר ליום, יירד לשליש ההפסדים תוך שנה.

הנער בחולצה האדומה

איש מאיתנו אינו מודע להשפעתה ההרסנית של המכונות על כל חיינו. היא שינתה את קצב החיים, שהיה קיים במשך אלפי שנים, וכפתה על האנושות קצב אחר, שאינו מותאם לטבע המין האנושי. עם ריבוי המכונות בערינו, גובר הרעל באוויר ופוחתים מקומות-החנייה. כל חיינו משועבדים, בעצם, למכונות: אנחנו קובעים פגישות במקומות ובמועדים המתאימים לחנייה. חיי החברה והמישפחה מסתובבים מסביב למכונות. הפקד הפך מצב קיומי.

גרוע מכל המכונות הפרטיות. זהו ייצור בלתי-הגיוני לחלוטין. האדם העירוני הרגיל מחזיק במכונה גדולה וחזקה, שכוחה עולה לאין שיעור על כל הדרוש לו. הוא משתמש בה במשך שעות מעטות, ולעיתים אף במשך שעה או שתי-שעה בלבד ביום. רוב המושבים בה פנויים בדרך-כלל גם בשעת הנסיעה. זה מנוגד לכללי-היסוד של החברה הטכנולוגית המודרנית, התובעים ניצול מירבי של המכונה, במלוא יכולת-התפוקה, במשך 24 שעות ביממה.

המכונות הפרטיות הגדולות והיקרה הזאת, ווללת את פריי עמלנו, בולעת כמויות אדירות של בניין שאינו מתחדש בטבע, מרעילה את האוויר שאנחנו נושמים וממרת את חיינו. היא האכסוד של המאה ה-20.

לא כך בוונציה. לגמרי לא. יש מקומות אחרים בעולם, שאין בהם מכונות. למשל, האי היווני היררה. אולם מקום יפהפה זה הוא כפר קטן, אתר-תיירות. ואילו ונציה היא עיר ואם באירופה. אמנם לא מרכז תעשייתי, ולא עיר-בירה תוססת, אך עיר שחיים ועובדים ומתפרנסים בה, בעיקר מתיירים, הזורמים למקום הזה גם מפני שאין בה מכונות, ומפני שהיא שונה מכל מציאות חיהם היומיומיים.

עכשיו, בחודש פברואר, אין כמעט תיירים בוונציה. ניתן היה לראות את העיר האמיתית, על תושביה האמיתיים. תענוג. אני יודע שאי-אפשר להחזיר את הגלגל אחורה ולהפוך את העולם כולו לוונציה. אך נעים לשבת בכיכר סאן-מארקו ולחשוב מה היו פני העולם כיום, אלמלא הומצאה כלל המכונות, ימח שמה, ומה היו פני העולם מחר, כאשר ימצא תחליף למכונות, אולי בדמות מערכת-החבורה ציבורית יעילה, זולה ומושכת עד כדי כך שהמכונות הפרטיות תימוג ותיעלם מהעולם, ולא תישאר אלא כזיכרון מבעית.

מי יודע, אולי ונציה אינה רק סמל של העבר, אלא גם של העתיד?

בכיכר סאן-מארקו מותר לחלום!

רוח אופנתי

ועוד על ונציה: האופנה. התרשמתי מן האלגנטיות הטיבעית של הנשים (הסתכלתי פחות בגברים, אך גם הם לבושים יפה). רגילים לייחס, שיק, אלגנטיות טיבעית, לאשה הצרפתייה. אך גרמה לי שהאיטלקיה עולה עליה מבחינה זו. עכשיו, בפברואר 1988, לובשת כל בת-ונציה היכולה להרשות זאת לעצמה, (מבחינת הנתונים הגופניים) חצאית-מיני. לא רק בנות-העשרה, אלא גם נשים כבדות בעלות רגליים נאות לובשות חצאיות-מיני (לרוב שחורות) וגרביים שחורים, פשוטים או מקושקשים.

מכיוון שקר בוונציה, הן לובשות מיקסטורנים, ועליהם מעילי-פרווה. הרבר משהו להן מראה של אבירים בימיהם-הנסנס, שרגליהם היו דקות, לבושות הדוק, ואילו חלקיהן העליון היה רחב ותפוח. על הראש — כובע-סירה שחור. ונציה היא, כמובן, עיר עשירה. העושר מתבטא גם בטיב האופנה. אבל שום כסף בעולם אינו יכול לקנות את האלגנטיות הטיבעית הזאת. היא נולדה במרוצת מאות-השנים.

הנערה בחנות-העור

נכנסתי לחנות אלגנטית בוונציה כדי לשאול על תיק-עור שהיה מוצג בחלון-הראווה. אך פתחתי את הדלת, מיהרה אלי צעירה חנינת כבת 28, כשהיך לבני על פניה. שאלתי באנגלית על התיק, והיא ענתה לי בנימת-הקול העדי-נה המקובלת באיטליה. בדקתי את התיק, שאלתי לטיב ולמחיר, והיא ענתה באותה הלבביות. "לעזאזל", אמרתי לעצמי, "מדוע הצעירות שלנו אינן יכולות לדבר כך, בעדינות ובלבביות, בקול נמוך ובחיוך אדיב?" קניתי את החפץ, הצגתי כרטיס-אשראי. הצעירה הכינה את הקבלה, קראה את השם שעל כרטיס-האשראי וקראה: "אורי אבנרי".

תמהתי פה ושם הופעתי אמנם בציבור באיטליה, גם בטלוויזיה, אך להיות מוכר עד כדי כך שזוהי בחנות לדיבר-עור בוונציה תכיר את שמי? ואז אמרה הצעירה: "שלום!" אהה, אמרתי לעצמי. יהודיה. זה מסביר את העניין. אולי היא עוקבת ביתר עניין אחרי המתרחש בארצנו. "אני שמחה להכיר אותך סוף-סוף", אמרה הצעירה בעברית. "אני מכירה את שמך הרבה שנים, וזה כבוד לראותך פנים-אל-פנים".

הסתבר כי האיטלקיה הנחמדה הזאת היתה צברית. יתר על כן: קיבוניקית. בת מעלה-חמישה ליד ירושלים. שמה חנה קובאס, אם זיכרוני אינו מטעני. היא נישאה לצעיר איטלקי, לא כליך יהודי, ילדה ילדים וחיה עתה בכפר מחוץ לוונציה. בעלה אינו רוצה לחיות בארץ, והיא חיה את חייה באיטליה.

אורי אבנרי

יונה אישי

את מסע-הצלל הרביעי (1202*1204) ניצלתי כדי להאיר את כוחה. תחת לשחרר את ארץ-הקודש מעול הכופרים, ירדו הצלבנים על ביונטיון הנוצרית, שדרו את פאר יצירותיה ושיעברו אותה. ונציה, שהעמידה לרשותה את העוצמה הימית שלה, הביאה הביתה כמה יצירות-מופת. המוצגות עתה בעיר-האיים כנסים התרבות של ונציה. ביניהן: ארבעת סוסי-הנחשת, המפארים את החזית של כנסיית סאן-מארקו. (כעצם אלה העתקים. הסוסים המקוריים שמורים בפנים).

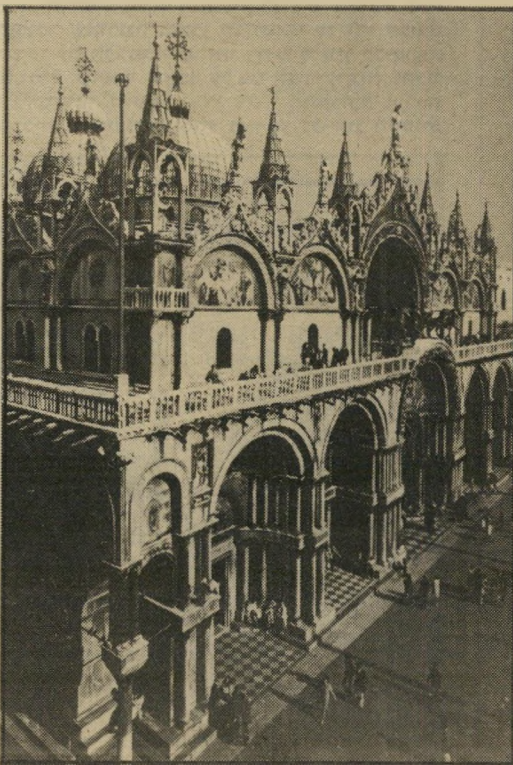
סוסי-ונציה זכו גם בזכינות בארץ-הקודש. ממלכת-הצלבנים העמידה לרשותם רובעים בעכו, בצור ובמקומות אחרים. העמודים נים בכיכר סאן-מארקו הונאו מעכו ב-1256, אחרי שאנשי-ונציה כבשו אותה מיד אנשי-גנואה.

היתרון העיקרי של ונציה בימינו לא עלה כלל במחשבתם של מייסדיה.

הם ברחו לפני אלף שנים ויותר מן היבשה האיטלקית אל האיים שכלב המיפץ ("הלאגונה"), כדי להימלט מצבאות פולשים. תחילה ברחו לשם מדי פעם, כשהתקדמה סכנה מוחשית. לאחר-מכן החליטו להישאר שם לצמיתות, ולהקים עיר חדשה שתהיה בטוחה מפני כל פלישה. בתי-החומר התחלפו. במשך הזמן בבתים יפים יותר, ואלה התחלפו בארמונות-הפאר, ההופכים את ונציה של היום תאוה לעיניים, שאין דומה לה.

המייסדים לא יכלו לחלום על האיים, המאיים כיום להרוס את התרבות האנושית: המכונות. אולם הם בנו את ונציה, כאילו נועדה מראש להגן על עצמה מפני המיפלצת ווללת-הכנוון. בוונציה אין מכונות. עיר גדולה, על 400 אלף תושביה, מתקיימת ומתפקדת מבלי שאף מכונת אחת תוכל להגיע אל תוכה.

אין הרעש. אין הויהום. אין הקצב של המכונות. התחבורה והתובלה נעשות בסירות. האוטובוסים הם ספינות מעבורת. המוניות הן סירות-מנוע. מי שאינו רוצה להזדקק לאלה אף לאלה, וגם לא לגונדולות הציוניות שהן סמל העיר, הולך ברגל. בין 117 האיים, שעליהם בנויה העיר, מפרדות 177 תעלות ומקשרים 400 גשרים. אפשר ללכת.

כנסיית סאן-מארקו

ישבתי בכיכר סאן-מארקו בוונציה וחשבתי על כיכר-פלסטין בעזה.

לא רציתי בכך. להיפך. כאשר הוזמנתי לוונציה, כדי להרצות בכנס של העיתונות הבינלאומית, חשבתי שאוכה סוף-סוף ביום יומיים של חופשה גמורה, שבה אוכל להינתק מן הכל, מן הוועה היומיומית שהפכה שיגרת חיינו.

ואם להינתק — האם יש בעולם כולו מקום טוב יותר מאשר ונציה?

יש הרבה ערים יפות בעולם. יש הרבה ערים יפות באיטליה. רומא, למשל. פירנצה. מקומות רבים אחרים. אך אין כמו ונציה. ונציה אינה סתם יפה. ונציה היא חלום. יש בה משהו בלתי-מציאותי בעליל. כשאתה שט על ספינת-איטובוס ב-תעלה הגדולה (שאינה תעלה כלל, אלא חלק מן הים, זרוע של מים בין האיים שעליהם נבנתה העיר), או כשאתה מהלך בסימטות הצרות שבין הגשרים, אתה אומר לעצמך: "אני חולם. לא יכול להיות שאני פה. לא יכול להיות שיש מקום כזה".

כיכר סאן-מארקו היא היפה שבבעולם (למרות שיש לה מתחרות רציניות. כמו כיכר השוק בבריסל, או כיכר להיקונקור בפאריס). אתה יושב ושותה ספלאספרסו, מסתכל בכנסיית סאן-מארקו ובארמון הרוכס, שניהם בניינים יפהיים ומיוחדים-במינם. היונים מטיילות לפניך על הארץ ומתעופפות בגובה נמוך, בציפייה לפירוילחם. שמש חורפית חיוורת מאירה את הגוף. אתה טופג לתוכך את המראה, כדי לזכרו בשעות פחות מאושרות, ואז... ואז עתה מעיף מבט בעיתון שקנית קודם לכן, והדבר הראשון שאתה רואה בעמוד הראשון הוא תצלום של חיילי-צה"ל המכים מפגנים בכיכר-פלסטין בעזה.

כיכר סאן-מארקו וכיכר-פלסטין, שני עולמות. שני הפכים. גזען וגיהנום. כליל-היופי וכליל-הוועה.

שני בני-אדם נהגו אתמול בשטחים הכבושים, בשעה שאכלת ארוחה נהדרת של מאכלים, בתוספת יין לבן עדין. כדיוך נפצעו. כדיוך נעצרו. דובר ישראלי אומר ש...

ישבתי בכיכר סאן-מארקו, לרגלי מינרלה-הפעמונים, רואה ואיני-רואה את חזית הכנסייה, סופג את החום הקלוש של השמש המנסה להתגבר על הקור העז, ולנגד עיני-רוחתי עלתה כיכר-פלסטין. על מראות היישוב, הזעם, הגאווה החדשה, השינאה, ההרג וההרס.

כדי לנתק את עצמי מעזה, טיילתי במשך כמה שעות בעיר האיים, מקצה אל קצה. הגעתי גם אל הגטו. הגטו המקורי — המילה עצמה נולדה במקום הזה, ברובע הצפוני של ונציה. (לפי ההשערה נובע השם מייעורו הקודם של הרובע, שבו עסקו או בציאת תותחים).

הסימטות היו כמעט עזובות. בית-הכנסת היה נעול, וכך גם בית-החמור היהודים הוקנים שנותרו במקום. התושבים המעטים שהסתובבו ברובע לא נראו לי כיהודים דווקא. גם לא הנערים. שאמרו לי היכן למצוא את בית-הכנסת. על הקיר בכיכר גטו-נבו ("הגטו החדש"), לצד לוח-זיכרון לקורבנות-השואה, תובת מצוירת על קיר: "מדרה יונה" — היהודים הרא.

הרגשה מוזרה. כאן נאלצו היהודים, מאז הוראת האפיפיור משנת 1555, להסתגר בלילות. אסור היה להם לבוא בלילות בקהל הנוצרים. ביום עברו אצל הנוצרים ולמענם, בלילה היו סגורים ומסוגרים. ושוב נולד המחשבה אל כיכר-פלסטין בעזה. במשך היום הצלחתי להיפטר מעזה. אכלתי, שתיתי, הסתכלתי בחלונות-הראווה, טיילתי, שוחחתי עם אנשים תרבותיים על נושאים חשובים.

בערב, בשווי לחדרי בבית-המלון, המשקיף על מראה קסום של התעלה הגדולה וכנסיית רלה-סאלוטה הנהדרת (שנבנתה כהבעת תודה על סיום המגפה השחורה, שעשתה שמות נוראות גם בוונציה, במאה ה-14) התכוננתי לישון שנת-ישרים. התפשטתי, מוגתי לי כוס-וודקה מן המיני-בר של החדר, והפעלתי את מכשיר-הטלוויזיה, כדי להתבדר במשך כמה דקות לפני השינה.

על המירקע הופיעה מהדרות-החדשות של טלוויזיית-הכבלים האמריקאית. כתבה מן השטחים הכבושים. סצנה ארוכה. חיילי צה"ל גוררים נער בחולצה אדומה. חמישה חיילים מקיפים אותו מכל עבר ומכים אותו באלות ובקתות הרובים. אחרי מה שנראה כמו נצח קטן, הנער מתמוטט ונופל. החיילים ממשיכים להכות אותו. כאשר נרמה שוה נגמר, מרים חייל את אלתו ומוריד כמה מהלומות-רצח על המות השוכנת. אחר-כך לוקחים את הנער בעל-החולצה-האדומה וגוררים אותו מן המקום. לא היה ברור אם הוא מת או חי, מעולף או בהכרה. חייל רואה את מצלמת-הטלוויזיה, חש אליה ומכסה את העדשה. סצנה ארוכה. מפורטת. עקבור כמה דקות, היא הוקרנה שוב, יחד עם שאר החדשות. ושוב. מהדרות-החדשות של הטלוויזיה בכבלים היא רצופה.

כמה מאות מיליונים ראו בערב זה את הסצנה הזאת? האם ישכחו אותה? האם ניתן בכלל לשכוח סצנה כזאת, הנקלטת בתת-ההכרה, ושתעלה מהיום והלאה שוב ושוב לעיני הצופה, בכל פעם שישמע את שם ישראל? שיתקתי את מכשיר-הטלוויזיה.

חיים בוונציה

לפני כנסיית סאן-מארקו, בצד הפונה לארמון-הרוכס, עומדים שני עמודים מרובעים מקושטים (פילאסטרים בלעז. כלומר: עמודונים, עמודים קטנים). נאמר עליהם שהם הונאו מעכו. הרבה דברים בוונציה, "הונאו", ובשפה פשוטה יותר: נשדרו, נגנבו, נסחבו.

הרפובליקה המפוארת, שקמה בקבוצה של איים מול חוף איטליה, ושהפכה כעורת הסחר שלה למעצמה עולמית, שדרה מכל הבא ליד.

דינאל, שם מתגורר אביו עם אשתו החדשה, אן-קלוד. לבסוף החליט לירות בן ה-12 לחגוג עם חבריו בבורג-רונץ.

■ **מירה אברך וברוריה בוגוסקי**, שתי נשים האחרות למסיבות-פורים עליזות מדי שנה — פתרו באלגנטיות את בעיות הגירושין, הפרידות ועיבוד-היבית למיניהן שפשטו במדינה: השנה הוזמנו לנשפים הבעלים והנשים לחוד. מה שביטוח — בטוח.

■ **אהרון מאיר**, מי שהיה מנכ"ל בנק המזרחי, מחלים במלון-פלאזה מהתקף-הלב שבו לקה. מאיר עומד עדיין לפני מישפט בעניין המניות הבנקאיות.

■ **מלכה רוזנשטיין** היפה מעוניינת למכור את דירתה המרווחת שבמניין-לוד, לטובת דירה קטנה ממנה. רוזנשטיין אינה לחוצה, ותהליך המכירה נעשה בצורה נינוחה.

■ **לגבי עמיר**, סגן-מפ"כ ליהמישטרה הנכנס, יש נוהג חריג לגבי התיקשות: כשיש בעיות או פשלות בתחום פיקודו הוא מתאריץ, ואילו כאשר הכל כשורה או שיש הצלחות — הוא נאלם. השבוע ניסו כמה מידיו להסביר לו שרצוי לנהוג להיפך. החדשים הסוערים הבאים, שיכללו את הקרבות בדרך למפכ"לות, יגידו אם השתכנע.

■ **מנחה כלבוטק רפי גינת** היה בין המוזמנים לתחרות-הפירסום שערך איגוד הפירסום מאים. כשהגיע למקום, ביקש לפרוש לשעה כדי שיוכל לנוח ולצבור כוחות, אחרי לילה שלם של עבודה ללא מנוחה. המארגנים היקצו לו חדר וביקשו ממנו לחזור כעבור שעה. הוא נרדם, התעורר כעבור כמה שעות ונוכח לדעת שהתחרות הסתיימה.

■ **הסופרת נעמי פרנקל**, אשת הימין הקיצוני, שאמורה היתה להשתתף בכינוס של אגודת הסופרים העבריים על האירועים בשטחים הכבושים, לא הגיעה לאירוע, בגלל השלג הכבד שירד באזור אילון-מורה שבו היא מתגוררת. היעדרה איכזב חלק מהאורחים, מכיוון שלא היה בריון אף סופר אחד המייצג את הזרם הימני.

אהרון וייצמן לשעבר מנהל "עמידר" באיזור השפלה זוכה בטיפול אחרי שהתמוטט בזמן נאומו של שר הכלכלה גד יעקובי במועדון החברתי-כלכלי בנס-ציונה. וייצמן חש ברע כשדיבר השר על קיצוץ בסך 230 מיליון שקל מהתקציב. היו מי שחשבו כי דיברי השר גרמו לו להתמוטט.

לו: "אני מאחלת לך שתחזור לכיסא שלך" פרס חייך ותיקן אותה: "את מתכוונת לתפקיד."

■ **ממלא-מקום ראש-המשלה** לה **שימון פרס** נשא נאום פוליטי לפני נשות ההסתדרות ובעליהן. כשהגיע בנאומו לעניין חבל-עזה, ואמר שצריך לצאת משם, צעק לו מישור מהקהל "לך הביתה!" השר לא איבד עשתונות: תיו, פנה אליו ישירות ושאל: "האם אתה רוצה שנמשיך לש" לוט על 650 אלף אנשים?" לא-חרמכן אמר עוד כמה מישפטים ויורד מהבימה.

■ **אריה שומר**, סמנכ"ל משרד ראש-המשלה, טוען שהוא כבר מתורגל לביקורים כמו זה של **ג'ורג' שולץ**. השבוע התפאר: "אני יכול לקבל את הנשיא **רונלד רגן** תוך שניות. גם אם המלך **דודסון** ירצה לבוא, זאת לא תהיה הבעיה: נתארגן תוך שניות!"

■ **לירון אדרי**, כנס של **גיאון ורפי אדרי**, התלבט היכן לחגוג את יום-הולדתו: בבית אמו בהרצליה או במלון

אלכסנדרה טרטקובר רכבה על גב אביה, הגראפיקאי המצטיין דויד טרטקובר, בעת פתיחת התערוכה שאורגנה באופן ספונסאני על-ידי קבוצה של צעירים וצלמים, תחת הכותרת: "בעד הידברות מיידית עם הפלסטינים, אנו דורשים סוף לכיבוש". בתערוכה הוצגה גם כרוז חדשה של טרטקובר, המראה חייל ישראלי העובר על פני אשה ערבית, והכוז תרת אומרת "אמא" (למטה). על גבה של בתו רשם טרטקובר סיסמה: "די דם!" התערוכה נערכה בימים אלה בגלריה "רגע" ברחוב הרצל, ובמקביל נערכות תערוכות דומות בארבע גלריות נוספות.

ראובן הכהן בעל מגורות "דגון" בחיפה ומי שהיה איש-סודו של מנחם בגין היה אורח-הכבוד במסיבת יובל-המאה לאירגון "בני ברית". הכהן נכנס לאולם ומפני שלא ידע היכן עליו לשבת בחר מקום באקראי. פנינה בור (בתצלום לצידו), נשיאת "בני ברית" בישראל, בהחירה לו שעליו לשבת בשורה הראשונה בחברת שאר אורחי-הכבוד. אחרי שישב ניגש אליו אחד המארחים וביקש ממנו לשבת ליד השר משה שחל, אך עוד לפני שהספיק להשיב סיכלה בור העברה נוספת.

יהיו גם בכנסת הבאה — אני ואתה.

■ **בת, ללא רב, נולדה בש-**
בוע שעבר לירון רן, עוררו של
השר **מישה שחל**. רן, מראשי
חוגת פניית במפלגת העבודה,
קיבל מיברק ברכה רבים, ולא
מעט זרייפרחים. את תשומת
הלב המאסיבית הזאת אפשר
אולי לייחס לזמן שבו נולדה הבת
— יש רבים החפצים עכשיו
ביקור של כל חבר במרכז המיפי-
לגה.

■ **למסיבה שערך ירון רן לכ-**
בוד המאורע, בהדסה בירושלים,
הגיע גם **יעקב גיל**, שהתבשר
באותו היום על שיבתו לכנסת,
במקום **שימחה דינין**, שהת-

■ **הסופר חיים גורי** סיפר
שהוא התערב על 1000 דולר עם
הסופר **חנן ברטוב** על זה ש-
גורי — אכן גיע לירון.
בו במקום הוא הודיע שהוא
מוותר על הכסף.

■ **בנאום שנשא השר מישה**
שחל לפני חברי אירגון בני
ברית אמר לחוגגים: "אני נהנה
ביותר לנאום לפניכם, ולוא רק
מפני שהאלם מלא מפה אל פה,
דבר שאני לא זוכה בו בכנסת."

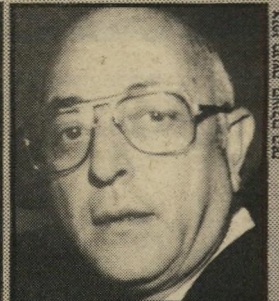
■ **נשיאת בני ברית בישראל,**
פנינה בור, נשאה נאום במסר
בת "ובלדמה לאירגון. לצידה
בשולחן הכבוד ישב **צבי גינצ-**
ברג, סגרהנשיא העולמי של
בני ברית, החליף כמה מילים עם

הזוג המוזר

מנכ"ל רשות השידור, **אורי פורת,** וסגן-מנהל הטל-
וויזיה, **יוסי צמח,** שהם במנטה-קרלו, לצורך רכישת סיד-
טיטלוויזיה, במיסגרת היריד השנתי הנערך שם. היריד היה

יוסי צמח
— היה לנכד

אורי פורת
— האדון

גדוש אירועים, ביאה לנסיכות הידועה בחיי-החילה הסור-
ערים שלה.

■ **לאחד האירועים — ארוחת-ערב מפוארת בלוויית תי-**
מורת — תוזמנו רק מנהלים בכירים ביותר: **פורת הוזמן,**
ואילו צמח — לא.

■ **פורת הבטי בצמח העצוב וקיבל החלטה חשובה.** הוא הלך
למזכירות המארגנת של היריד והתחלש שם עם אחת
המזכירות. "אני נמצא פה עם מזכירתי," הסביר במבוכה,
והיא חייבת להיות נמרודה אלי 24 שעות ביממה, חייבת
ללכת עימי לכל מקום..."

■ **אחריה, נולדה נציגת-המזכירות הבנה נדירה, ומה שמח**
של מזכירתי?

■ **גברת צמח, לא התמהמהה פורת.**
הוכן עבורו מקום ישיבה, הנושא את התג: "גברת צמח".

■ **פורת לא אמר מילה על כך לאיש.**
כמה דקות לפני האירוע החגיגי ביקש מצמח ללוותו עד
פתח האירוע הוזהר. צמח הבטי בעצב בסועים האלגנטיים
ושותיהם הנוצצות — כולם-כולם בכירים. למתע, במחומה
שטצרה ליד הכניסה, דחף פורת את צמח.

■ **מה אתה עושה? נבהל צמח.**
"בשעות הקדושות," הסביר פורת ודחף לידי צמח תג,
אתה גברת צמח, מזכירתי הנאמנה!"
וכך טעדו ונהנו להם כל הבכירים, פורת וצמח-זוגו.

■ **אילנה גור** הפסלת הופיעה באירוע אופנתי כשהיא לבושה בכובע-טייסיס מקורי ממלחמת-
העולם הראשונה ומערכת-לבוש תואמת ועוררה תשומת-לב רבה. תעשיית-
הטקסטיל מגי דוברוביצקי (בתצלום לצידה) מעדיפה את אופנת המחר וכראייה לבשה סריג, שאמור
להיות להיט גדול של החורף הבא. דוברוביצקי זכתה בסיקור עיתונאי גדול ביותר בעיתוני-אופנה גרמניים.

■ **כוד בתנות-תקליטים חדשה בצ'**
פון תל-אביב. לפני-כך עברה בעי-
ריכת-סרטים.

■ **דפנה ברג, זוגר אהליאב**
ונעמי רון

■ **פתח-תיקווה.** כאשר שואלים או-
תו איך הוא מרגיש, הוא עונה:
"לנגן אני עוד יכול".

■ **מירה, בתה בת ה-21 של**
אילנה רובינא, התחילה לעי-

■ **שיין** סיפר על סיפרו החדש,
צלם-עיתונות סיפר קוריוזים מה-
עבודה והזמרת **נאורה ארבל**
שרה שיר. אך היתה בעייה: לפני
שבועיים פירסם רק באחד העי-
תונים קטע שלא החמיא לאורי
פורת ולדרך ניהולו את הטל-
וויזיה. פורת קרא את הקטע, כעס
כנראה, ומפיקת-התוכנית דליה
ברונשטיין ציפתה לשיחת-
טלפון ממנו, המבטלת את התוכ-
נית. השיחה לא הגיעה, לשימחת
כולם, והתוכנית צולמה כעבור
יומיים. אבל כאשר הוגש הקטע
המצולם לפורת, לשם צפייה
ואישור, התברר שהוא מאור
כועס, עד כדי כך שסירב לראות
את התוכנית. כל הקשורים
בעניין מקווים שהוא יתרגע.

■ **כמה אנשים מתעניינים**
בבריאותם? רבים, כנראה, בעיקר
כאשר מדובר בייצור חינם. הד"ר
ציון זינגר, מומחה לרפואה הר-
סנית, יום תוכנית-בריאות משר-
לבת בשם בריאות 2000. הוא
ריכו סביבו מומחים ברפואה,
בתזונה, בפסיכולוגיה ובפעילות
גופנית, וקרא למתעניינים, בעד-
רת מודעה בעיתון, לבוא לאולם
במלון ימית. זינגר ואנשי צוותו
חששו מהיענות חלשה, ועל-כן
ביקש זינגר מעשרה מחבריו
לבוא ול"להיות קהל". מהמלון ברי-
קש להכין 50 כיסאות. חצי שעה
לפני תחילת הערב הגיעו לאולם
100 איש, והרופא נכנס ללחץ.
רבע שעה אחר-כך הוא כבר היה
בפאניקה, מכיוון שהגיעו 200
איש. חצי שעה אחר-כך הוא היה
בהיסטריה: הגיעו 350. יחד עם
התזונאי **מנחם הראל** הוא סחב
כיסאות, הזיז מחיצות וכך גרל
שטח האולם.

■ **אפרים קישון** חלם
תמיד לגדל באחד הימים וקו. עם
תחילת החזרות על טיאלן שבתי
הוא החליט לנסות. קישון שמע
דיועות שונות על זקנו. היו שאמרו
רו שזה מתאים לו, היו שאמרו
שבכלל לא. חלק טען שזה מוקין
אותו. האיש התלבט, שאל את
שנים, עד שמנהלת-ההצגה, **קור-**
ליה, תלתה דף בחזרה-החזרות,
וכל אחד מהשחקנים — **זאב**
רוזן, גאולה בוני, נירה
רבינוביץ ואחרים — הוזמן
לרשום את דעתו על זקנו של
המחזאי והבימאי של ההצגה.

■ **הברדן יואל שר** עבר
לפני חודש ניתוח מאור לא-נעים
ולא-קל בבית-חולים בילינסון.
עכשיו הוא מתאושש בביתו ב-

דימיון מדהים

■ **הדימיון בין תשחקנית שר ובין שרה (שמוליק) אנג'ל**
מכה מיד בתדהמה את כל מי שמכיר את השתיים. הדימיון
ברור במיוחד בסניטה האחרון של שר, חשוך שבו היא
משחקת תפקיד של עורכת-דין, המגינה על גבר אומלל
הנאשם ברצח ומגלה את הרוצח האמיתי.

■ **לשר ולשרה יש שיער ארוך, שחור ושופע.** השתיים
מתגאות בו ומדגישות אותו בהופעתן. לשתייה עיניים
חומות ענקיות, מלאות הבעה. אבל עיקר הדימיון ביניהן
הוא בחיטוב שפתותיהן. יש להן שפתיים חושניים, מלאות
ובולטות, המשככות מיד את עיני המסתכל.

■ **שרה אנג'ל היתה חשודה ברצח וגם נאשמה בו יחד עם**
בעלה דאז, מלך העולם התחתון בישראל, שמעיה אנג'ל. היא
זוכתה מרצח והורשעה בעבירות קלות יותר.

■ **אחרי שיחרורה מבית-הכלא החליטה שרה לנתק את**
קשריה עם העולם-התחתון ולהתחיל בפרק חדש. היא
התגרשה מבעלה, וכאשר החל מישפטו האחרון, שבו הוא
נאשם ברצח חברו-לחם בכלא, חיים שושן, הסתלקה שרה
מישראל ונסעה לחו"ל.

שרה אנג'ל
שפתים חושניות

שר (בתפקיד פרקליטת-מדינה ב"השרד")
עיניים חומות ענקיות

מונולוג של אורה הרצוג

לחיות כך חמש שנים נוספות? הרגשתי שאני צריכה למלא סוללות, שהתפקיד הזה מוציא ממני את כל האנרגיה. חמש שנים — זה רבר אחד, אבל 10 שנים — זוהי תקופה גדולה מאוד בחיי אדם!

אני נזכרת עכשיו בנאומי של יצחק נבון בכנסת, כשנפרד מהתפקיד (ני) שיאחזקנה החמישי. הוא תיאר אז את השנה הראשונה כארוכה במיוחד ואחר־כך — כגלגל שעובר מהר יותר ויותר.

שלא לראות אנשים לפחות שלושה ימים! אני באמת חושבת שאדם זקוק, מדי פעם, לניתוק פסי. אני מאמינה בזה. בסופ־שבוע אני משתרלת להינתק, להיות מנותקת.

חברים? יש לבעלי ולי חברים טובים. לי יש חברות נחמדות. בעבר היינו מקדישים להם את סופ־השבוע. כיום אנחנו משתרלים להינתק. ברור שזה לא כמו שהיה פעם. הם מבינים... אנחנו משוחחות עכשיו יום לפני

על עצמי, כגברת ראשונה, בכלל לא חשבת — רק על בעלי, כנשיא. אני זוכרת את היום שבו נבחר כנשיא. לא ידעתי בכלל מה לעשות עם עצמי. יש צילום מפורסם מאותו היום, של אחותי (סוזי, אשתו של חברי־הכנסת אבא אבן) עם הנשיא. רבים חשבו אז שסוזי היא־היא אשת הנשיא החדש. זה התאים: היא יפה, היא בלונדית... אף־פעם לא עסקתי ברכילות השונות: איך היא נראית, מה היא לובשת. אבל האמת היא שבחמש

הי, „גברת ראשונה“? אחרי חמש שנים במישכ־הנשיא, אני חושבת שזוהי אולי אשה שניתנה לה הורמנות.

אם את מחזירה אותי חמש שנים אחורה, הייתי מופתעת מאוד. אני לא יודעת בדיוק איך זה קרה. אני חושבת שהציעו זאת כמה עיתונאים. בעלי סיפר לי על כך. הסכמתי. האם הסכמתי מייד? האמת היא שהוא אמר שאין לו הרבה סיכוי להיות נשיא. לא לקחתי זאת יותר מדי כרי

„אני לא רהיט!“

מה הכריע? בעצם המפתח כאן היה רצון הבעל. הוא רוצה בתפקיד, מוצא בכך הרבה עניין: ההודמנות, הזכות

ההצבעה בכנסת. איך נעבור חמש שנים נוספות במישכ־הנשיא? אני, אישית, היסטרי. האם אני רוצה

אחרת? בסך־הכל זה נעים. חוץ מזה, המעמד מחייב... אני משתרלת שלא לחשוב על עצמי בתוך הסיטואציה, ולא להרגיש כשחי קנית על בימה.

אני גם לא עוסקה במחשבות, האם אני מתאימה לייצג את האשה הישראלית. אני מאוד מעריכה את האשה הישראלית. יש לנו את הסתירות כני שים: גם נשות־מישפחה וגם נשים שאינן סגורות בדלת אמותיהן.

● לא סובלת ליכלוך

כשהייתי קמנה, רציתי להיות מרענית. אולי זה נבע מכך שאבי היה מהנרס. באמת סיימתי לימודי מרעים באוניברסיטה במצריים. מהר מאוד תפסתי את עצמי, שזה לא בדיוק מה שאני רוצה.

מאוחר יותר עברתי מיבדקים כדי לברר למה אני טובה. המיבחנים ארכו שלושה שבועות. בסופם אמרו לי: „מתאים לך להיות עורכת־דין“.

אני גרלתי בבית מאוד ציוני, ולכן רציתי ללמוד עבודה סוציאלית, לעזור, לתרום. אבל אני לא סובלת ליכלוך... אני לא רואה עצמי כאשה שוויתרה למען בעלה, והמשחקת „כינור שני“. בכל זוג יש כינור שני. ישנם תחומים שבהם אני הוא הכינור הראשון.

זה לא נשמע די פמיניסטי או אני רוצה לספר שבהתחלה, כשנלוויתי לני, שיא, נדהמתי מכך שנתקלתי בכל־כך הרבה שוביניזם. בכל מקום שאליו הגענו או היו מקבלים את פנינו ב„שלום ארוני הנשיא“ — זהו, שום התייחסות אלי! לא רק שנפגעת, אלא שאמרתי שלא אתלווה אליו עוד. וראי שכן אמרתי: אני לא מוכנה להרגיש כאילו הייתי כסא או שולחן: אני לא רהיט: לור לא היו עושים כך, אילו הגיע לביקור עם אשתו.

אני לא יודעת איך זה נוצר, אבל לא השלמתי עם זה ובחיי — זה נעלם. לא עשיתי סצנות ובכל־זאת, זה נעלם.

● אין פרטיות!

פרטיות בחמש השנים האחרונות? אין פרטיות! זה בא מתוך טבע מוסר הנשיאות: יש פמליה, יש הרבה אנשים מסביבנו, כל הזמן שומרים עלינו, מגינים עלינו, כל הזמן מסביבנו אין פרטיות, על אף היר חסים הטובים בין העובדים כאן. יש לי ריגעי־ברידות. בכל־זאת, אדם זקוק לרברים מסוימים.

זאת בעייה של מנהיגים בכל רחבי העולם, אני חושבת. לא מפריע לי סיגנון אלבוש או הדיבור המצופים ממני, אבל מפריע לי שאינני יכולה לשבת כמה שעות לכד ולקרוא ספר, מפריע לי שאני רואה יותר מדי אנשים. כשהייתי אשת־גורר — כשבעלי היה גורר ישראל באו"ם — קיבלתי לפתע כאב־ראש חזקים במיוחד. הד עיקר רופא, והוא גזר עלי: „את חייבת

אורה הרצוג ליר חלונות שאגאל במישכן המיטבחים ממוקמים במיקלטים

השנים האחרונות אני מסתכלת הרבה יותר במראה מכפי שעשיתי קודם־לכן. קודם־לכן פשוט לא עשיתי זאת. כיום, כשזה כבר הפך להרגל, אני חושבת לעצמי: „איך יכולתי לנהוג

צינות. חשבת שבעלי מתאים לתפקיד. לולא הייתי חושבת כך — הייתי אומרת לו זאת. זה מסוג ההרפתקות שבעלי עושה. התרגלתי לכך.

YES, FIRST LADY!

אשת הנשיא פחדה ממני הראיון הזה. במהלך הסידורים לקראת הראיון הובהר לי ונרמז לי ושוב הוברר לי, שהגברת הרצוג אינה רגילה במתן „ראיונות כאלה“. כמה שניות לפני תחילת הראיון, התבקשתי להיות ניוחה ומרגיעה, להתחשב ולהבין.

המנחה על כל הסידורים והבקשות היה עמי גלוסקא, השליש החינוכי של הנשיא, הבקיא בחילכות הבית ושוכנו, מכיוון ששירת נשיאים קודמים.

אורה הרצוג נכנסה לחדר, מתוחה, ומייד אמרה: „נו, נתחילו! כאלו רוצה כבר להיות אחרי הכל.

בתחילת הראיון היא צחקה בעצבנות, והיתה די מאולצת. היא לבשה חליפה בצבעי שחור־לבן ונראתה מטופחת ביותר, נעימה. בהמשך השיחה, התגלו כל הסיידורים והאזהרות כמיותורים.

אורה הרצוג היא פשוט אשה חמודה, טיבעית, פשוט־הליכות, מקרינה חום. היא היתה רוצה שיכירו בפועלה, במה שחוללה במישכ־הנשיא, ושלא יעמדו רק על זוויות תצוגיות שלה.

לקראת סוף המגישה היא שילבה זרועה בזרועי והראתה לי בגאווה בלתי־מוסרת, אפילו שובה, כיצד דיהטה חלקים מסוימים במישכן.

גלוסקא, בכל זאת, לא נטל סיכון. מדי פעם סייע בידי להבהיר את כוונותיה, אם כי לאורה הרצוג שפה מובנת ועשירה. כשהעירה, בביישנות־מה, שהיא נלווית אל בעלה בסידור, קפץ גלוסקא: „בזדאי תאונו שמחים — זוהי לוויית־חן...“ כשפרצה בצחוק, החדה אחריה.

גם כשהשתחררה ונפתחה, נותר עמי גלוסקא זקוף, מאזן, דרוך. הוא ממלא את תפקידו במסירות ובמיקצוענות יוצאים־מן־הכלל.

כמה שעות אחרי שהסתיים הראיון, נבחר חיים הרצוג לתקופת־כהונה נוספת במישכן נשיא־ישראל. אורה וחיים הרצוג משיכו להתגורר במשך חמש שנים נוספות במישכן הקר והמנוכר בירושלים, והיא תהווה עזר אינטליגנטי ואסתטי כנגדו. כמו שאמרה בראיון: „אולי יאמרו באחד הימים — היתה אשה שהיה לה טעם...“

אורה הרצוג בשעת הראיון. אני משתרלת להינתק

„את צלבת את ישוע!“

דלתי במצריים, בבית ציוני. כשגדלנו היה תמיד קשר חזק לארץ.

לא היו אז הרבה בתי ציוניים בסביבתנו. יש לי דווקא זיכרון־ילדות לא־נעים משם: כשהייתי בת 9 או 11 למדתי בבית־ספר צרפתי. באחד הימים הצמידו אותי תילדות הקתוליות אל הקיר, רגמו אותי באבנים וצרחו: „את יהודיה! את צלבת את ישוע!“

אחרי שנים רבות, בני־יורק, ישבתי ליד אשה צרפתייה, במסיבת־קוקטייל. היא היתה נשואה לאיש מאוד חשוב. האשה התפעלה בקול משרט שצמחה בו, אבל התלוננה עלי־כך שכל הקד־ושים שם היו יהודיים. עניתי לה: „את מזכירה לי חוויות־ילדות של דיברתי עליה מעולם!“

מישהו בעט בי, אבל אני המשכתי בקול: „אני מאמינה שצריך לסאטא את זה!“

כילדה הייתי הקטנה ביותר במשפחה. הייתי הכי אחובה והכי שובבה. קפצתי כיתות. את בחינות־הבגרות סיימתי בגיל 15, ומי שמכיר את המתכונות שבה למדתי יודע מה זה היה לסיים בגיל 15.

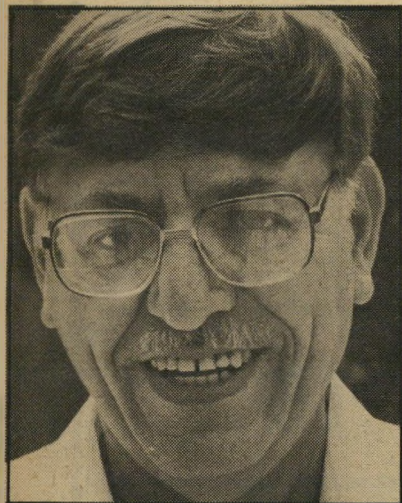
כמעט בכל קיץ הייתי מגיעה לארץ־ישראל. היה לי ברור שכאן אחיה, אך רק ב־1946 עליתי ארצה.

הורי חינכו אותנו לעליה. כך עלינו, אחותי סוזי ואני. האחות המתגוררת בשווייץ? נו, האשה הולכת אחרי הבעל...

תמרורים

מצפת לקיימברידג'

נחוג ♦ יוס'הולדתו ה-60 של **אבנר חי שאקי**, ח"כ המפד"ל הניצי מאור. שאקי, יליד צפת, אב לשני בנים ולשלוש בנות, הוא מישפטן בהשכלתו (חניך אוניברסיטות ירושלים וקיימברידג') שגם ניהל, בעבר, בתיספר עממיים בעכו ובאליקים שבשומרון,

ח"כ שאקי
סנ'שר אצל נולדה

ניסיון שעזר לו להיות סגן שרהחניוך בממשלת גולדה מאיר, בראשית שנות ה-70.

המישפטן והפילוסופיה

נחוג ♦ יוס'הולדתו ה-57 של **מיכאל סרגייביץ' גורבאצ'וב**, שליט ברית-המועצות זה שלוש שנים. גורבאצ'וב, יליד כפר בדרום רוסיה, הוא בנו של נהג קומביין, שביקש תחילה ללמוד פיסיקה באוניברסיטת מוסקווא, אך פנה, בסופו של דבר, למישפטים ולחקלאות. במוסקווא גם פגש גורבאצ'וב את ראיסה מקסימובנה טיטובנה, סטודנטית לפילוסופיה וביי תו של מהגנדרסככות סיבירי, אותה נשא לאישה בגיל 23 והיא אם בתם היחידה, אירינה, כיום בת 28, אם לשניים, רופאה במיקצועה, ונשואה לרופא.

מיליונר בן קומוניסט

הושבע ♦ לנשיאם השלישי של חצי מיליון הקפריסאים היווניים, **ג'ורג' וואסיליו**, 56, מיליונר שמא' לני, אב לשלושה ובעל חברת חקר-שוקים, שלה סניפים ב-12 ארצות. ואסיליו גדל בהונגריה, שאליה היגרו, לפני 43 שנים, הוריו הקומוניסטים, אב מנתח-עיניים ואם רופאת-שיניים. הוא התחיל ללמוד רפואה בשווייץ, אך הסב, לבסוף, לכלכלה, שאותה למד באנגליה. אחת מתוצאות-הלואי של נרודי ואסיליו: שליטתו בשבע לשונות (יוונית, הונגרית, אנגלית, צרפתית, רוסית, איטלקית וגרמנית).

החוטם והקור

נחוג ♦ בלונדון, יוס'הולדתה ה-300 של לוד'ס, חברת-הביטוח הגדולה, הידועה במיוחד בביטוחי-הספנות שלה, הגובה מדי יום פרמיות-ביטוח בסך 53 מיליון דולר, המרוויחה מאות מיליוני דולר לשנה והמעסיקה 5000 עובדים. ראשיתה של לוד'ס (באנגלית: של לוד'ס) בבית-הקפה הלונדוני של אחד ארוארד לוד'ס, שבו נהגו להיפגש, בסוף המאה ה-17, בעלי אוניות, סוחרים ואנשי-כספים, שהתארגנו לספק ביטוחים ימיים, המהווים עד היום את רוב עסקיה של לוד'ס, אף שהיא אינה מניהה את ידיה גם מביטוחים יוצאי-דופן כביטוח חוטמיהם של מריחייני מיקצועיים או קולותיהם של זמרריאופרה.

ידעה, כשבנו אותו, מה צריך. אני מנסה לעשות אותו יותר פונקציונלי, מבלי שזה יעלה למדינה בכסף. אילו היית רואה איך אנחנו מכינים ארוחה חגיגית! איך שני המיטבחים ממוקמים למטה, במיקלטים, וצריך להעלות ולהוריד כל מנה!

עוד לא חשבתי על הדימוי שהייתי רוצה ליצור לעצמי. אולי הייתי מעדיפה להיזכר כמי שניסתה לעשות את התפקיד בצורה הטובה ביותר. הייתי רוצה להכניס טעם.

אני לא יכולה להסביר זאת היטב. טעם זה דבר מאוד אינדיבידואלי, והמון דברים כאן חסרי טעם. אולי באחד הימים יסתכלו לאחר, ויאמרו: "היתה אשה בעלת טעם..."

עכשיו, כשאנחנו מדברות — מחר ההצבעה — הכל בטוח. לבעלי מובטח רוביקולות. אבל אנחנו ספורטיביים. הקרנציה השניה, כפי שהיא מצטיירת בעיני עכשיו, היא לא דבר כבד על כתפיו.

הדבר המשותף לי ולבעלי הוא הגישה: לעשות מה שמעניין אותנו, וכן — כן, לא — לא.

במשך חיי עם בעלי עברתי 17 פעמים דירה. אני כבר רגילה, לוקחת זאת באורח ספורטיבי. הדבר היחיד שהרתיע אותי בכהונת-הנשיא היה: "אוף, עוד שינוי!" הייתי כבר שבעת שינויים.

כעת, במשך חמש שנים לא צפוי לי כל שינוי.

אחריכן? בעלי היה פעם ראש אמ"ן, ובאחד הימים הפסיק להיות ראש אמ"ן. אני כבר יודעת לעכל שינויים בתור ארים, בתפקידים.

האם אני מקפידה בתוארים כפי שהקפידו קודמי (מייחסים זאת לאור פירה ויצחק נבון)? אני לא מקפידה. לא, לא, בפירוש — לא!

אולי כפומבי, כשאני פוגשת בידד, רים, הם יותר רישמיים, אבל לא, לא, לא מעבר לזה.

אני לא רגילה במתן ראיונות. לא הייתי רוצה שמי שיקרא את הראיון יתרשם שאני מחפשת לעשות רושם. הייתי רוצה להצטייר כאשה המאמינה במה שהיא עושה. רק שלא יתרשמו שאני מתייחסת אל עצמי יותר מדי ברצינות. הסכנה הכי גדולה לאשה בתפקיד כמו אשת-הנשיא, היא שתת-ייחס אל עצמה ברצינות.

צילום: אבי ולדמן

ליד שטייחקיר בכניסה למישכון
גברת קארטר היא באמת אשה קרה

אשת-הנשיא ליר בר עתיק שהושאל עלידי מוסיאון ישראל
היתה אשה בעלת טעם

היא נפתחה כלפיי באופן מפתיע. היא אשה מאוד חמה, ונוצרו בין שתינו יחסים מעל ומעבר. זאת היתה הפתעה לטובה.

רגע מכיך? אני זוכרת שיצאנו במסיגרת ביקור ממלכתי ממחנה הריכוז בגרנבלוז. עלינו אז למטוס עם ריכארד פורוויצוקר ורעייתו. נוצר אז רגע מכיך ביותר. היה כבר נורא.

חווייה מיוחדת היתה לפגוש במר-גרס תאצ'ר: היא אשה כליכך עירנית, כליכך מקשיבה, כליכך יודעת להת-בטא, אשה חכמה, מיוחדת.

בעלה? התרשמתי שהוא איש שקט. הוא מתאים לה, מפני שהיא כליכך תוססת. כששוחחתי איתו ארוכות, הוא התלונן שהיא כל הזמן עוברת.

מה הייתי רוצה שיוכרו מתקופתי? אני חושבת שעורתי לנשות-הנשיאם שתבואנה אחרי.

בית-הנשיא לא היה מתוכנן אף-פעם. יש לו מיגבלות משלו. פשוט לא

"הייתי רוצה להדליק אנשים..."

אורה הרצוג רצתה מאוד לדבר על "ארץ-ישראל יפה". במשך כל הראיון הזכירה לי ש"צריך לדבר גם על זה!" אני, מצידו, לא גיליתי התלהבות, אבל הנשיאות מחייבת: "אני שמחה שיכולתי להמשיך בהתעניינות רבת-השנים שלי בחמש השנים האחרונות. במשך התקופה הזאת השקענו במיך לטים ברחבי הארץ. אני מסיימת חמש שנים כאשת-הנשיא אחרי שיצרנו 22 גינות סביב למיקלטים ומקומות לנכים. זה נותן לי סימון. אני ממש עסוקה בזה."

מה פירוש עסוקה? אני יוצאת, לפעמים, לראות את המקום, מקבלת תוכניות, יושבת עם אדריכלים, משיגה תרומה. כשאני מתלווה אל הנשיא ברחבי הארץ, כל ראש-עיר או ראש-מועצה אומר: יש לנו בשבילך פינת ארץ-ישראל-יפה — שלושה כוכבים, ארבעה כוכבים... הם, כל הזמן, עסוקים בזה. זה כבר נכנס למודעות.

"לכבוד שנת ה-40 הסכמתי לעמוד בראש מיבצע-ניקיון. תכל'ס! 14 מישד'די-ממשלה תומכים בי. השדים ישבו מולי, איש-איש בתורו, ונשבעו לי שזהו הדבר החשוב ביותר בחייהם... ראש-הממשלה פתח את המיבצע בתחילת החודש."

"ההיענות היתה מרגשת, מבחינתי. מה תפקידי במיבצע? מעולם לא הייתי אשה היכולה לשבת על תקן של קישוט. אני מקבלת חומר בינלאומי על הנושא. אני יכולה להרצות לך על שיבעת המקורות של הליכלוד: אתרי-בנייה, מיסחר, משאית, ועוד ועוד."

"אינני מבטיחה שיום אחרי יום-ההעצמות תהיה לנו ארץ נקייה לחלוטין, אבל תהיה מודעות! חשוב שהעיתונות — גם אתם אזרחים — תעודד זאת. באמת הייתי רוצה להדליק אותך, את העורך שלך, את הקוראים!"

בנקודה זאת הבטתי באורה הרצוג — אשה חמודה, המקפידה על לבושה, ניקיונה וצורתה האסתטית — והאמנתי לה שהיתה רוצה להדליק את הסביבה, לשכנע בחשיבות הנושא הנתפס כשולי והמעורר הערות מבטלות.

שאלתי אותה אם זוהי גולת-ההכותרת של פעילותה כאשת-הנשיא. "אני לא מחפשת גולת-הכותרת, לא, לא. פשוט הייתי רוצה שתהיה כאן הרגשה של חל. אנשים לא יודעים מה זה לנקות. בדרך-כלל חושבים, נו, נו... אבל אילו ידעת איזה אנשים התנדבו, איזה אנשים נרתמו לעזור..." בסוף נדלקתי. היתה לי בריחה?

להכיר את ישראל. בעלי תמיד אומר: "הלוואי ויכולתי לקחת את כל עי-ישראל איתי!"

אני לא נאיבית. ברור לי שמקסטים ומנגים בכל מקום לכבוד ביקור הני-שיא, אבל גם מנצלים את ההזדמנות כדי לשפוך את הלב.

אני, מצידו, רואה רצון אדיר, הת-קרבות. אני מכירה את הפלורלים בישראל. בידי כמה אנשים במדינה נפלה הזכות להכיר אותה ממש?

בעלי איפשר לי לבחור, אם אני רוצה להתלוות אליו או לא. עכשיו אני מתלווה אליו לכל המסעות. הוא התרגל לכך.

בסולם העדיפויות? אני מדרגת את הסיוע ברחבי הארץ גבוה מאור, בין

המלכה היתה לבבית

איך מתכווננים לביקור ממלכתי? בדרך-כלל נותנים לי תיק ממישה רדיחוח. אני לומרת על המדינה שבה אני צריכה לבקר, על האנשים שבהם אני צריכה לפגוש, כן — את הנשים...

האם אני זוכרת פשלה מצידו, כפי שסיפרה לאה רבין על פגישתה עם רחל'ין קרטרי? לא, לא, אני יודעת איך ליצור כימיה.

גברת קרטרי, אגב, היא באמת אשה קרה. אני זוכרת לחיוב את מלכת-דנמרק.

מירי אלוני מספרת על ילדותה בגיבעתיים, על פריחת הקארירה שלה בלהקת הנח"ל, על חייה עם שמוליק אומני, על ילדיה, שאחד מהם היה חולה סרטן והבריא, ועל התקליט החדש שלה

אבי ולדמן, העולם הזה

ראיינה ענת סרגוסטי

„מוסיקה ושירה תמיד היו בבית. אבל אנשים רציניים לא חושבים על זה כעל מיקצוע, ולכן שלחו אותי ללמוד“

„תמיד ידעתי שיש לי קול טוב, ובילדות הייתי מחקה את הזמרות של אז, שושנה דמארי ויפה ירקוני“

„כשהבן הקטן היה בן חצי שנה, גילו אצלו גידול סרטני בבטן, והוא נחתח ועבר טיפול כימותראפי כשנה“

„גדלתי בגיבעתיים על גיבעה שסבי' היה למעשה הכובש שלה, ושבוזמנו היא גם נקראה על שמו“

„לא הפסקנו לעבוד בגלל הילד, למרות שזוהי קשה אימים. החיים בצל המוות — זה דבר נורא“

„בתור ילדה אני זוכרת שהייתי מחלקת חלב בכדים לשכנים באיזור“

„כשהייתי שרה, הייתי צריכה לחנוק דמעות!“

אל-סאדאד, ערך אייבי נתן עצרת לזיכרו בכיכר מלכי ישראל בתל-אביב. הוא ביקש אז ממירי לשיר שם את „שיר לשלום“. לכבוד האירוע המיוחד (ויש לה, כך היא אומרת, זיקה מיוחדת לנשיא המנוח, גם בגלל העובדה ששניהם נולדו באותו היום — 25 בדצמבר) טרחה מירי לתרגם תרגום חופשי את אחד הבתים של השיר לערבית, ושרה אותו אז בפעם הראשונה. מאז הוא מושמע לעיתים בקול-ישראל בערבית וב-עיקבות זה הגיעו אליה מיכתבים רבים של מאזינים ממצריים וממדינות ערביות אחרות.

פגשתי אשה שהשם שלה מוכר היום גם לזקנים וגם לילדים בבית-הספר היסודי. זמרת ששרה כמה מן הלהיטים הגדולים יותר של הזמר העברי, ולמרות שזה לה רק התקליט השני בקאריירה הארוכה שלה, שמה קיים בתודעה של רבים. פגשתי אשה שהפכה לסמל, אולי בעיקר בגלל שיר אחד, שיר שהפך להימנון, שיר שעשה היסטוריה, „שיר לשלום“, שיר שמ-עורר עדיין צמרמורת והתרגשות בכל פעם שהוא מושמע. מירי בחרה לשלב גם את השיר ה„ותיק“ הזה בתקליט החדש. זמן קצר אחרי רצח הנשיא המצרי אנואר

ייערך עם מירי. את אומני, שהגיע אחרי שעות ארוכות של שיחה בינינו, פגשתי רק לזמן קצר, כשבא לקחת אותה. ערכתי איתו ראיון קצר (ראה מיסגרת) בעיקר משום שבמהלך הראיון נודע לי, להפתעתי, שהוא, כמפיק התקליט החדש „טיפה אהבה“, החליט להפיץ אותו דווקא דרך חברת הפצה והפקה של התחנה-המרכזית, חברה המפיקה את מה שמכונה „מוסיקה של התחנה המרכזית“ או „זמרי קסטות“, בדרך-כלל מוסיקה מזרחית. מירי היא האשכנזיה היחידה והראשונה שמגיעה לחברה זו.

למירי אלוני ולשמוליק אומני, בעלה, יש בתיקשורת תדמית של עושי צרות. לפני שהלכתי לראיין את מירי, אמרו לי שאי-אפשר לראיין אותה לבד, ששמוליק מתערב בראיון, שהוא לא נותן לה לענות ומשתלט על השיחה. בבוקר שטוף שמש פגשתי את מירי בבית-קפה שקט בתל-אביב. אשה נאה, במיכנסיים צמודים ובמעיל-פרווה ארוך, מאופרת איפור של בוקר, כבובע שחור מחמיא על שיער בלונדי. היא היתה לבד. להיפך, בשיחת-הטלפון שקדמה לראיון היה דווקא דגש מצד הזוג אלוני-אומני שהראיון

מירי ובנה ירמי
אמא שלי שרה יפה, וגם סבתא שלי

● וכבר מגיל צעיר היה ברור לך שזה יהיה המיקצוע שלך?

לא מבחינה מעשית. גם בבית לא חיזקו את זה במיוחד. שלחו אותי לנגן, ניגנתי על חלילית, והייתי נגנית מצטיינת, ואחר כך למדתי לנגן על גיטרה.

● בבית זה נחשב לפחיתות יכבוד להיות זמרת?

יכול להיות. אמא שלי רצתה שאהיה מורה, ושלחה אותי ללמוד הוראה בסמינר הקיבוצים.

● מי שפחה פולנית?

חצי. אבא שלי פולני, שבא בגיל צעיר לארץ, ואמא שלי היא נכדה של מאיר ואסתר קוזלוב-סקי, שהם רוסים אנשי העלייה השנייה. סבי היה חבר באחדות העבודה. סבתי הייתה אחות מוסמכת, והקדישה את חייה למיקצוע. גדלתי בגיבועתיים על גיבועה ססבי היה למעשה הכובש שלה, ובזמנו היא גם נקראה על שמו. כשאמא שלי גדלה היו בבית פרות והיא גם רכבה על סוסים. כשהיא הייתה בהריון איתי, היא נהגה לחלוב את הפרות. בתור ילדה אני זוכרת שהייתי מחלקת חלב בכדים בשכונה.

● אז זמרת זה דבר שמאוד רחוק מכל הרקע הזה.

אמא שלי שרה יפה. אבי ניגן בחליל-צ'ר, בחצוצרה ובמנדולינה. עניין המוסיקה היה מאוד חזק בבית. היה לנו פטיפון כשעוד לא היו פטיפונים. הייתה הרבה מוסיקה ספרדית, ומצד שני גם הרבה מוסיקה ישראלית. גם הסבתא שלי שרה יפה. העניין של מוסיקה ושירה תמיד היה בבית, אבל בגור תחביב. אנשים רציניים שמתעסקים במיקצועות מסודרים לא חושבים על זה כמיקצוע, ועובדה ששלחו אותי ללמוד הוראה.

● התמרדרת?

לא. חידקהבימה תמיד היה בי, מאז שאני זוכרת את עצמי ותמיד חלמתי לנגן עם כל הכלים ואהבתי להופיע, אבל לא חשבתי על זה כעל מיקצוע.

● עד שהגעית לצבא?

לא בריוק. בסמינר ניגנתי בגיטרה ומרגע שהבנות גילו אותי, הן לא הניחו לי. שם יצא לי

עצובות, רבדים שהוא בדרך-כלל לא נוהג לכתוב לאחרים.

● זה לפי בקשה שלך?

אני חושבת שזה בא מתוך אמונה שלו ביכולת שלי להעביר את זה בצורה שלא תתפסס.

אחר השירים בתקליט, והאיכר ממשיך לחרוש, היה רעיון של שמוליק ונכתב בעיקבות מילחמת-לבנון. הרעיון היה על איכר בביקעת-קרעון, שהמילחמות עוברות עליו כבר דורות והוא בכל זאת ממשיך לחרוש.

● היתה ברורה שתהיה לחומר נגיפה פוליטית?

בחדל, נגיעה פוליטית וחברתית שקשורה למילחמה. אחר-כך בא שמוליק קלוסקי שהציע לי שיר לקדם-ארוויזיון לפני שנתיים. ואני לא כואת שרצה אחרי התחרויות האלה, אבל העיתוי והשיר התאימו, אז החלטתי ללכת.

● זה היה הימור?

כן. השיר מצאחן בעיני, חשבנו שהמוסיקה קלילה וקליטה, וזה מה שמתאים לתחרויות.

● והופעת איתו בתחרות?

כן.

● זה לא נחשב לפחיתות יכבוד? פחיתות כבוד בוודאי שלא. אתה כאילו מעמיד את המעמד המיקצועי שלך למבחן שהוא אולי קצת לא הוגן.

● מבחינה מיקצועית זה מאוד שיט-חי.

הקהל בוחר שיר שמתנגן לו, והוא אולי מושפע גם מן הפופולאריות של המגיש. האמת היא שהשירים שנקלטים מהר, בדרך-כלל, גם נשכחים מהר. זה לא מה שחשבנו על השיר שלנו, או שלחנו אותו לתחרות.

● היית במתח?

ברגע שאת כבר בתוך תחרות, ברור שאת רוצה לזכות. אבל אני לא בנויה על סוג כזה של תחרויות וזה לא מה שיבנה או יהרוס את הקאריירה שלי. יש זמרים שבכלל לא שולחים שירים, כדי שלא להעמיד את עצמם במבחן. אבל, בסך-הכל, זה היה כיף. השיר זכה במקום שיש, וזה אחר משניים או שלושה שירים יחידים שנשארו מאותה תחרות ושעדיין מנגנים אותם.

● את חושבת שתעשי את זה שוב?

במידה ויהיה שיר מתאים? למה לא? המיקצוע שלי הוא בסופו של דבר בידור, וכל דבר שגורם לקהל הנאה והתרגשות, מה פתאום לשלול אותו?

● זו הגישה שלך למיקצוע?

אני רואה את עצמי קודם כל כזמרת, כמישהו שקיבל את המתנה שנקראת קול יפה, קול טוב. נולדתי עם זה, לא שאלו אותי. ועכשיו, מה עושים עם זה?

● מתי ידעת שיש לך קול טוב?

מילדות, תמיד. אני זוכרת את עצמי שרה ומחקה את הזמרות הפופולאריות של אז, כמו יפה ירקוני ושושנה דמארי.

● אמרו לך בילדות שיש לך קול יפה?

הייתי הילדה הבולטת בגן ששיחקה את התפקידים הראשיים. הגננת תמיד נתנה לי תפקידים גדולים.

● גדלת בתל-אביב?

לא. בגיבועתיים, אני פרובינציאלית מגיבוע-תיים. גדלתי בסביבה פועלית.

● מה עשו ההורים?

אבי, ויכרונו לברכה, היה חבר בקאופרטיב הארגון ואמא אחות טיפולית. אני הבת הבכורה ויש לי עוד אח ואחות.

לוריא, אהוד מנור, שמואל קלוסקי, עימ' נואל צבר, ברטולד ברכט ויעקב רוטבליט. את הלחנים כתבו נתן כהן, אלי סמרי, יאיר רונזבלום, קורט וייל ויאיר קלינגר.

● את רוצה לומר שחברות-ההפקה הממוסדות רחו אותך, בלשון עדינה?

אני מעדיפה לאמר שהם לא הימרו עלי.

● זה מעליב?

זה לא היה מעליב. כשאתה לא שווה כלום ואתה מנסה לרחוף בכוח, זה משהו אחר, אבל כשאתה מכיר בערך עצמך ומקבל פידבק מהקהל, זה די מדהים ולא צפוי. אבל בריצב גילינו שזה לא דברים שלא בסדר אצלנו, אלא אצלם.

● ואולי הם צודקים?

חס וחלילה.

● היה לך ביטחון כזה כל הזמן?

בוודאי.

● במהלך שלוש השנים שבהן עבדתם על התקליט היו רגעים קשים, שחשבת שהו לא ייצא לפועל, שהם-רויקט לא יצלח?

הקשיים היו פיננסיים, וזו הסיבה שלא הוצאנו את התקליט במכה. התקליט, כולל כל ההוצאות, מוסתם כ-30 אלף דולר, ואף יותר.

● מאיפה הכסף?

לא היה לנו את זה בבת אחת. לומר הקשור בחברה מסודרת, מוצאים תקליט כל תקופה מסוימת. והם עושים הכל. אנחנו עשינו הכל לבד, אבל זה היה גם הכיף שלנו. משכנו את זה על פני שלוש שנים.

● זה הרבה זמן?

באופן ממוצע לארץ, אולי. השקענו את הכסף מעבודה.

● היו רגעים של שבירה?

לא. כל הזמן הופענו, ותמיד הייתה ררישה להופעות, הרווחנו כסף ויכולנו מדי פעם להיכנס לאולפן, להקליט שיר ולהוציא תקליט-שדרים לרדיו כדי להמשיך ולהיות קיימת בתודעת הקהל עם שיר חדש.

● מי בחר את החומר?

במשך השנים נפגשתי עם יוצרים, והשירים נולדו מתוך מיפגשים איתם. שמוליק היה שותף לבחירה האמנותית שלי, הוא היה היועץ האמנותי. אמן זקוק לאוזן אובייקטיבית, ושמוליק עושה זאת בשבילי.

● חלק מהלחנים נתנו לאהוד מנור. במיפגש שלו איתי יוצאות לו כל הנימות הליריות, היותר

פגשתי אשה שהגיעה לשיא כשהיתה נערה בת 20, חיילת בלהקת-הנח"ל, ואשר מאז, בגלל סיבות שונות, חלקן אובייקטיביות, לא הצליחה למצוא את דרכה באור-פן ממוסד.

● במהלך השנים עשתה דברים שונים בתחום היצירה. היא שרה, שיחקה בתיאטרון-ראות ובקולנוע, הופיעה בערב-יחיד. קאר-יירה מגוונת.

בין השאר הייתה סולנית של להקת "אחרית הימים", להקת-הרוק הראשונה בארץ. היא הופיעה כסולנית של "חבורת-בימות" בערב שירי נעמי שמר. היא שיחקה בסרט "חכם גמליאל" לצידו של יוסי בנאי.

● ביקורת שהופיעה באחד העיתונים באור-תה התקופה (1973): "היא תגלית. היא תגלית עצומה אפילו. לדעתי היא אחד הדברים היפים ביותר שקרו לסרט הישראלי מאז גילינו את אורי זוהר כבימאי ב.חור בלנה".

כמו כן שיחקה בתפקיד ראשי לצידו של טוביה צפיר בקומדיה "נישואין נוסח תל-אביב", תפקיד שעליו הייתה מועמדת לפרס "האוסקר הישראלי".

● מירי הופיעה בתפקיד ראשי בסרט "אהבה אילמת". היא השתתפה במופע "הללויה הוליווד", הופיעה ב"ערב שירי ברכט", ועל הופעה זו זכתה לביקורות מצויינות, גם ממומחים לשירי ברכט. היא גם היתה כוכבת של מופע בידישי. וזו רק רשימה חלקית.

חוץ מהדברים האלה, מירי היא זמרת מבוקשת בעצרות ובכינוסים גדולים. כך שרה, למשל, את "שיר לשלום" בכנס-הנח"ל לדורותיו, בפני 80 אלף איש במאק הירקון בתל-אביב.

● זה היה אחד הרגעים הגדולים ביותר בחיי. הקהל פשוט עמד ובה.

במהלך השנים הספיקה מירי, בנוסף לקאריירה האינטנסיבית, להינשא ולהתגרש. עכשיו היא נשואה לשמוליק אומני. שחקן, בימאי ומפיק בזכות עצמו.

● במשך שלוש שנים שבהם עבדה, ביחד עם שמוליק, על התקליט החדש "טיפה אהבה", הספיקה גם ללדת שני ילדים, לטפל במשך שנה ארוכה ומלאת-מתח בבנה הקטן שחלה בסרטן והבריא, וגם להמשיך להופיע. את הצד המוסיקאלי של התקליט הפיק גרי אקשטיין, את השירים כתבו קובי

אלוני במסיבה (לידה: לילי אביר)
הייתי הילדה הבולטת בגן, שתמיד שיחקה את התפקידים הראשיים

„הכיף הוא שהאדם שאני חיה איתו הוא גם שותף ליצירה, ולכן אני יכולה להתחלק איתו 24 שעות ביממה“

להופיע באופן די קבוע. לא היה אירוע או התקבצות שלא הייתי מופיעה בהם, ואלה היו המיפגשים הראשונים שלי עם קהל.

● איך הייתה ההרגשה?

זה היה כיף. הבימה הייתה תמיד חלק ממני.

● לא הייתה לך אימת-קהל?

לא. ואו הלכתי לבחינות של להקת-הנח"ל ולפני שהספקתי לגמור את הבחינה כבר ידעתי שהתקבלתי.

● מי היו הבוחנים?

שלום חנוך, מנחם זילברמן, שולה חן, ששי קשת.

● התרגשת?

מאוד.

(המשך מעמוד 18)

● **מה שרת?**
את שיר המלח האיסלמי של לוליק.
● **וזה בעצם היה רגע גורלי בחייוך.**
לא הרגשתי אז את הגורליות, לא הבנתי. אני מאמינה שאז גם לא היתה לי אמביציה גדולה ולא היה לי תכנון רציני.
● **אבל בדיוק זה קבע את העובדה שתהיי זמרת.**
תמיד שאלו אותי מה פיתאום הלכתי למיכח. מתוך הערכה לכישורים שלי ומתוך שמיעת רדיו ותקליטים ידעתי בדיוק מה אני שווה, אבל אם לא היו מקבלים אותי הם היו מפסידים.
● **היית צריכה הרבה ביטחון בשביל זה.**
כן הרגשתי. הייתי מאוד בטוחה במה שיש לי להציע.

הכימיה ביני וביני שמוליק עבדה מהר מאוד, ומייד ידענו שמצאנו כל אחד את מה שליבו לחפש

● **ואיך הגיבו ההורים?**
לא היתה להם אף פעם זכות וטו, ובוודאי שלא בגיל הזה. ממילא עמתי להתגייס לצבא.
● **ובכובד דרך מהר מאוד?**
לא. בשלב הראשון הם רצו שאחליף את שולה חן שהשתחררה, וביחד עם שלום חנוך הם עשו את התפקידים הראשיים, אבל זה לא יצא, כי התוכנית ירדה. במשך שנתיים הייתי חברה מן המניין בלהקה, לא כלסתי במיוחד, לא הובלתי אף תוכנית.
● **למה?**

תשאלו את יאיר רוזנבלום.
● **ואחרי שנתיים התמת קבע?**
יאיר רוזנבלום ביקש שאחתום קבע ואמר לי שהוא הולך לבנות את התוכנית עלי. ואז, כשהייתי סולנית, נולדו להיטים גדולים. שיר לשלום, הבן יקר לי אפרים, היאחזות הנחיל בסניף הייתי הסולנית וגם המצחיקנית של התוכנית.

● **והכל קרה בעצם בבת-אחת?**
כן. באותה התוכנית זה קרה בבום.
● **ההצלחה הבהילה אותך?**
בדיוק יצא שהשנתיים הקודמות שעברתי בלהקה היו לטובה, כי רכשתי ניסיון במיפגש עם קהל. עניין הכימה היה מוכר, הייתי משופשפת. ואז פשוט היתה עוד תוכנית שבה יצאתי אל האור.

● **ואז גם התחילו להכיר אותך, כי היית כוכבת?**
באותה התקופה הטלוויזיה התחילה לשרר באופן רציני. אני זוכרת שנסענו עם הלהקה לטבריה יום אחרי שידור שיר שלי בטלוויזיה, ומישהי במיזנון בטבריה אמרה שהיא מכירה אותי מהטלוויזיה, ופתאום תפסתי את הראש ואמרתי לעצמי שנגמרה האנונימיות, שכל מיזנונאית בטבריה מכירה אותי.

● **זה הבהיל אותך, או שימח אותך?**
זה כמו כמיהא ומשמה לאדם שמעוניין להופיע, אבל זה מוזר שמתחילים לזהות אותך בכל הזרמנות.

● **זה מטריד?**
זה נעים ומטריד. זה הכל. אני מאמינה שזה קרה לי בגיל צעיר, ואז באמת לא היו לי היועצים הנכונים שיעזרו לי לכוון את הרברים.
הלכתי אחרי האינהיביציות הפרטיות שלי ואחרי קוריהמחשבה האישית, שהיה חסר-ניסיון מיקצועי, וכך קרה שסירבתי לחתום חוזה ארוך עם אברהם (פישלס). דשא וסירבתי לחתום חוזה ארוך עם טי-בי-אס.

● **בדיוק זה את מצטערת?**
כפי הנראה שבדיוק זה אלה עובדות שדי פגעו

שמוליק אומני מספר על הפקת התקליט ועל הדרך שבה הוא מפיץ אותו באמצעות חברה המוכרת קסטות בתחנה המרכזית "אני לא המצאתי את מירי!"

שמוליק אומני הוא בעלה של מירי אלוני. שמוליק אומני הוא גם אמן בפני עצמו. במהלך שנות הקריירה הארוכות שעומי דות מאחוריו, הספיק להשתתף ב-25 סרטי טיים שונים ובהצגות-תיאטרון רבות. הוא למד את אמנות-המישחק על כל צדדיה - מישחק, בימוי, הפקה - בבית-הספר לא-מנויות של אוניברסיטת ניו-יורק, הנחשב לאחד הטובים בעולם. במהלך שהותו בניו

יורק הספיק לעבוד עם להקות שונות שהיו אז, בשנות ה-70, מן הגדולות בארצות-הברית. הוא גם הופיע כשחקן בלהקות "לינקולן סנטר".
אומני, יוצא יחידה 101, משמש כאמרגן וכמפיק של אשתו. הוא זה שהפיק את התקליט האחרון שלה, כולל את העטיפה והוא זה שהחליט, כצעד מהפכני ויוצא דופן, למסור את הפקת התקליט לחברה המתמחה בהפצת מה שמכונה "זמרי קס" טוט", או "קסטות של התחנה המרכזית", חברה טל-הפקות. בשבוע הראשון שבו יצא התקליט לשוק, כך סיפר לי, נמכרו ממנו יותר מ-1000 עותקים וזו נחשבת להצלחה גדולה. בעלי-המקצוע צופים שהוא יהיה שלאגר.

● **של מי היה הרעיון להפיץ את התקליט דרך חברת-ההפצה של מה שנקרא "קסטות של התחנה המרכזית"?**

רעיון שלי. לפני יותר משנה, כשהמאסטר כבר היה גמור, אמרתי שהתקליט יופץ בתחנה המרכזית. צחקו עלי, חשבו שאני משוגע, אבל מסתבר שאלה חברות הפקה והפצה מיקצועיות מאוד.

● **מה זאת אומרת?**
הם פשוט עובדים. הם לא מתעסקים בדיילות ובקליקות. יש להם שני קריטריונים: מה שיכול להימכר הרבה, והקריטריון השני הוא שהם לוקחים רק מי שהוא כוכב. אני מעיד על עצמי שאני לא טמבל ולא נאיבי ולא דוידקישט. אני בטוח שמה שאני עושה עכשיו, אחרים יעשו בעוד שנה. אני נלחם באנשים ובגורמים שהיו חוקים פעם והיום כבר לא.

● **אבל אלה האנשים שמחליטים.**
זה הכי קל לשחק באמנות. זה הכי פחות מסוכן. דרושים הכי פחות קריטריונים, הכי פחות גיטיון.

● **איך המיכמסד מתייחס לזה שפנית לתחנה המרכזית?**
בדיוק מסתבר שבקרב החברות של התחנה המרכזית היתה תחרות מי יקח את מירי ואת

התקליט החדש, ואני לקחתי את ההצעה הטובה ביותר.

● **ואיך המיכמסד מתייחס לזה?**
בקצת.

● **לא ביזלול?**
מה פתאום? בקינאה ובתדהמה. אני בטוח שלא יקח הרבה זמן ומה שאני עשיתי עכשיו כולם יעשו בעוד שנה. ואז כל זה קל לעשות כשמדובר במירי. אני לא המצאתי אותה, היא נולדה מיד. להקצינה"ל זו להקה של חובבנים, אבל היא מאוד מוכשרת והלהקה נתנה לה חשיפה אדירה. ואחר-כך היא נפלה בין הכריזמים של הבוהימה, ושם נשכו אותה מכל הכיוונים והשאירו בה טביעות-ישיניים שרק עכשיו מתחילות להגלית. לפי רצתי אין כלל ריחן שאלו מירי אלוני היתה משחקת במענן הנר הקווקזי במקום מיסי קס, או להביסה היו עוד 100 הצגות בכיס, בלי שייכות לדמת ההצגה. מי שאומר שבאמנות אין קריטריונים, הוא בור. מי שלא עושה שימוש במירי הוא אידיוט, או רשע או אינסטרנסט.

● **ומה הוא באמת?**
או שלושתם ביחד.
● **אתה חושב שזה מכון אישית נגד מירי?**

לא, זה האופי שלהם.
● **אבל אתה לא חושב שזה אישי?**
לא. עד כמה אני יכול להיות חשוב לעצמאלי שזה יהיה אישי נגדי יש בארץ מאבק בין אלה שרצים עם ההמון בלי לשאול, לבין אלה ששור אלים ואז רצים לכיוון ההפוך.
● **אבל יותר קל להיות חלק מההמון.**
אבל זה מסוכן. העובדה שמירי מוכשרת, וזמר עם קול כמו של מירי נולד פעם ב-50 שנה, על זה אין ויכוח.

● **איזה זמרים בארץ טובים בעיניך?**
אני מרבה על זמרים מבצעים, לא על זמרים יוצרים. אני חושב שאסור לערבב בין שני התחומים. שלום חנוך הוא זמר טוב, יש לו קול טוב, הוא מנגן טוב והוא גם כותב מצויין. שימיען ישראלי. וחדר ארגוב היה זמר אדיר מכל הבחינות. חמורות אני לא מכיר אף אחת, חוץ מאסתר צופרים ומירי אלוני.

מירי אלוני ובעלה, כשאנוחנו מתוככים על נישוח, החלב נולשו

מעולם לא הפסקתי את רצף ההופעות שלי.
● **היו רגעים במשך השנים שבהם חשבת שאולי המיקצוע לא מתאים לך?**
לא, למה?

● **את אוהבת את המיקצוע?**
מאוד אוהבת אותו. אני מאמינה שזה מה שאני צריכה לעשות. לא סתם אלוהים נתן לי אגוויס, תורה לאל, יש לי שיניים ואני מוכנה לגשוך בכל רגע. אבל זמר, ואמן בכלל, תלוי מאוד בצד של ההפקה, במי שמוכר אותו. והצד הזה היה אולי קצת יותר חלש אצלי במשך כמה שנים, כי עשיתי את זה בשביל עצמי ולא בעזרת איש מסודר או משרד שמתמסר לזה. הכל השתנה במיפגש שלי עם שמוליק.

● **שהיה בתחילתו קשר רומאנטי?**
קודם כל התאהבנו. ידעתי שהוא שחקן בימה וקולנוע ותיק. יש מאחוריו "רק" 25 סרטים. יש לו ניסיון ארוך בתיאטרון, הוא תלמיד של פיטר פריי, של צבי פרידלנדר וגם סיים את בית-הספר לאמנויות באוניברסיטת ניו-יורק, ואני חושבת שהוא השחקן היחיד בארץ שיכול להתחרה בתואר הזה.

● **וכל זה היה לפני שהכרתם?**
כן. אני ידעתי על כל העבר שלו.
● **מתי הכרתם?**
ב'1982.

● **את זוכרת באיזה אירוע?**
הכרתי אותו קודם באופן שיטחי, אבל נפגשנו במיסערה שלו. באותה התקופה הוא התעסק בביונס לצד הקריירה שלו כשחקן. ואני הומגתי אותו להמבורגר. יצאתי, ואמרתי שאני כבר חוזרת, וכשחזרתי מצאתי שההמבורגרים שרופים, אבל אז הוא גם גילה לי שהלב שלו שרוף עלי. הייתי בראש שלו הרבה זמן. לא לקח לי הרבה זמן להתאהב בו. הכימיה בינינו עברה מהר מאוד ושנינו גם בגיל כזה שידענו מייד שמצאנו את מה שחיפשנו.
הוא אמר לי שאני יכולה לשכוח שהוא יסחוב לי את הגיטרה. אמרתי שאין לי ציפיות. אבל אחרי פעם-פעמיים שהוא ראה אותי בהופעה וראה איך הקהל מקבל אותי, הוא אמר שאני צריכה

כשבגשתי אח
שמוליק, הוא אמר לי
שאני יכולה לשכוח
מה שהוא יסחוב לי
את הגיטרה להופעות

להקליט, ואת ההקלטות הראשונות הוא מימן. אחר-כך נישאנו והולדנו שני ילדים ואז הוא זנח את העסקים והתחיל לטפל בקריירה שלי בצורה הכי מסודרת והכי מיקצועית ורצינית שזמרת זכתה לה אי פעם בארץ.

● **והעובדה שאתם נשואים ועובדים יחד לא יוצרת מתיחות?**

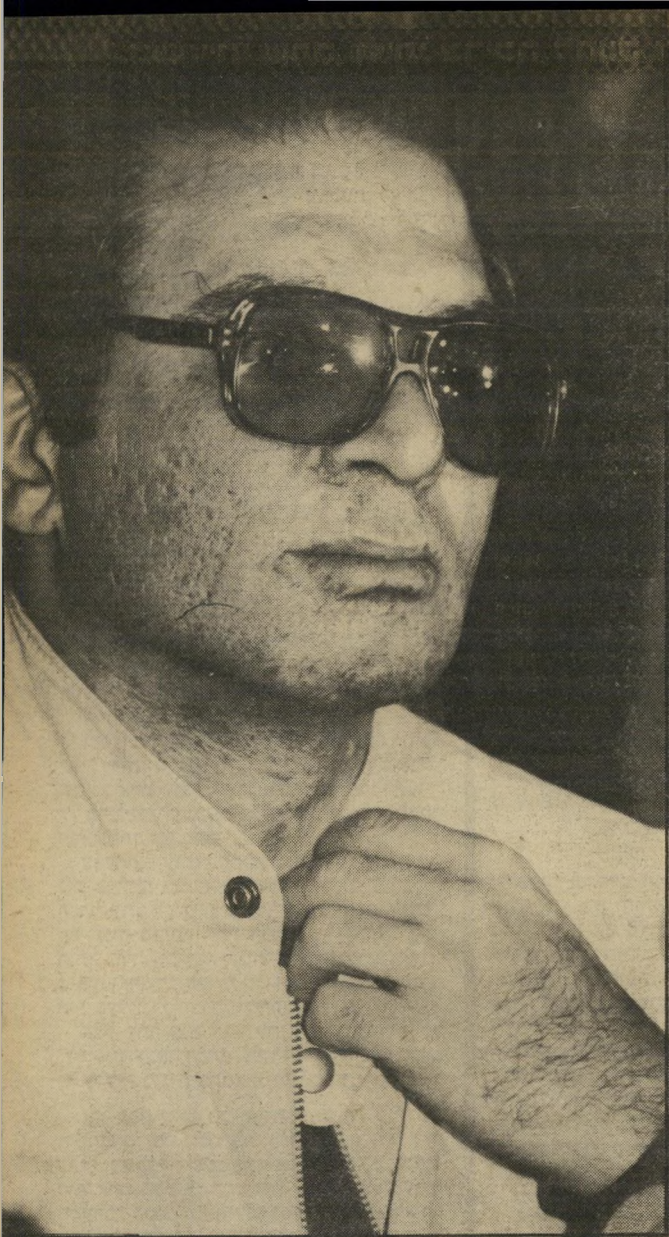
זה מיקצוע שהוא ממילא שונה מפקידות. זה מיקצוע שלא עובד אותו 24 שעות ביממה. אתה פשוט חי את זה, חושב על זה כל הזמן. והכיף הוא שהאדם שאני חיה איתו הוא גם שותף ליצירה ולכן אני יכולה להתחלק איתו 24 שעות ביממה.
● **לא קורה, למשל, שיש שיר שאת**

(המשך בעמוד 42)

העולם הזה 2635

מירי ושמוליק
אין ויכוח שמירי מוכשרת

נצי קרניסטר, העולם הזה

"אני מרחם על שרון ועל רבין, הורגיהלדים... אין בליבי שינאה למרות ששלחו לי מיטען-נפץ..."

ענת סרגוסטי ריאיינה את בסאם אבו-שריף

מעוזיו שאבו-שריף לא עצם עין בלילה הקודם, וכי רק עכשיו, לפני שבאתי, הספיק לחטוף תנומה של רבע שעה. במהלך הראיון צילצל הטלפון ללא הרף, וכתוצאה מכך נקטעה שיחתנו לעיתים קרובות. עוד לפני שהתחיל הראיון, ביקש אבו-שריף לדעת מה אני עומדת לשאול אותו, והבהיר באופן מוחלט שאינו מתכוון לענות על שאלות ביחס לספינה. הוא היה חד-משמעי, והיה ברור שיעמוד בדיבורו.

הראיון נערך בשפה האנגלית.

כשהבעתי את רצוני לראיין את אבו-שריף בשנית, אמרו לי רבים כי סיכויי מועטים, שאין לו זמן וכי הוא אינו נוטה להתראיין בשלבים כל-כך קריטיים של המיבצע. הסכמתו להתראיין הפתיעה רבים מאשרי-אש"ף, וגם את העיתונאים הזרים, שביקשו אף הם לראיין. הסבירו לי שהוא בורר בקפידה למי לתת ראיונות.

חיכיתי זמן רב כדי שיתפנה אבו-שריף התגורר בחדר צנוע בקומה הראשונה של מלון אינטר-קונטיננטל באתונה. כל הקומה נשמרה בקפידה על-ידי אנשי ביטחון פלסטיניים. אל המעליות יכלו להגיע רק אורחי-המלון או אחרים שקיבלו אישור מאנשי הביטחון של אש"ף, ואלה אף ליוו את האורח למחוז-הפצו.

בכניסה לחדרו של אבו-שריף במלון ניצב איש-ביטחון. הוא ביקש בעדינות לבדוק אותי ואת המצלמות שברשותי. ניכר עליו שהוא עושה את המלאכה באי-נוחות רבה. לישראלי החי בישראל אין בדיקות כאלה מהוות דבר

אני יינתי בפעם הראשונה מייד עם בואי לאתונה, בשולי מסיבת-העיתונאים הראשונה שנערכה בשגרירות-אש"ף בבירת-יוון.

אבו-שריף, יועצו הקרוב של יאסר ערפאת, המשימש כדובר משרדו של יו"ר-אש"ף בתוניס, ומי שמונה מטעם האירגון על מיבצע ספינת-השיבה, היה באותו היום ניווט, הירבה לחיד, וענה לשאלות ברגיעה, בביטחון ובח-ביבות רבה, בעיקר מפני שאת השאלות שאלה עיתונאית ישרא-לית.

הוא סיפר על עצמו, על חבילת-הנפץ שקיבל מהישראליים, ושג'רמה לאיבוד עינו הימנית, לקטי-עת כמה מאצבעות-ידיו ולצללקות גסות בפניו. הוא סיפר כי עד לפני שנה היה מבכירי אירגונו של ג'ורג' חבש, החזית העממית, ופעל בעיקר בלבנון. אז חל קרע בינו לבין ראש-האירגון.

את הסיבה לקרע היה מוכן לספר לנו, אך שלא לציטוט. הוא

כמה מגורשים פלסטיניים יש מאז 1967?

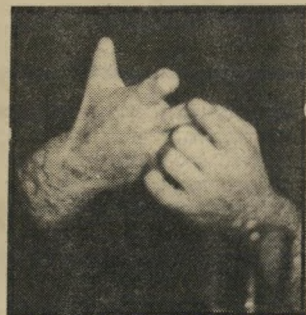
יש 1740 מגורשים. אחרים מהם לקחו איתם גם את מישפחותיהם.

איך בחרתם מתוך המי-ספר הזה באנשים שיהיו על הספינה?

המגורשים החוזרים הביתה נבחרו כמייצגי כל המגורשים. הם כוללים

"אני לא

רוצה בנקמה!"

נצי קרניסטר, העולם הזה

האצבעות הקטנות חומרות-נפץ תרבות...

הרשימה? ועדה, שהיתה בקשר עם המגורשים, ערכה את הבחירה. לא הכריחו אף אחד לבוא, ואנחנו מקווים שהשאר יבואו בהפלגות הבאות.

נאמר פה שברשימת 135 המגורשים, שיעלו על ספינת-השיבה, אין אף אחד שלקח חלק בפעילות מיבצעית נגד אזר-חום, שכולם גורשו בגלל פער-לוח מדינית.

כולם היו מעורבים בפעולות נגד הכיבוש. הפעולות האלה נתמכות על-ידי החלטות האו"ם, על-ידי כל החוקים לשמירת זכויות-האדם ועל-ידי הזכות להגדרה עצמית.

זו לא תשובה לשאלה שלי.

זוהי תשובה ברורה. האו"ם נתן לכל אדם תחת כיבוש זכות לצאת למאבק נגד הכיבוש בכל אמצעי, וכל מי שנמצא פה השתתף במאבק נגד הכיבוש.

של מי היה רעיון הספינה? זה היה רעיון קולקטיבי.

של מי? של פלסטינים.

מתי הוא עלה לראשונה? מייד אחרי החלטת האו"ם 607, שגינתה את הגירוש וקראה למגור-שים לחזור הביתה למולדתם.

ובכל זאת, של מי היה הרעיון הספציפי של ספינת-השיבה?

זה היה רעיון קולקטיבי. זה לא רעיון (המשך בעמוד 31)

דאגתם שברשימת-המגור-שים על הספינה יהיה ייצוג לכל הקבוצות באש"ף?

כולם פלסטינים שגורשו מבתי-הם, וזה היה הקריטריון היחיד. כולם היו נגד הכיבוש, כולם לאומיים, ולכן גורשו.

מי הכין באופן מעשי את

כמה מן הרמויות הבולטות, ביניהם אנשי-דת, דוקטורים, מהנדסים, סופי-רים, משוררים וכו', והם מייצגים את כולם.

מי הכין את הרשימה?

השייח' עבד אל-חמיס סאייח', שהוא נשיא המועצה הלאומית הפלסטינית, הפרלמנט שלנו.

אבו-שריף (ממוקף) בין אחרים האנייה והבישוף קאפיצי באתונה

אם ייסוגו מיריחו, נקים את המדינה שמו"

פסטיבלים

קולנוע

צער

בברלין

אלימות מינית וסרטן

ואין מתמודדים איתם

מזה 10 שנים שהפורום הצעיר של פסטיבל ברלין גונב את ההצגה מן התחרות הרישמית. הסרטים שהם מציגים אומנם אינם בידור לשמו, אבל יש בהם הצגה מעניינת של נושאים המעסיקים את כותרות ההדשות ולכן הם גם מרתקים.

סרט שכזה הוא הסרט ההולנדי: מחפשים אב אוהב ואם אוהבת. בתעוררן זה מראינות הבימאיות שרה מארינסן ואניה רודולף שתי נשים הנראות רגועות ומאוזנות להפליא.

השתיים מספרות בשקט המקפא את הדם על ימי נערותן והתבגרותן בבית הוריהן, ועל אביהן של כל אחת שנהג לקיים איתן יחסיימי ולהתעלל בל בריגשותיהן ובגופן. בשני המקרים בידעית ובהסכמתה של האם.

במערב טוענים הפסיכולוגים שהתעללות מינית בילדים ונערות במישפחות ברלניות ובולטות חברתיות. הסרט בא להוסיף טענה זו. למרבה האירוניה מעידה אתה הנשים על הוריהן: "אמי היתה מורה. אני היה מומחה לחינוך ילדים טעוני טיפוח ואף עבר במרכז הקהילתי בייקוץ למישיפחות בעלות ילדים קשיי-חינוך".

אבל יותר מכל העוריות, וזעיקם ציורים של ילדים שהובאו למסד מיוחד. הציורים מתארים התעללות מינית בתמציתיות ובצבע מזועזע.

אין ספק שאם נוסף לסרט זה את כותרות העיתונים של השבועות האחרונים בארצות-הברית, מתקבל הרושם שהתעללות מינית בילדים היא אחת הסטיות המזועזעות ביותר של העולם המערבי, הסובל מזעזועים נפשיים קשים, לא רק בתרבות, אלא גם בראש וראשונה בחיי-הפרט.

יותר מעודד הוא סרט שנעשה למעשה על אחד הנושאים המרכזיים ביותר בעולם — ההתמורדות עם הסרטן. שם הסרט האינדואני נשאב מן העובדה שהארם העומד במרכזו נשא על פניו רישומים אדומים, ששיו לו מראה של אינדיאני צבוע. למעשה היו אלה סימנים התוחמים בצבע את האזור שנועד להקרנות על גופו של חולה הסרטן.

זהו סרט-עודה יוצאדופן המספר את תולדות תיה הרפואיים המדריקים של המחלה, לפי זיכרונותיו של אדם בשם ליארלנץ. מה שמרתק במיוחד בספור הוא העובדה שלנץ, שהיה סוכן

אשתי-החלל

והצדק הפלסטיני,

ואישכח בוסטרום

גדה בביירות

שני סרטים, שהוצגו תחילה בפסטיבל-לונדון ואחר-כך בפורום הצעיר של פסטיבל-ברלין וק רוב לודאי שיוצגו גם בפסטיבל-הקולנוע של

בימאית פוקס
תעודה אנושית

ירושלים (בחדש יוני) הם: ביירות — הסרט הביתי האחרון ומוחה של ירדיות (בשפה האנגלית נקרא הסרט במשמעות הכפולה: "פרנד-שיפ"ס דת"). שניהם מצטיינים בגישה מקורית למציאות הפוליטית העגומה במיוחד-התיכון, אבל כל אחד יוצא מנקודת השקפה ונעניי אחרות לחלוטין.

הראשון, סירטה של בימאית צעירה בשם ג'ניפר פוקס, מתעד שלושה חודשים בחייהן של שלוש אחיות, בנות מישפחת בוסטרום. זהו סרט בלתי-רגיל על מישפחה בלתי רגילה. האחיות גרות עדיין בבית הוריהן — ארמון בן 200 שנה, ומסרבות לעזוב אותו גם כשהאש רותחת מסביב. מישפחת בוסטרום, השייכת לנוצרים היווניים, אורתודוקסים, הידועים בסירובם לקחת חלק פעיל במלחמה הנמשכת זה שנים בלבנון, מתוודה בגילויילב על העמדה האנטי-פוליטית המוצהרת שלה וכל אחד מבני-המשפחה מסביר

שחקנית סווינטון
מתנייט לאשף

הסוערים סביבם. שפיות או חוסר-שפיות? — זו השאלה.

ואמנם זהו סרט המצליח לשאול יותר שאלות מכל סרט בעל עמדה פוליטית המצדדת בצד זה או אחר של המתרחש בלבנון, מכיוון שהוא מציג אנשים פרטיים ומישפחה. הנשים הן, אחרי הכל,

חדר

תל-אביב

**** מלאכים בשמי ברלין (לב). צרפת-גרמניה — שני מלאכים מובטלים מתבדרים נגים פנימה לתוך נשמתה של ברלין החצויה המסמלת בעיני בנה, וינס, את גרמניה

גבי, סאדי ניליה ומונה בוסטרום ב, ביירות: הסרט הביתי האחרון שלוש אחיות שומרות על ביתן

השחקניות הראשיות בדראמה, ואותן נוסים, בדרך-כלל, לשכוח.

סרט אחר מציג גישה מפתיעה לאירועי ספטמבר השחור בירדן והקשה בלתי נסחרת לאירועי רועי היום באירדן. מוחה של ירדיות, שמתכוון גם לרמות הנושאת את השם, פרנשיפ' וגם לכליגו של המושג "ירדיות", מתרחש בירדן בספטמבר 1970. זהו החודש הירוע כספטמבר השחור בשל הטבח שערכו חיילי חוסיין בפלסטינים.

עיתונאי בריטי, המוצב בירדן, נקרא לזהות אשה שנמצאה על-ידי אשף ללא דרכון. למרות שאינו מכיר אותה, הוא מעמיד פנים כאילו זהותה ידועה לו ואוסף אותה לבית-המלון שלו בשעה שברחוב מתחוללים קרבות כל העת. לתדהמתה היא מגלה לו שאינה אלא מין איטי. שמשימתה להביא שלום וירדיות לכדור-הארץ.

בין השניים מתפתחים יחסים מהפנטיים של השתאות ולמידה הדדית. הנערה (השחקנית סילדה סווינטון, שדרך-אגב גם כיהנה כחבר-השופטים של פסטיבל-ברלין), הנראית אנושית לכל דבר, מסבירה כי היא כעצם מכונה וכמכונה, המופלית לרעה על-ידי האדם, היא מסוגלת להודות רק עם בני-האנוש המקופחים באמת ולרעתה אלה הם הפלסטינים.

הבימאי פטר וולן מעביר את הסימפטיה שיש לכתב-הטלוויזיה להיחזקות של האורחות מן החלל החיצון, שהופכת, בסופו של דבר, ללחמית חופש פלסטינית ואף ללקחת חלק פעיל במאבק. עקב כך היא הופכת לבתי-אנוש ומוותרת על קיומה הניצחי והעל-אנושי. כסך-הכל זהו סרט מברד הודות לתערובת המקורית של מותחן פוליטי ומדע בידיוני רומאנטי.

כולה. אוטו סאנדר וברונו גאנץ הם המלאכים, כשאחרון בחר לזוהר על הנצח למען האהבה. צילום מדהים של אנרי אלקן ופיטר פולק בתפקיד עצמו, כמלאך לשעבר שהתחפש לשווק. **** עכבר ברים (שחף, ארצות-הברית) — שירת הבינים ו/או האשפה לפי צ'ארלס בובוקסקי. סיפור-אהבה בין סופר-אלכוהוליסט לשתיינית מושבעת עם מימי וורק, המסתתרת מאחורי הוזהמה ופי דאנווי, שכבר זמן רב לא הפגיעה לטובה כמו כאן. המסקנה — פיקתון זה לא הכל.

**** מגדל הדבורים (לב, יוון) — משל נוסף של תיאור אנגלופולוס על גורלו של האמן עם מארצ'לו מאסטרויאני המגדל לעשות. **** עיניים שחורות (מוסיאון חר-אביב, איטליה) — שוב מארצ'לו מאסטרויאני, אבל הפעם בקומדיה רומאנטית כארכיטקט איטלקי מושועם המתאהב באשה רוסייה ענוגה. ניקיטה מיכאלקוב בעיקבות צ'כוב. קולנוע מענג לכל אדם.

**** טאמפופו (לב, יפאן) — התוסס והפעיל בין בימאי הרור החדש ביפאן, יוח איטאמי, בסאטירה בעלת שיניים חדות על מינהגי הולילה בארצו. אלמנה יוצאת לריגול תעשייתי במיטב-חיים. תגליות פרועות ומזחזקות. **** הקיסר האחרון (נת, אונגריה) מוצג גם ברבות בחיפה) — מי שהוכר בגיל שלוש ככדור-אלמות, גדל כאסיר בעיר מלכותו וסיים את חייו כגנן פשוט. קיסר סין האחרון, ברוקן מרשים שעשה לו ברנארדו ברטולוצ'י. **** חשוד (דקל, ארצות-הברית, מוצג גם ברון בירושלים ובברית חיפה) — שחזרת כמערכת-המישפט. אקטואלי. מותחן נאה עם שר הנהרות.

חובה לראות:

תל-אביב: מלאכים בשמי ברלין, זאן דה פלורס, הקיסר האחרון, מגדל הדבורים, מאס פופו, קן הקוקיה, עיניים שחורות. ירושלים: זאן דה פלורס. חיפה: הקיסר האחרון.

מלאכים

בשמי הכרך

זיווג משמיים (אורל, תל-אביב, ארצות-הברית): אלו רודולף איננו מלאך — זאת עובדה. אפילו הוא, הבימאי, לא הסתיר את חוסר שביעות רצונו מריקוחו הקולנועית האחרונה — זיווג משמיים הוא, אמנם, תלה את האש, בהציגו את הסרט בפסטיבל-יונייה האחרון, בכך שכנראה הוא ומפיקי-הסרט לא היו זיווג משמיים, ומשום כך יצאה תוצאה הססנית, מגומגמת ורחוקה מן הקילות הרעיוני הפנטסטי של בחר ב' או בעיקבות הכרך.

אמנם הרומאנטיקה החלומית והקומדיה הענוגה עדיין ממסגרים את הסרט הזה בוזרוד בתולי; הניבור, מינק שיאה (סינמתי האטון), נער צדיק ונח, עולה לגרעין אחרי מוות אבי-רי. שם הוא פוגש את דודתו הצדקת שגם היא הונצחה בשמיים (מורין סטייפלטון), המסבירה לו כי אין לו מה להצטרף על גורלו החדש. ההוכחה מתגלה מיד בדמות מדריכת-המורמים אני מאקרט (קלי מקגיליס) והשניים, שבאגדה נועדו זה לזה, וגם במציאות הם בלי ספק שניים מן הצעירים המוכשרים והיפים ביותר של עולם-הבד האמריקאי היום, מתאהבים.

אני נולדה בשמיים (ובאגדות קשה למצוא תקדים לעניין הזה, ובודאי שלא ברור עדיין האם מלאכים מקיימים יחסי-מין, מתעברים או יולדים), אבל היא נשלחת למשימתה על כדור-הארץ והניבור מבקש מבאי-כוחו של אלוהים, ג'ינג' לוהט המכונה במיקרה, או שלא במיקרה, אמת' לתת לו הזדמנות להימגש עם גילולה האנושי החדש של אהובתו בגילגול אנושי

טימותי האטון וקלי מקגיליס: המוות לא יפריד

חדש שלו. "אמת" מקציב לו 30 שנה ואמנם הוא כמעט וממצה אותן בתלאות ובנסיגות אנושיים שונים, עד לפגישה שאין ספק שכוונה מן השמיים. הבעייה של הסרט איננה בליכך גר-העידן, כמו שהיא מת-בטאת בחוסר אמינות ובקטניות הרבות המציאות את גילגולו של הניבור בחייו החדשים על פני האדמה. כאילו היו אלה השימות או ראשי-פרקים לסרט המלא שצפוי לבוא אחר כך.

ועוד ימיהולדת של מירי פלד, אבישי דקל ואיתן מסורי

**ילד
בן 42**

הוא ממש תופעה הבחור הזה, אבישי דקל. הוא בן 42, אבל נראה 15 שנה צעיר מגילו. החברים האוהבים עשו לו מסיבת יום-הולדת גורמלית, ללא הפתעות, במסעדת ברווז הזהב ליד הכפר הירוק, והביאו לו הרבה מתנות. ציפי מייזלר הביאה מגשי פלסטיק מהודר ומרים עציוני, המפיקה, הביאה ערכה מעור לשולחן כתיבה, מירי ברוך הביאה את סיפורה לאהוב. היתה זו מסיבה שמחה ובין המנות עפו הרבה בדיחות שסיפר דודו דותן לצחוק של החוגגים.

נתי שגב הבוטיקאית, אשתו לעתיד של איתן מסורי, בחברת אמה.

מסיבת אירוסין

לפני כמה שבועות הבטיחה נתי שגב, חברתו של הזמר איתן מסורי ואשתו לעתיד, שהיא תערוך לו מסיבת-הפתעה ליום-הולדתו, אבל תהיה זו מסיבה קטנה וצנועה. וכמו באגדות התלאביביות היא הצליחה להפתיע אותו במסיבה בפאב המיס' באה. למסיבה באו חברים ובני-מישפ' חה של נתי. אורח-הכבוד היה ראש עיריית בתים אהוד קינמון, שאמר שהוא אוהב את הזמר מפני שהוא מתגבר להופעות בבתים ובכלל עושה שמת. וכרגיל, היה צפוף והרבה עשן ואוכל והחברים אמרו שזה נראה יותר כמו מסיבת-אירוסין מפני שהיו שם יותר בני-מישפחה מחברים.

שולה חן הזמרת ובעלה אבי קורן מאושרים ביחד, למרות כל השמועות על הפירוד ביניהם. חן, בניגוד להרגלה, לא סיפרה בדיחות, אך היתה עסוקה בשיחה עם חברתה שרה יוגב.

ינה לוי הרקדנית הוותיקה, לון קפה שחור שמו לבנה אופנתית, היתה הכוריאוגרף

שיקה לוי מהגששים הופיע בחברת אשתו אורנה. רוחמה חרמון (יושבת לצידו) באה בלבוש אלגנטי וסיפרה על נסיעתה לארצות-הברית בענייני עבודה. היא באה בחברת בתה.

רוני אקרמן (מימין), עם סיגר בפיו, מחובק עם חברתו אורן יעקובי, כשלצידם שור' תפו לעסקים רמי בנטוב. אקרמן ושותפו הם בליינים חדשים בשוק התל-אביבי עיתון

השחקנים רצו ללכת הביתה

המסיבה של ההצגה כולנו חתומים שהתקיימה בפאב המיתרס בתל-אביב נעה בשני מישורים. שחקני המסע המוסיקומי היו סחוטים אחרי הצגת הבכורה וישבו שקטים ליד השולחנות כשהם מחכים לרגע שבו ירשו להם ללכת הביתה. לעומתם, האורחים האחרים שצפו בהצגה היו עירניים ורצו לעשות שמח. כל מחנה והטמפו שלו. השחקנים אייל גפן, דובליה גליקמן ואלי גורנשטיין ישבו בשולחן אחר. העיתונאי יאיר לפיד, שכתב את קיטעי-הקישור, ישב בחברת אשתו בשולחן אחר, ויובל כספין וירידתו שרי צוריאל המופיעה גם היא במחזה ישבו בשולחן שלישי. מרבית השולחנות האחרים היו תפוסים עלידי באי הפאב הקבועים שלא בדיוק הבינו את מי מצלמים.

שרי צוריאל עיפה, אך אלה בהכנת הקולקציה החדשה

הקאריירה שלו בתחום השירה, עומד לצידה של דניאלה דנצל, הדוגמנית, המופיעה עימו בסרט. מחבק אותה בריזוגה לחיים עודד בלומנפלד.

ידון אפשטיין (מימין), שהיה אלוף-ישראל בקארטה, הופיע באחרונה בסרט "הבטלנים" ועוסק כעת בקידום

עדנה אלוש רקדנית-הבטן שהתפתלה עם הנחש על הבימה ובין האורחים. היא ניגשה לדוגמנית קארין דונסקי וקרבה את הנחש לצווארה. דונסקי נרתעה בבהלה, אך חייכה.

מירי פלד מפיקת-האירועים, שהייתה המומה מהאירוע שהפיקו למענה, ברגע של מנוחה עם מייק נהון, רב-המלצרים שלבש גלביה וחבש כפיה. חלק מהאורחים חשבו שהוא ערבי.

יהודית נאד הדהימה את כולם בהופעתה החדשה: שיער מנופח, עדשות-מגע ואיפור מיוחד שהחמיאו לה. היא תפסה פוזה ביתית והתיישבה לקלות קפה לשימחתם של החוגגים.

חפלה בדואית

ישובים על שטיחים, כשהם מעשנים נרגילה ומכינים קפה שחור. הקהל ישב סביב עשרות שולחנות עגולים. קישוטים שונים העניקו לאולם תחושה של עליצות מהולה במיסתורין. מירי פלד, שהייתה המומה מגודל ההפתעה, עברה מאורח לאורח וברכה את כולם. אבל כאן לא תמו ההפתעות. בתחילת הופיעה להקת-מחול של בנות צעירות מלהקתה של הרקדנית יונה לוי. לאחר-מכן התנפלו על מירי שפני פנה חמודה ובן-זוגה שקפצו מקופסת קרטון ענקית שהונחה על הבימה. ולפני שהיא הספיקה להתאושש זינקה לעברה רקדנית-בטן שנחש-פתן כרוך סביב צווארה ובמקביל בירכה אותה ליצנית חמודה בצרור-ברכות. אחרי שהתאוששה הופיעו לפניה הרקדנים של ג'קי לוי. הקהל, שהיה המום לא פחות ממנה, לא התנפל על הרריהמוזן והתנהג למופת, בניגוד למצופה באירועים גדולים כאלה.

כאשר מארגנים מסיבה קטנה זה באמת קל לשמור על סודיות, אך כשעושים מסיבת-ענק, כמו שעשו למפיקת-האירועים **מירי פלד**, קשה להאמין שעל מבצע כזה אפשר לשמור בסודיות. אבל מי שראה את הבעת פניה של פלד, כשנכנסה לאולם האירועים של מלון מוריה-פלאזה וגילתה שהיא נמצאת במסיבת יום-הולדתה, יכול היה להאמין שגם היא נפלה במלכודת.

האולם הגדול היה מקושט ברוגמת אוהל בידואי ענק. בכניסה הסתובבו מלצרים לבושים בגלבוניות. חלקם היו

עדיין מדהימה ביופיה הרב, אוזות בסיפ: לה הבידואי אבו יוסוף. לוי, בחליפת-עור ית של להקת-הבנות שהופיעה במסיבה.

ומתכננים לעשות מהפך בחיי-הלילה כעזר כנגדם הם נעזרים בילי אבידן, אית-סקס וידועה כמי שאוהבת בילויים.

דוגמנית ואף דיברה עם הדוגמנית קארין דונסקי בנושא. היא ניהלה רומאן עם העיתונאי שאול אייזנברג, אך כעת היא מצהירה שהיא פנויה. בילי רובין שכבה על הרצפה ולא התרשמה מהנחש של רקדנית-הבטן.

בילי רובין עיתונאית-הספורט היחידה בארץ, שלפעמים גם חוטפת מכות במיגרשי-הכדורגל, משכה תשומת לב בנובה ובחיסובי גופה. רובין מעוניינת לפתוח בקאריירה של

מרוצה מאוד מהמופע, יושבת בחברת ל כספין, אלגנטי מתמיד, העוסק בימים לועזות הקיץ. הפעם, כמעצב עצמאי.

נעמי אדווה מספרת על הנשים שהסתבכו בסמים: המוכרות, המובילות, הסוחרות העצמאיות והשכחות המשוועבות. כולן נפגשות בכלא

הכלידיה

האסירה לריצפה. היו צעקות ובהמשך מכות, כסירה של סבתא סימה על העליזנה, והיה קשה לחלץ את יריבתה מידיה. בסופו של דבר נגמר העניין בלחיצת ידיו וכולם חזרו לעבודה.

ארוחה סינית לשיחור

עבדתי עם הברגים בחצר ובתי זוגתי לעבודה באותם הימים היתה יפה איבני, בתידודתו של יצחק חטואל, אלוף-ישראל כסיף.

עליפי עדותו של עדיהדינה דויד אלקיים שאיתו היתה מיודדת הואשמה יפה בייבוא 100 גרם של הירואין מצרפת לישראל. היא נעצרה עד תום ההליכים והיתה בטוחה כי תזוכה.

יפה היא נערה צעירה רצינית ונאה מאוד. בשעות הרבות שישבנו יחד סיפרה לי על לימודיה, על אביה שהיה רב בעיר עכו ואשר נפטר בתקופה שהיתה בכלא. המיטרה אחרת להביא אותה אליו לבית-החולים. היא סיפרה על אחיה שהסתבך כשמשך עדות נגד עבריינים מסוכנים ונאלץ

השתיים בכל יום כשישבו בסוכה בחצר הכלא ושיחקו בדומינו. בעלה של אסתר, שלום ציטרשוויי לי, ייבא כמויות גדולות של הירואין לארץ. הוא גייס את אשתו ושתי מאהבותיו, סימה טרוקשווילי ונריה. שתיהן סבתות לנכדים.

סימה, אשה בת 64, המתגוררת דרך קבע בתורכיה, סיפרה לי כי עברה בהברחות של דולארים מזויפים וסמים לכל קצוות-הכלא עד שנפלה בפח כאשר מאהבת של שלום הלשינה עליה.

לא התאפשר לי לשוחח איתה. היא

השלישית נפטרה ממחלת-הסרטן. בחיפה מכונה כוכבה. אם האסירים בגלל ראגתה לאסירים שונים שעזימם היתה קשורה כמשך שנים ארוכות. כוכבה היתה מיודדת עם אסירה-עולם ציון אבוטובל שנידון למאסר-עולם על רצח חיים (טרנסטני) איפרגן בחיפה. אחרי ריצוי של שנים בכלא רמלה נמלט ציון אבוטובל והגיע לאירופה. כוכבה, שהיתה עמו בקשרים, נסעה אליו. שניהם נתפסו בפאריס כשבי-אמתחם כמות גדולה של סמים.

ציון הוסגר לישראל והוחזר לכלא וכוכבה ריצתה את עונשה בכלא בפאריס. היא סיפרה לי על ההבדלים שבין הכלא הצרפתי לנווה-הירצה. הכלא הצרפתי, כך סיפרה, ממש בית-הבראה. בכל חדר שתי אסירות, חימום מרכזי, סרטים, קטניה וכל טוב.

כאשר חזרה ארצה החלה לבקר את אורי מורחי, אסירה-עולם שהיה שותפו של ציון אבוטובל ברצח אפרגן. היא רגנה למחסורו של אורי בכלא ואחרי תקופה הם התחתנו. בדרכה וליקור בבית-המעצר נ'למה נתפסה כוכבה על-ידי המיטרה עם כמות משמעות

מורה קיבלו, באותה דרך, הירואין מחולק למנות. הם לא יכלו לראות את פגיו. כך פרחו העסקים, עד לאותו יום שאישי-מיטרה נשלח לקנות הירואין. פגיו נעצרה והורשעה בסחר בסמים. גם לשתי אחיות ערביות מיפו, נשים נשואות ואמהות לילדים, היו טענות למיטרה. הן, בסך הכל, עזרו לבעליהן כשאלה לא היו בבית, ומכרו מנות-הירואין ללקוחות שבאו לקנות סמים. הן טענו כי בית-סוהר אינו מקום מתאים לנשים והן צריכות להיות בבית ולטפל בילדים.

רוב סוחרות-הסמים הן נרקומניות שחיות עם בעלים או בני-זוג נרקומנים. הן צורכות סמים במחיר של 200 ש"ח ליום לפחות, ולכן אין להן ברירה, אלא למכור סמים, כדי לממן את צריכת-הסמים העצמית.

סמים כמקור-פרנסה

כוכבה לוי-מיזרחי, סוחרת סמים מחיפה, שונה מיתר סוחרות-הסמים. כוכבה אינה משתמשת

רוב האסירות שאיתן עברתי במפעל חדיאן בנווה-הירצה הגיר עו לכלא בעיקבות קשריהן לעולם הסמים.

הכרתי נרקומניות, סוחרות-סמים ובלדריות-סמים. שמעתי סיפורים שנשמעו רימיניטיים ותמיד דובר בהם על כמויות גדולות שנתפסו אצלן. אסירה אחת סיפרה לי כי נתפסה אצל 200 מנות-הירואין. יותר מאוחר, שלא בנוכחותה, גילתה לי אסירה אחרת כי, בסך-הכל, מצאה אצל המיטרה שבע מנות וכי היא סתם מתרברבת.

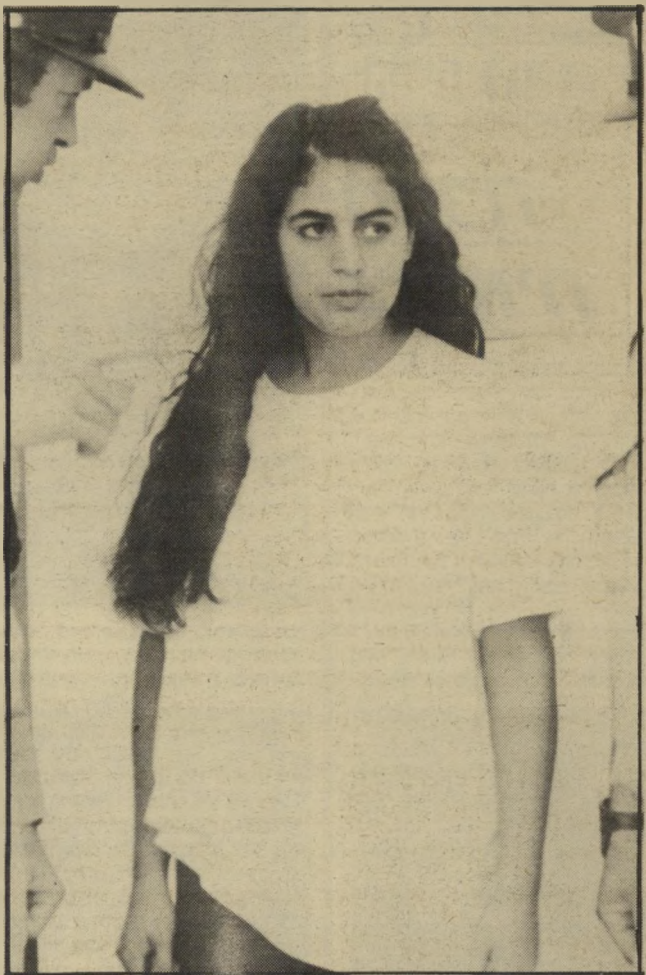
סוחרות-הסמים לא רואות בעיסוקן דבר שלילי או מזיק ורובן אף גאות בעבודתן. טענותיהן מופנות למיטרה שמפריעה להן ולא מאפשרת להן לחיות בשקט.

פגשתי אסירה שנידונה לשמונה שנות-מאסר על השתתפותה בשוד של שכנה זקנה. תפקידה היה לשמור בחוץ, כשעה ששניים מקרוביה נכנסו לבית-הזקנה העיריית. אחרי שהיכו וכבלו אותה שדרו את חפציה. הזקנה מתה. החבורה היתה זקוקה לכסף באופן דחוף כדי לקנות סמים.

הייתי די מוועזת כששמעתי מפיה של אותה אסירה את המילים הבאות: "הזקנה הזאת סיררה אותנו, היא לא היתה צריכה למות. עכשיו אני צריכה לשבת כאן שנים בגללה. מה יצא מכל זה? כמעט לא מצאנו כלום בבית של הזקנה והכל היה סתם."

כשהאסירות סיפרו בהתלהבות כי צד, סידרו את המיטרה עלה שמה של פגיו. צעירה שחרחרת נחמדה שהיתה נערצת עליידי האסירות. פגיו מכרה סמים בשיטה מתוחכמת. היא התקינה בביתה דלת עם צוהר.

צרכני-הסמים, שבאו לקנות הירור-אין, מסרו את הכסף דרך הצוהר ובתי

יפה איבני, אלוף-ישראל כסיף

צרכני-הסמים, שבאו לקנות הירואין, מסרו את הכסף דרך הצוהר וקיבלו בתמורה הירואין מחולק למנות

תית של סמים. בחקירתה במיטרה חיפה הציעה כוכבה למיטרה לשחרר אותה ובי-תמורה תעזור למיטרה בתפסת עבריינים-סמים ידוע שאותו לא הצליחה המיטרה לעצור.

היא חתמה על הסכם עם המיטרה וצוידה במכשיר-הקלטה. כעבור זמן קצר נעצר בעזרתה העברייני ונשלח לשנת-מאסר.

באותה תקופה העלימה המיטרה עין מפעילות-הסמים של כוכבה. בגלל שיתוף-הפעולה עם המיטרה היא הרגישה מוגנת מפני החוק, ומכרה סמים באופן חופשי.

אשה ושתי מאהבות

בינתיים התגרש אורי מורחי מכוכבה והיא הכירה אסיר צעיר שאותו ביקרה בבית-הסוהר.

באחר הימים הגיעו כמה סוחרות סמים מצפון הארץ לביתה של כוכבה בחיפה. הם באו מצוידים בכמות גדולה של סמים, כדי לסכם עיסקה. בעודם ברירה התפרצה המיטרה לביתה של כוכבה ותפסה את הסמים. כוכבה נשפטת ונשלחה לנווה-הירצה.

אחרי תקופה של התנהגות טובה נשלחה כוכבה לשיקום. היא עברה בבית-אבות מחוץ לכלא והיתה מרוצה מאוד, אך היא עברה על תקנות-הכלא ונסעה לבקר את ידידה בכלא עתלית. הרבר נודע להגלהת נווה-הירצה והיא הוחזרה לאגף.

בכלא מיודדת כוכבה עם אסתר ציטרשווילי, אחת משלוש הנשים שהשתייכו לקשר הגרוויני. פגשתי את

סוחרת כוכבה לוי-מיזרחי (עם אביבה גרנות) אלף דולר ליום

לעזוב את הארץ. אכלנו הרבה ממתקים בשעות העבודה וקבענו פגישה לארוחה סינית בחיפה כאשר תשחרר יפה. בינתיים נגזר דינה והיא הורשעה. הארוחה נדחתה בכמה חודשים.

יפה הכחישה את חלקה בפרשת-הסמים מכל וכל ואני האמנתי לה. הכרתי עוד כמה אסירות שהורשעו בייבוא סמים. כולן הכחישו את העבירות המיוחסות להן. סילבי, שהיתה אחת בחדר ונידונה לארבע וחצי שנות-מאסר, נתפסה בנמל-התעופה לונדון כשביכס מעילה כמות של הירואין. היא סיפרה כי מישוה בבית ידוע הכנים לה את הסמים לים, לכן כליכר קשה לה

מדרבת גרווינית ותורכית. לפעמים ביקשה מאסירה דוברת רוסית לתרגם את דבריה. היא נהגה לברך את האסירות בכל בוקר, כשהגיעה לעבודה ב"מתפרה" בחדיאן במילים: "שלום בנותים וזונותים."

לסימה היה תמיד מצב-רוח טוב. היא הופיעה לעבודה עם סינור כתום מגומי וכובע סרוג שכיסה את חצי פניה ונראתה כמי שהגיעה ממחנה לעבודות-כפייה בסיביר. בהפסקות שרה לפעמים שירים בתורכית לקול מחיאות-הכפיים של הבנות.

בוקר אחד, כשהגיעה לעבודה, חסר הכסא שעליו נהגה לשבת. היא גילתה אסירה אחרת יושבת על הכסא. ללא מילים משכה את הכסא והפילה את

הבת ביאנקה והנכדים

בלדרית סנאן (משמאל) ובתה ביאנקה

סרפנדרם לבת, ילדים נמושים, כסף לחתן שיכור

יוסי אמר לי שכמות ההירואין שעל גופי היא 250 גרם. זה היה חשוב לי לצורך התשלום. הכל דפק כמו שעון וקבלתי 2000 דולר. השיטה, שבה הרווחתי כסף בצורה מהירה, נראתה לי מתאימה ביותר. התייחסתי לסמים

מאותו יום היינו בקשר קבוע. הגעתי לישראל כמה פעמים ויוסי שילם את הנסיעות ובתי-המלון. הסר דור מצא חן בעיני והכל התנהל כה לכה. בחורש יולי 1986 הודיע לי יוסי שיספק לי סמים, כדי להעבירם לישר-

שאי מוכרחה להביא את ביאנקה, בתי, לטיפול בבלגיה. לא היה לי למי לפנות ומאפה להשיג כסף. פניתי לאביה של בתי שהתחתן איתי, כך הסתבר לי אחרי החתונה, רק כדי לקבל רישיון לעסק

נבדל מהבאת כל מוצר אחר לארץ. סיפרתי לה שכל בלדריות-הסמים איתן שוחחתי הכחישו כל קשר למיקרה ואמרתי לה שאני סקרנית לדעת איך דברים כאלה מתארגנים ומה יכול לגרום לאדם להתעסק בהרפתקות מסוג זה. מרגריטה הסבירה לי כי מבחינתה זו לא היתה הרפתקה. זה היה עסק והיא רצתה להרוויח, היתה זקוקה לכסף.

בת חולת-סרטן

ביקשתי ממרגריטה לספר לי כיצד עלתה עלתה עליה המיטרה והיכן הכירה את האנשים עבורם הב-

ריתה סמים לישראל:

גרת באנטוורפן בבלגיה ועברתי כמדיכתי-יירים בכל מיני ארצות. בשנים האחרונות עברתי בספרד. בערבים יצאתי לבלות בכל מיני מועדונים. בשנת 1985 הכרתי ישראלי בשם יוסי מגור. הוא מצא חן בעיני

לשבת בכלא. סתם ככה. מרסל כהן סיפרה שישה באוטו של חבר, ובמיקרה היה באוטו קילוגרם הירואין. גם היא נשפטה לכמה שנים. מרים זגל, שבאה ארצה עם קילוגרם הירואין, הודתה בחקירתה הראשונה במיטרה ואמרה שהיא באמת מצ' טערת וכי לא היתה לה כוונה להתעסק בענייני-סמים. מרים סיפרה לי שהיתה במצב קשה מאוד כשהגיעה לכלא ועבר זמן רב עד שתפסה את חומרת העניין. היא נידונה לשבע וחצי שנות מאסר וסירבה להעיד במישפט של חבריה לרשת-הסמים. השופטים הוסיפו לה עוד שנת-מאסר בגלל סירוב זה, כך שכסדה-כל היא שפוטה לשמונה וחצי שנות-מאסר.

מרים מעבירה את רוב הזמן בקריאה ובכתיבה. היא אחראית על הקטנינה, גרה בתא עם אביבה גרנות ולא אוהבת כשבאים אורחים לבקר בחדר. היא מתלוננת בעיקר על הפרטיות שחסרה לה בכלא.

אחרי שקיבלה פטירות-עור ככלא נלחמה מרים על זכותה להיות

בלדרית מרים זגל חצה בפרטיות

מטופלת בידי רופאים מומחים. באח רונה היא יוצאת לטיפולים בבית חולים, וזה מוציא אותה מעט משיגרת הכלא.

מיכתבים בפלמית

מרגריטה סנאן היא אחת מבלדריות-הסמים שנתפסה עם קילוגרם הירואין. יחד איתה נתפסו כל אנשי רשת-הסמים. חלק מהאנשים כבר נשפטו. מרגריטה הורשעה ונידונה לשבע שנות-מאסר.

מרגריטה, תושבת בלגיה, נמצאת בכלא הישראלי כשנה, היא לא זוכה לביקורים מאחר והיא אינה מכירה אנשים בישראל. מיכתבים מגיעים אליה לעתים רחוקות, היות ורובם נכתבים בשפה הפלמית ואנשי-הצנ' זורה כאן מתקשים לפענח אותם.

היחיד שבא לבקרה הוא זאב גורדון, הפרקליט שייצג אותה במישפט, והוא גם דאג לכך שאנשי שגרירות-בלגיה יתעניינו בה מדי-פעם. מרגריטה אינה מודדת עם יתר האסירות. היא מגיעה לעבודה בחדידאן ולא קמה ממקומה עד שעת סיום העבודה.

לפני שעברתי ל-מתפרה עברנו ליד אותו שולחן. מרגריטה אינה מבינה עברית ולפעמים שוחחנו באנגלית או בגרמנית. היא התלוננה שהיא סובלת מהצעקות ומהשיחות הקולניות של האסירות. קשה לה להבין את המנטאליה הישראלית וקשה לה להתאקלם בכלא. שאלתי את מרגריטה כיצד התגלגלה לפרשת-הסמים. להפתעתי, שלא כמו האחרות, ריכזה מרגריטה על עיסקי ייבוא הסמים כעל עסק ריווחי רגיל, שלא

אחיות ערביות מיפו מכרו סמים כשבעליהן לא היו בבית. לכוכבה לוי שימשו הסמים מקור-הכנסה. מרים זגל נתפסה כשעליה הירואין וכמוה גם מרגריטה סנאן.

כאל סחורה שצריך להעבירה ולא יותר מה.

בכסף הזה הבאתי את בתי ביאנקה מסנריף לבלגיה ודאגתי להתחלת הטיפול בה. יום אחד הגיע בעלה של בתי במפתיע. הוא התיישב אצלי וחי על חשבונאי. היו ויכוחים והוא רצה להתחזר את בתי לסנריף. כשהיא הודיעה לו שהיא נשארת איתי, הוא בלע גלולות-דעל וניסה להתאבד. לא היה לו ביטוח רפואי ונאלצתי לשלם עבור כל הטיפולים שקיבל בבית החולים אחרי ניסיון-ההתאבדות.

יוסי מגור, שהיה איתי בקשר וידע מה עובר עלי, הציע לי העברת-סמים נוספת למימון הוצאותי. הסכמתי ללא היסוס. זו היתה הדרך היחידה שיכולתי להרוויח 10.000 דולר עבור משלוח של קילוגרם אחר של הירואין.

בסוף חודש פברואר הגיעו אלי שני חברים ששלח יוסי מגור. הם הגיעו גם אל רמו (רחמים אלבו), יורד ישראלי שעסק בהפצת-סמים בין ישראלים. רמו השתייך למאפיה היוגוסלבית שהפילה את חיתתה על תושבי אמסטרדם. רמו היה ספקיסמים קבוע של יוסי מגור.

אל. הוא אמר שלא יתן לי אותם באופן אישי, כי יש לו אנשים שעוברים כש בילו.

יוסי ביקש ממני לפגוש בחור מסר יים בתחנת-הרכבת באנטוורפן. הוא מסר לי את תיאורו ואמר כי הבחור יתן לי חבילה. איתרתי את הבחור בלי שום בעיות והוא נתן לי שקית-ניילון ובתור כה חבילה. חזרתי הביתה, שם חיכה יוסי מגור.

יוסי סידר את הסמים בפלסטיקים רמויי נקניקיות, ואמר לי לקנות מחוך. הוא הראה לי איך לארוז את הסמים ואיך לפזר את החבילות בתוך המחוך, מכסיב לגוף.

הלכנו ביחד כדי לקנות כרטיס-טיסה לשנינו. בדרך הוא החליט פתאום שלא כדאי לו לנסוע דרך בלגיה בגלל בעיות כלשהן. הוא ביקש ממני שאסע לבד וכי הוא ישלח מישו מטעמו שיסע איתי במטוס לישראל. אולם איש לא יצר איתי קשר במטוס. כשהגעתי לישראל היה עלי לנסוע למלון אשור השרון בהרצליה-פיתוח.

בבלגיה. כשקיבל את הרישיון הוא עזב אותי ואת הילדה. למרות זאת פניתי אליו לעזרה, כדי להביא את בתי ונכדיי לבלגיה.

ביום שהסכים לשלם את הכסף הוא נהרג בתאונת-דרכים. בינתיים חיכתה ביאנקה לכרטיס שהבטחתי לה. היא לא ידעה שהיא חולת-סרטן וחשבה שהיא סובלת מתשישות, שאולי נובעת מחוסר-ויטמינים או תזונה לא נכונה. ביאנקה גם היתה מסוכסכת עם בעלה וחיכתה לכוח אלי לבלגיה.

כששמע יוסי מגור את הסיפור אמר: אם את צריכה כסף מה דעתך להעביר עבורי סמים לישראל?

סמים במחוך

אמרתי ליוסי שאתן לו תשובה אבעוד כמה ימים. כשנפגשנו אמרתי לו שאני מוכנה עקרונית. דיברנו על התנאים וסיכמנו שעבור כל 100 גרם הירואין שאכריח לישראל, אקבל 1000 דולר.

"בגדים לאריזה"

שני הישראלים התקשרו ליוסי מגור בטלפון (באותה עת האזינה המיטרה בקווי-הטלפון של אנשי הרשת) והסבירו לו בלשון-צופן שהם נמצאים אצל חבר וכי הם מחפשים משהו טוב מאוד, חומרי-לוקסוס. אחרי יום נוסף הם התקשרו למגור ואמרו: "ארגנו את הבגדים, הבגדים מוכנים לאריזה".

גם הפעם נשלחתי לתחנת-הרכבת באנטוורפן, שם קיבלתי את קילוגרם הירואין. החומר היה ארוז בשקיות ניילון. זו היתה "אריזה-הבגדים" לפי הצופן.

מזכרת-סמים סנאן (מימין). משמאל: גיתית איזרעאלוב (המשך בעמוד 28)

זמן אמת

על מאפיה שמאלנית וימנית ועל מה שביניהן

אני זוכר יום אחד, אגב שיחה, את בועז עברון אומר לי: הימין טוען שלכל הצרות אחראית המאפיה השמאלנית. כולנו יודעים שאין מאפיה כזאת. אבל אם כליכר הרבה אנשים מאמינים שהיא קיימת, אולי הגיע באמת הזמן להקים אותה כאן, והכוונה לישראל.

מאז חלפו כמה שנים ואני לא שבתי לדבר עם בועז עברון בנושא. כך שאינני יודע אם ניסה לממש את הצעתו שנאמרה בכריזת-הרעת יותר מאשר ברצינות. כך או כך, מבט אחד סביבי מחזק אותי באמונתי שגם היום עדיין אין מאפיה שמאלנית בישראל. טוב? רע? — עובדה.

מה יש בכל זאת? יש אנשים רגישים יותר, אולי מבית-אבא, מילדות, מניסיון-חיים, אולי מהרבה סיבות וטעמים אחרים. ואפשר שהרגישים יותר הם גם פגיעים יותר, אולי גם פגיעים יותר מי יודע? — אולי יודעים הפסיכולוגים והפסיכיאטרים, אבל לא נערב אותם הפעם.

יש גם אנשים בעלי מצפון מפותח יותר, אולי מהבית, בית-ההורים, אולי מהתנועה, תנועת הנוער, אולי מניסיון-חיים, מהביגוראפיה, ממציבים שבהם היו ובהם נוכחו לדעת כמה קל לו לאדם לאבד את צלמו, צלם-האדם. ואפשר שמי גאוה הגיעו לידי כך, מרצון לייחוד, מאנינות, מחוש אסתטי — ולא דווקא אתי — מפותח. אולי ואולי ואולי.

יש גם מתונים יותר מטבע ברייתם, שמטיב-עם אינם נוטים לקצוות. אפשר שקראו את הפילוסופים היווניים, את הרברים על שכל-ההנהגה, והשתכנעו, ואפשר שחסרים אצלם אדרנאלין או הורמונים אחרים כדם. אולי מלידה, אולי מהבית, מהצבא או מהאוניברסיטה. ואולי הם פשוט חסרים משהו מאותה אגרסיביות שיוגמנו פרויד וחוקר בעלי-החיים בזמננו קונראד לורנץ איבחנו כמאפיינים את ההומורסאפינס כמו מיני בעלי-חיים אחרים, פחות. "סאפינטיים".

לאלה גם לאלה קוראים לפעמים, על דרך ההכללה, בשם יפי-נפש. כפשוטו או בלשון זילזול, המעטה ובה. לפעמים קוראים להם "שפויים", כאילו היו כל בנהיגותא שלהם מטורפים. אם מיקצועם בתחומי "המיקצועות החופשיים" — קוראים להם "אנשי-רוח", "אקדמאים", או, במרכז ובמיוחד אירופה, "אינטליגנציה". ויליין בנדה הצרפתי קרא להם "כוהנים". כשרוצים ללעוג להם, קוראים להם (במקומנו) "פרופסורים". הימניים קוראים להם "שמאלנים". המאפיה הימנית מכנה אותם בשם "מאפיה שמאלנית", אבל האם קיימת מאפיה ימנית? מי הכם ויודע? גם שם צטרף כנראה איזה בועז עברון לנסות להקים או לחשוף אותה. ביתניים עוד אין סימנים ברורים לקיומה. זה שיש אורי פורת ואליקים העצני זה עדיין לא בחוקת הוכחה.

מה יש עוד? קיימים כמובן אנשים גסיר-רוח. מי פחות ומי יותר. דרכו של עולם היא. כדרך שקיימים אנשים גסילי, ובני-תרבות. וכאלה שהם בני-בליית-תרבות. יש אנשים שהאינטלקט שלהם התפתח בלא התבגרות מקבילה בתחומי הרגש. על אחד מהם נאמר אצלנו לאחרונה, שהוא אינו מסוגל כלל לחוש בעלבון וזולתו ובצער. ושהוא משול לפיכך לילד, "אנאליט" — תולש כנף אחת כנף, גף אחת גף, מפרפר או מובזבז שפיל לידיו, מבלי להעלות על דעתו — מחוסר אמפתיה, כלומר, רגש השתתפות — שגם לזנב כנף.

יש כמובן גם חוליות מצויות (חולירעים וחולירעות) בלשוננו של אליעזר בן-יהודה. אבל אלה הם בר-דרכי מיעוט. מיעוט שבתנאים היפים להיווצרותו המון או אספוסף יש והוא הופך לרוב או מכתוב לרוב את הטון, ואת שייחית-הכח. אותו ואת נספחיו חקרו הפסיכולוגים והסוציולוגים של ההמון — מפרויד ולה בון במאה שעברה ועד קאנטי במאה שלנו. החוליות הם אלה המטיב-עם בני-אדם תחת גלי עפר ובז. נתקלנו בהם בחלחלה בשבועות האחרונים. או כאלה הרוצחים בני-אדם חפים-מפשע ומטילים את גופותיהם לארות. גם באלה נתקלנו באחת מיתחמות הלכנו.

ובכלל, מי כעס יהודי — בעיקר זה שבמאה ה-20, אבל בעצם גם זה של מאות קודמות — מנסה בחוליות ובשאר חוליות ופגעים רעים נטולי צלם אדם או בעלי תפוחות אנושיות בלבד.

בין טוב ורע

אלה כן אלה עשו מה שעשו לא מתוך שהיו "שמאל" או "ימין", בעלי השקפה זו או אחרת, אלא מתוך שהיו פיראט-אדם. פיראט-אדם שה' מושג חיות-אדם אינו מתאים להם. שהרי אין בטבע בעלי-חיים רומים להם, להוציא אולי את דגי הפיראנה. אלא שדגי הפיראנה ממלאים רק

העולם מלא, איפוא — על דרך ההכללה הגסה, כמובן, שהרי אינני לא פסיכולוג ולא סוציולוג ואף אין לי מידע סטטיסטי מדויק — אנשים רגישים יותר לעולל ולאי-צדק ואנשים שהם רגישים להם פחות או הרבה פחות: כאלה שהם מתונים יותר מטיב-עם ומתוך הכרתם וכאלה שהם מתונים פחות: אנשים שמצפונם ער יותר וכאלה שמצפונם אטום יותר: כאלה הדואגים

קפקא נוסע לאוסטרליה

ליוסל ברגנר יש משאומתן עם פרנץ קפקא כבר שנים רבות. בעצם זה עניין מישפחתי. אביו של יוסל, המשורר היידי מלך ראווית, היה אחד הסופרים הראשונים שכתבו על קפקא. לפני 25 שנים החל יוסל ברגנר לצייר אקווארלים לסיפורי קפקא (הוא גם עיטר שער של הוצאת פנוניו האנגלית לסיפורי קפקא). לפני 15 שנה צייר תמונות-שמן לסיפוריו. היו אלה תמונות בהירות, "עליות" כמעט, אולי מפני שרצה להציג את מי שנחשב כ-סופר מרכא" — באורה של אופטימיות מסוימת. בסופו של דבר סבור יוסל שקפקא הוא סופר הומוריסטי, שכן אם לא היה מדובר בנו ובחינו, הרי באמת שמצב העניינים שהוא מציג מחזיק מאוד...

אבל בשנים האחרונות נשבר יוסל. הוא חזר לצייר את קפקא בתמונות-שמן רבות, אבל הפעם בצבעים קודרים, טוערים, שמתוכם עולות דמויות קפקא כלהבות אדומות. יוסל ברגנר מצטרף

יוסל ברגנר: ציור לסיפור של קפקא, "גור-דין"

למיטב הציירים היהודים האקספרסיוניסטים בני אסכולת פאריס בציורי קפקא אלו. בתוך התמונות הוא משלב טכסטים מתוך קפקא, טכסטים המהווים חלק מהתמונה. בשבועות האחרונים נערכה בגלריה פארק בתל-אביב תערוכה של הציורים החדשים ובציורים הציוריים השנים — הבהירים והלכניים. תערוכה מרשימה, חזקה — מאורע אמנותי. אבל לא בעולמה של האמנות הישראלית ומלוויה. קנייה מידה של אלה הם ההישגים האחרונים בציור הגרמני או בציור האמריקאי ולפי אלו נמדד גם הציור שנוצר בארץ. מי שחורג מהם — פשוט איננו בא בחשבון. וכך, לאחר שבועיים, נסגרה התערוכה של יוסל ברגנר והציורים יצאו כדרכם לאוסטרליה.

נעזרי של יוסל ברגנר ילד וינה עברו עליו בפולין, בחרותו — באוסטרליה, שם החל לצייר, ובה נחשב כמחדש ובעל השפעה רבה על דור הציירים הצעירים. יוסל ברגנר עזב את אוסטרליה בראשית שנות ה-50, השתקע בארץ והחל במערכה שלישית בחייו. בשנים האחרונות החלה אוסטרליה מגלה אותו מחדש. האוסטרלים שלא שכחו הציגו את תמונותיו ויש להן ביקוש רב. וכך, חוזרים ויורדים רבים של יוסל ברגנר לארץ שממנה בא אלינו. בימים אלה חוגגת היבשת החמישית 200 שנה ליישובה בידי האנגלים ובטיס ולרי שבלונדון תוצג תערוכה גדולה של אמנות אוסטרליה. יוסל ברגנר יוצג שם בשישה ציורים.

עכשיו יצאו לאוסטרליה, לפי שעה רק לתערוכה, גם ציורי קפקא של ברגנר. אני מקוה שיחזרו למולדתם. ישראל באמת נוהגת כאילו היתה דוד עשיר המסוגל לוותר על אוצרות רבים.

ש. שבא ■

פעם קראו אצלנו לרגישים יותר, למצפוניים יותר, לאינדוידואליסטים המעדיפים את תחילת-הצדק שלהם על פני זו של סביבתם, בשם "גבאיים", וכעבור כאלפיים שנה — "חסידים אומות-העולם". היום קוראים להם — אצלנו, נפש, תבוסתנים, מרעילי-בארות, אבל גם אנשי רוח, אנשי-שלום, הומניסטים וכו', וכו', כל מיני כינויים, הכל לפי סיגנונו, השקפותיו ותרבותו של הקורא-בשם.

בכך שהם קיימים, אותם שמאלנים, יפי-נפש, תבוסתנים, מרעילי-בארות, אנשי-מצפון — למי עוד יכול להיות ספק בכך? אבל בזה שהם מאוחרים ומלוכדים או נכונים גם להפגין כלפי חבריהם ועמיתיהם אותה מידה של סובלנות והתחשבות שהם מפגינים כלפי כלל אויביהם ויריביהם (ורדק: כלל ולא היחידים היוצאים ממנו), בזה אין שום ביטחון כלל.

המלך מת

וכך, הכל מסכימים אצלנו כי השעה שעת-מיבחו לכולנו. דומה כי אפילו "המאפיה הימנית" הלא-קיימת שלנו מתחילה להבין זאת, אף כי אינה מצטיינת מטיבעה במהירות ההשגה דווקא. והרוב מסכימים שאם יש שעה שבה אנו מצויים להפגין את כוחנו ואת שום-שילכלנו ואת טעמנו ואת סבלנותנו ואת סובלנותנו במיטבם — הרי היא השעה הזאת, שעתם היפה ביותר של יפי-הנפש כשם שהיא שעתם המכוערת ביותר של מכועריה. שהרי הימים "ימי הרת עולם", כפי שנהגו פעם לומר על דרך המליצה. ימים שבהם ירחי או שנות הריונו של עולם חדש מתקרבים לשיאם כשם שהיא שעתם המכוערת ביותר של מאופלו או מקליפתו או מן הכרס הגדולה שבה מצא לו מיקלט ומחסה. והולדתו של עולם חדש, בואה של תמורה גדולה, מבשרים בדרך כלל גם את מותו או הסתלקותו של עולם אחר, עידן ישן, זה שאבד עליו הכלל או זה שלמרבית הצער שוב אין כוחו עימו לשרוד. כיצד נהגו לומר בימים הישנים, ימי המונארכיה: "המלך מת! יחי המלך!" ולא אמרו המלך "הישן" ו"החדש". כי הכן הבינו שמלך הוא מלך, וכל עוד המלוכה עומדת — מלך מחליף מלך ואין המלוכה עוברת מן העולם.

ועכשיו צאו וראו כיצד מתנהגים אצלנו בעלי-המצפון, יפי-הנפש, הרגישים, השפויים, הת-בוסתנים, הפתוחים והסובלניים דווקא כש-המדובר באנשי-בריתם שלהם, כביכול עצם מעצמיהם ושורה בשרותיהם הדלות והלא-מלוכדות שלהם עצמם.

שהרי כבר הסכמנו שאין "מאפיה שמאלנית" גדולה, חזקה ומאורגנת בנמצא:

הנה היתה ספינה וספינת-מגורשים שמה ואף עמדה להגיע לחופי-הארץ. וראה זה פלא: דומה שיותר מגורשים גורשו אצלנו במחנה יפי-הנפש שלנו על-ידי מי שמתראים כעמיתיהם לסובלנות אם גם לא תמיד לדעה, ממיספר הפליטים הערבים שאמורים היו להימצא על סיפונה של אותה ספינה.

אלה דיברו סרה בתכריהם בלשון "מלקקים" ו"גגריים", וגסים שבהם דיברו על "נקבים שמתחת", ואילו אחרים גמלו לראשונים בהעלאת נשכחות מימי עברם הצבאי לפני שנות-דוד ויותר. זה איים לתבוע את חברו לבית-דינה של המדינה וזה של לערסל את חרפת רעהו כרבים. אלה דיברו על עמיתיהם כעל מי שמתחבא את פני באי הספינה המגורשת, אחר-כך מפוצצת, כעוגיות, ואחרים הפעילו את מנגנון החרמות הידוע אצלנו: עם אלה מחברינו לא נשכ לשוחח, ואת אלה ששוחחו-גלר-לעל לא נזמין לפעולה משותפת, וכנגד ההוא — יימחש-מרויכו — אנתנו מוכנים אפילו להצטרף למשנאיו.

ובלבד ש... ובלבד ש...

כן, ובלבד ששמו יפיע וששמו שלו לא יפיע, ובלבד שאנחנו נהיה היוזמים, ובלבד שאנחנו נארגו, ובלבד שלנו יהיה מישפט הבכורה ובידינו תישמר זכות הקדימה.

ואו שני מחזאים צעירים, והמקורב באו, "שוכחים" פתאום להזמין את עמיתם הוותיק עמוס קינן ואת יורם קניוק ואת נתן זך ואת נסים קלדרון לערב-המתאה שלהם! — שלהם! — שלהם! — וחסיד חפז ירידי פוער פה על יוסי האל שחטא במעשה אבירי במיוחד, ואורי אבנרי משיב לחפר בציטוט פרשיות רלבנטיות ביותר מימי מלחמת-השחרור, וחפר מאיים לתבוע את אבנרי לדין, ודן בן-יאמר נוכח פתאום לתקוע את כל חותמי העצומות, בהם כל קוראיו וידידיו ושותפי-לדעה, וכעבור שבוע הוא נחים בו ומתחרט מעט, בהבינו כי אי-יולת היא למנוע מן החלשים גם את זכותם המעטה הזאת

רק לעצמם, לבשרם ולאנשי-שלומם וכאלה שגם ריגשיה-שתתפות בסכל הזולת אינם זרים להם. והעולם מלא חוליות.

בכל אלה אינני מחדש, כמובן, דבר. שוב, מה עוד ניתן לחדש בשטח זה ברור שלאחר השואה?

אחר צו האינסטינקט שלהם. הם לא הצמיחו מקירבם את משה רבנו ואת סוקראטס, את בודהה, קונפוציוס ועימנואל קאנט. הם לא שמעו על הציור הקתגורי ואיש לא הריח אותם באמצעות תפוח ללמוד להבחין בין טוב ורע.

להימנות עם הצורקים ושרי לא כולנו נזירים בודהיסטיים הנכונים להעלות עצמם על המוקד למען אמונתם, ולא כל נשותינו ואימותינו "חנות" הנכונות לראות את שיבעת בניהן הנרגים על עיקרי דתם, ולא הכל — אבוי, אפילו לא זה: אנשים כמו הוטרניר האמץ, ד"ר ברנרד הורוביץ, איש רעננה, שהכריז על שבתית-רעב כנגד המצב בישראל ככללותו וכנגד ארישות העם בישראל נוכח המצב בכללותו. ולכן, ודווקא מפני שלא כל יפהנפש הוא סולניציין, ולא כל בעלי-מצפון הוא ד"ר ברנרד הורוביץ או המהטמה גאנדי, ודווקא משום שהאנשים הרשעים יותר לעולל הם, לעיתים קרובות, מה לעשות, גם פגיעים יותר ולפעמים גם חלשים יותר — אל נבז גם למעשה הקטן ביותר שלהם, אפילו הוא נראה בעינינו קל וחסר משמעות. לא, אל נבז אפילו לחתימה על עזומה בעניין הנראה לבעליה צודק.

בשבילי זה אולי לא-יכלום. אבל למי שעלול להפסיד את מקום-עבודו בחתימתו זו — הרי זה עולם שלם וכידוע שגם כאלה.

עוד יעבור זעם

ואת החשבונות שבינינו לבין עצמנו: את השאלה הנכבדה מדוע חיים חפר שותק — אם אכן שותק, לא ברקתי זאת — כשדובר ביצחק רבין וברחבעם זאבי הידוע בכינויו "גנדי" (לעג מר ואירוניה גסה שדווקא איש כמותו ישא כך את שם המהטמה לשווא): את הליגלוג הבוטל לעצה (יש באמת מוצלחות ממנה!) שיעץ חבריה-הכנסת יוסי שריד ליאסר ערפאת, לעלות בעצמו על ספינת-המגורשים, ובכך להסגיר עצמו סוף-סוף לידיהם של מבקשי נפשו כשכ"כ, כמו גם את התוכחה המיותרת למפקד אקסודוס תש"ז. יוסי הראל — את כל אלה מן הראוי באמת לדחות עד "יעבור זעם" או להתיר — בלית ברירה — לעיתונות, ודווקא נפשו של סמוגס של כתבני העיתונים הידועים כציבור שאינם חשודים דווקא על יפ"נ נפשים.

כשיעבור זעם, אז ורק אז, ניתן יהיה לבוא חשבון עם כולם: עם הטרמפיסטים וההאפרים והמאכזרים של העלי החרמות והאגורמאנים, עם אלה האנשים מכרי לשתף פעולה עם זולתם ואלה שדומה רק המתינו להורמנות חוזרת זו לאכול את בשר רעים באי-מחירי. ועם אלה, האחרים, שהחליפו את עורם וחברבורותיהם פעם ופעמים ושלוש, מבלי שיחולו ומבלי שירעדו, ומעולם לא היכו על חטא ולא מצאו לנכון להכריז באומץ-לב: שיגנו. ועם אלה שהפכו את שם הסופר ואיש-ההרחה לשם-ניררף לשבשבת, בעוד אנחנו רואים ושותים קים, נושאים עור שינינו בשינינו ומחרישים. מצוים לשתוק, אפילו בנפשנו היא השתיקה הזאת.

כי הלוח מורה ימי הרת עולם. ועולם אחד שהריגו נמשך כבר זמן רב מדי, עומד לצאת לאור עולם. ועולם אחד עומד להגיע לקיצו. ואם אנו, במיקרה או שלא במיקרה, שייכים לזה האחרון — רק בנו תלוי הדבר איך וכיצד נדר מעל הבימה: בצעד מדוד ומפוכח, בקללה ובנאצה או בחרפת-מגורשים — לקולות לעג וקלס. ושום מאפיה שמאלנית או ימנית שעלולה לא תעזור לנו להחליט ולבחור בין זה לזה.

והבחירה שלנו בירינו ותוצאותיה על ראשינו.

נתן זך

שירה

פחדים הם צעצועים של אנשים בודדים

אשר רייך

סדר השירים

ספרים מועלים. 161 עמ'

אשר רייך חוזר עכשיו אל ספריו הקודמים, בורר, מסנן, מקבץ שירים נבחרים. יחד הם מהווים את סדר השירים, סיפרו החדש ולעניית דעתי הטוב בספריו עד כה. חזרה צורך התקדמות, כאילו צעד לאחור כדי לתפוס תאוצה. במיקרה זה, זהו מרחק הניקוז של משורר ותק שכתב עשה כיצרת-דרך ארוכה בשירה ומוחצה לה. עתה הוא מסכם תקופה ויותר משהוא מסכם את פותח כמרום תקופה חדשה, בתגובה חדשה, ביצירתו. בניגוד לאסופות-שירים אחרות שיצאו לאחרונה, ובחן מעולות, רייך אינו מעמיד כינוס שהוא סיכום, ואפילו לא סיכום-ביניים, אף כי בסדר השירים שלו הוא מקל על הקורא להתוודע להתפתחות שירתו, כמעט מראשיתה. המייתר קובץ זה מאסופת רמות הוא

כחלקתו הפנימית וכן במה שבנינו נתפס כחידוש. הספר מחולק לשלושה סדרים וכל הידוע את עובדת מוצאו של רייך מכית דתי אינו יכול שלא לשמוע כאן ארמוזים לשישה סידרימישה, ל-סדרים" שהתורה נחלקה להם, לסדרה-התפילות, וכו', שהם שלוש חטיבות שיר. בסדר הראשון

אשר רייך: קמח מר

קובצו שירים חדשים בלבד, הפותחים את הספר ומצטרפים אל שני הסדרים האחרים. ביחד, הם מציגים לעיני הקורא את "סדר הסדרים": תמונת עולם מגובש וממשמע, מארגן ומתבוננת, שהוא עם זאת בבחינת מערכת פתוחה, אורגנית של משורר שמעולם לא קפא על מקומו.

חתיכה וחלון. חלון ונחל.

פני זר שעוברים בנפשה, נדמה שעברו בחלון.

והיום פונה. עוד קמח בזמן

שלי. פגמים שלה,

הזוגיים,

שהשמש לא פענחה

אהבתי, אני מודה, את הסדר ההפוך הזה בספר, את השיבה מהמאוחר אל המוקדם שכמותה כמבט רטרופקטיווי אל העבר: אל הקמטים בזמנו של משורר, קימטינגוף וקימטינגפוש. דומה שהקובץ חב את תחושת החידוש שבו לא-במעט לעריכה המחוכמת והמתחכמת: כניכול היה הקובץ מראשיתו ועד סופו יצירה אחת שזה עתה נכתבה ובה הולך אדם מבגרותו אל ראשיתו, "אלגיות בשפת הויכוח", כשמו של אחד ממחזורי השירים המוקדמים. כינוס-שירה מועטים העניקו לי הרגשה דומה.

ועם זאת מן הראוי לייחד את הדיבור על השירים החדשים, שבהם אנו פוגשים כאן לראשונה כמישה סדורה בספר. גם כאן ניכר החידוש יותר מאשר רוסם של המשכיות או אן התחדשות. שכן השירים החדשים שונים מאלה שבהם הורגלנו מעטו של רייך. הם תמציתיים יותר, חסכוניים יותר, מפגינים את הציוריות "להיזרה" בצד ההכרחי. לזכור. במקום אלכימיה מילולית ומשיחקילישון, בולטות כאן שורות כגון "בשרירים צצים של שמש שוקעת", לא רק בזכות התיזמור הצלילי המשובח, אלא בזכות האמת הפיזית שבה.

כאן עסוק רייך יותר ויותר בפנימיותו, ככאב המודעות הגוברת עם קימטינגוף, באיזה חשבון נפש הדוחק את רגלי הפגנות השירים המילוליים המוכרות מן הקבצים הקודמים, שלא תמיד היו נטולות שמץ גנדרנות ומאגריזים. אם רייך מוותר כאן על האירוניה המלגלגת, על העודף המסאפורי, אין ספק שהפסדו יוצא בשכרו. שכן רק עתה נחשפן ון חרש, נוסף בדיקון הרייכי: פן החרדה והאשפוז הניצוץ להתגבר עליהם. "פחדים, אמרת לי פעם / הם צעצועים / של אנשים בודדים... פחד, אמרתי, מה לך פה מחלחל בחרי / צא, פחד..."

כאמור, סדר שירים שלכאורה נראה כמעשה סיכום ובעצם מסמן את תחילתה של עונה חדשה ביצירת המשורר, מי שעדיין ניכר בו החיפוש המתמיד אחר דרכים ואיפיונים, ובספר הנוכחי — גם אחר יתר דיוק. גם כאן, כבספרים אחרים,

רייך "שולף מן המותן", לעתים. אך הפעם שליפותיו מבוקרות יותר וכמינון נכון ונכון. גם כשיריו החדשים עומד רייך, ואולי ביתר החלטיות, על המישמר, שלא לשלח את הרסן ולא לאבד את המושכות. אבל כל מי שיפתח את חזריו לשירים אלה יגלה לפניו עולם פנימי נסער, פרוץ, שעל גבול הפנטזיה. לכאן שייכים אולי גם השירים שבהם מתגלה העומק הרליגיזי, רתם — שהיא דת נטולת תפילה ואולי חסרת אל, אך לא משוללת פולחן ורגש. כגון הרגש המחלחל בשורות "אדון עולם אשר הלך / לבלי שוב והשיר אחריו / שינאה ומלחמות..."

גם שורות כאלה לא הופיעו בשירתו המוקדמת של אשר רייך. בשירים רבים חוזרים המוטיבים של האור והמים, הנטולים כמדומה אף הם מאוצר המשלים של "זמן" זה שבכאן, שהוא זמן מטאפיסי ומיסטי כאותה מידה שהוא זמנם הגופני והנפשי של חיי אדם. "הזמן הפסיכוסומאטי", בביטוי הקולע שבכאן. רק כך אפשר לרדת לעומקן של שורות כמו "המים הראשונים היו לילה / החושך היה אלוהים אחרים / שלא אמר: יהי אור".

אלוהים — אבל אחרים, ועוד בלשון ריבוי. אלוהים שהותירו את העולם כאופול, ואולי כאופלם שלהם.

אור ומים שהם זמן שהוא חשכה ואלוהים המסרב / המסרבים לאור. היפוך סיפור הבריאה ובהיבט כיסופי הנצח. תחושת ההתבגרות מלווה את הקורא גם בשירים שבמרכזם האיש והידיהמין או המינים. ואף כאן הזמן והתמורה: "אני ואת נחל / אני ואת נכנסים לנחל / הנחל משתנה..." עקרון ההפתעה: לעיתים נדמה כאן שכל המאורות וכל החשיכות שעליהם כותב המשורר מתלכדים בשיריו לידי "הוויית קוצים" אחת שרק עתה מגלה, אט-אט, את מלוא עוקץ קוציה. באורח פאראדוקסלי, היא מגלה באותו זמן גם את דביקותה בחיים, גם את חששותיה מהם: "...החושך קורץ ומאור ודומה מירמה..."

ציפי שחרור

מונשה רביע

אני קין דפוק

אני קין דפוק

זוחל מבטן הארץ

מנוט עם הפחד שבי

השומר עלי ועל אחי

אני איש אינסופי

נהדף נהדף נהדף

אני איש הדם

השומר עלי משיג אותי

האח שלי שוכב באויר

אחי מטאור השמחה שלי

נוחת עלי מפציץ אותי

ממריא עם גופי החפוי

אני איש מתרוצץ

לאסף את עצמותי

אינני רע אינני טוב

אינני מאמין בך

אחי עוד קין ואני.

מתוך הספר "יונה מתה" העומד להופיע בקרוב בהוצאת רשפים

ברכה לפרוזה

ובכן, פרוזה עשה (ועשתה?) זאת טוב. ובגדול. כורע תחת הנטל הכספי, בלי סיבסוד ראוי, ללא מצנאטים, בעמודימודעות ספורים, אבל רבים מהרגלי הגיע יוסי קריים, בעיקבות של מטר רפים, לקריה-100, אם לא לקריה-100 (הפיי-נאסית). 100 חוברות, תריסר שנים. תריסר. שש שנים טובות ושש רעות. אבל לא כנפרד, כמעורב. כי מתי לא היו לפרוזה שלו שנים שמנות שהיו גם רווח, רעות שהיו גם טובות.

במיקרהו של העורך שלפנינו, אין קל מלהיות משוחר. קל לאהוב את האיש ולברך על מיפעלו כשם שקל — כך נראה — לפסול גם אותו וגם את המיפעל. נדמה לי שהתייחסויות-ביניים כמו עט לא קיימות במיקרה דגן, וגם זה סימן ומסומן. אני עצמי נמנה עם אוהבי האיש, אוהבי החבורה המקיפה אותו, ומוקירי המיפעל. ולא במקום האחרון משום שאני אוהב משוגעים-לדבר משוגע לאנשים הרואים במה שהם עושים את הדבר החשוב ביותר בעולם ומוכנים להקריב למענו כל קורבן. ואם איתרע מולם והם גם חייבים להקריב למענו קורבנות, ואפילו כבדים, הם מצטיירים בעיני כמעט כקדושים, המאטרירים של עולם הספרות.

בנוסף לבימה ספרותית — ובימות ספרותיות יש, ולא חסרו אצלנו מעולם — היה פרוזה גם בית, גם מקום-מיקלס. כאן מצאו מיקלס מרכיזי אבי-שאלו לעת זיקנה ופיסגת הכוח הפיסי, כמו גם דן עומר שאפילו באכסניה שלו עצמו לא מצא מנוח: עמוס קינן בסיפוריו הקצרים ופנחס שדה, המשתתף הקבוע והתורם הנאמן.

כאן מצאו מיקלס גם כמה מצערי המשוררים והמספרים שבתיה-המלון האחרים לא קסמו להם או שלא פתחו לפניהם את שעריהם (מיקלסם שכתו את הענינה המאטנטית בבית). כמה מהם נותרו כריידי-קבע ואחרים עזבו עם בוקר. אלה כאלה לא נתבקשו להצטרף כאן לכנופיה כלשהי. יוסי קריים הסתפק בכך שאהבת אותו ואת מיפעלו...

חוברת 100 — פיסגה עגולה. מהוררת שבמהוררת, ואני אינני מאלה המתנגדים להי-דור. הרפרודוקציות הציבוריות ואיכותן, העי-מור, החידושים הטיפוגראפיים, השילוב של טכסט וציור — טובים עד מצויינים. תמונה נפלאה של גרבו, עבודה בסיגנון בלתי-מוכר (רק לי?) של דן קידר, ציור-שמן מעולה של מיכאל קובנר, ריז גרשטיין בסוריאליזם שאפילו אני הייתי מכניס לביתי, רישום רבי-עוצמה של אביגדור טיממצי. מדור המוסיקה (עורכת: רוסליה חפץ) כבר זכה לשבחים בעיתונות. טוב שמישהו גאל את תוכניות-הרדיו עם דליה רביקוביץ ויונה וולר. פתאום מצטרפים לחבורה גם הפלסטינים: סאמיח אל-קאסם, סיהאם ראדור, נעים ערידי (הכותב עברית), מחמוד דרוויש. הראיון הנהדר של רמי רוזן מחיפה עם אלן גינזברג, שגם תרם שיר לאימפורסם בכתב-ידו כמחווה לחוברת. שירים מתוקים-מרים ויפים של שולמית אפפל ורוני סומק; "יופי של כנפיים" מסתמפתח ייחודית בתפיסתה, בסיגנונה ובדרך בנייתה של נסים קלדרון: ציורו של יעקב שבתאי מירון בנבשתי וקלדרון עצמו. ואם כבר מזכירים קולות בעלי ייחור, חייבים להזכיר את שיחתו של דן צלקה עם ספי רכלבסקי, שופרא רשופרא, על מישקל טיפוניות נהדר זה שהוציא צלקה השנה.

והנה עוד שיר-זיכרון מרגש מאת פנחס שדה ואחד הנפלאים בשיריו של מרכיזי אבי-שאלו, הידיד, שיר מוקדש לעליזה ציגלר — השותפה לעריכה בחוברות האחרונות — מודפס מחדש (הוא כבר הודפס פעם במאזניים). כמחווה של אהבה" לזקן משוררי ישראל, שנפטר בשבוע שעבר בגיל 90, והוא צלול ומופלא כשהיה.

אם תבואני, פסח על צל המצרים הללו, אל תרתע! הישר!

דרך על אבני הנגף

על קוצים וברקנים...

כמעט מוטו לפרוזה ולעורכה, לעורכיה. ואם אינני אומר דבר על הסיפורים ועל דברים אחרים בשפע הזה, הרי זה משום שאני ממחר לכתוב בטרם קראתי הכל.

הדבר הצורם היחיד שמצאתי כאן היה הטון הפטרונלי, המתנשא, שבו מסכם מי שהיה שותפר לדרך של קריים, רינו צורו, היום עורכתי-שיר של חדשות, את ה-100 הראשונה. לא שאין כאן דברים נכוחים או כאלה הראויים שייאמרו. אבל בטון כזה מותר (לא רצוי) לכתוב רק כשאתה בן 74. וגם אז רק בבימה שלך, חביבי. לא אצלי ובביתי. אצלי בבית אל תהיה לי פטרון, אל תפסוק הליכות ואל תצטט את הלחשנים שאתה מורגל בהם. רצונך לתקן קילסול שנתסלקל — טוב ויפה ואף סימן של בגרות. יש לך אכסניה משלך לעשות זאת בה.

וגם כאן, כבמקומות אחרים בשנים האחרונות, רמות של מיסתורין. מיה אותה דליה פלח — פלסטינית? יהודייה? שמעון צמרת? יש תעלומות שמוטב שיישארו תעלומות. הוסף על כך את הנייר המשובח, את העיצוב המוקפד, כולל ההגהה, וקיבלת מוצר של איכות של כתבי-עת שהוא כמעט שסידר: ניואנס מקומי בשפה בינלאומית. נתן זך

מים. הייתי בישראל כשבע פעמים (מרגריטה הודתה במישראל כי רק פעמיים העבירה הירואין) והכל עבר חלק.

ואו, בסוף אפריל, התחילו לקרות כל מיני דברים לכמה מאנשיהרשת. בנמלהתעופה ערכו יותר מדי בדיקות והמישראל עשתה פשיטה באחד הבי תים. יוסי מגור ואחיו דודו שעברו ביחד החליטו לעשות תרגיל, כדי לבדוק את המישראל. יוסי התקשר אלי לבלגיה בחודש מרס וביקש שאבוא לישראל לשבוע, בלי הסמים, כדי לבדוק את תגובת המישראל. חששתי להשאיר קילוגרם הירואין בבית והסתרתי את הסם. באתי לישראל לשבוע של חופשה, עברתי חופשי בנמלהתעופה והמישראל לא בדקה אותי. כמובן שלא ידעתי או שהמישראל התקינה האזנות לטלפונים והם עוקבים אחרי ואחרי יתר אנשי הרשת.

לאחר החופשה חזרתי לבלגיה. את יוסי כמעט ולא יצא לי לראות וזה הרגיו אותי, כי היו בינינו קשרים ידיוניים. אחרי כמה ימים טילפן יוסי וביקש ממני לבוא עם ההירואין 8 באפריל. ואכן, 8 באפריל ארזתי את ההירואין בתוך המחוך ונסעתי ליש ראל.

המישראל איפשרה לי לעבור. הם עשו זאת במטרה לתפוס את יתר חברי הרשת. אחד מהאנשים של יוסי היה בתצפית בנמלהתעופה וכשראה שערתי ריווח ליוסי שהכל בסדר. הוא הסתלק לסידורים ולא ראה שהמישראל תפסה אותי. נבאלתי והבנתי שמישראל בעצם חיכתה לי. תיארתי לעצמי שאשתו של יוסי הלשינה. היא היתה קנאית מאוד ויוסי עשה טעות שסיפר לה יותר מדי דברים.

גידול ברחם

מחוסר-ברייה אמרתי למישראל שאני צריכה להגיע למלון שלום בתל-אביב. סיפרתי להם שאני צריכה לחכות שם למישהו שיבוא לקחת את ההירואין. אנשיהמישראל נסעו איתי והתמקמו אצלי בחדר. הם האזינו לשיחות הטלפון. באחת השיחות נאמר ליוסי טילפן אלי וקבע איתי לשעה 12. מהשיחה הבינו השוטרים, שהיו איתי בחדר, שיוסי מגיע למלון עם אופנוע וחבשו בקסדה. השוטרים לא נתנו לי לרדת אליו, והוא נסע למלון הילטון. שנמצא מול מלון שלום. וחזרה לי. כשראה שאני לא מגיעה טילפן מטלפון ציבורי ואמר לי לרדת. המישראל הורתה לי לרדת, כדי שיוסי לא יחשוד ויברח, ואז הם תפסו אותו ועצרו אותו. סיפרתי הכל למישראל. קיבלתי כל מיני הודעות כשהייתי במעצר, חלקן כללו איומים שאמרו שלא ארבר. הם לא ידעו שכבר מסתיר הכל. הציעו לי להיות עדת-מדינה ולא הסכמתי. הפרידו בין התיקים ואני נשפטתי לבד. מרגע שנעצרתי באו עלי צרות צרורות. התגלה אצלי גידול ברחם. במשך שבועיים הייתי מאושפוט בבית חולים הקריה. כרת את הגידול ואני מקבלת טיפולים עד היום. מי יודע מה יש לי?

עורך-הדין זאב גורדון, שייצג אותי במישפט ועזר לי — חוץ ממנו אין לי אף אחד בארץ — פנה באמצעות הרואר לחברה שלי בבלגיה, כדי שתפנה לרופא להשיג מיסמך שקשור למחלת בתי. החברה, בטעות וללא ידיעה, מסרה את המישראל לבתי, כדי שתשלח לי אותו לכלא.

בתי קראה את המכתב, ושם נודע לה שיש לה סרטן-רד. היא קיבלה הלים. קמה ועזבה את ילדיה וברחה מהבית ועד היום אין לי מושג היכן היא. הילדים זורקים באיזשהו מקום. אני מרגישה רע מאוד בבית-הסוהר והייתי רוצה לחזור לבלגיה.

עד כאן סיפורי. מרגריטה הורשעה וגורונה לשבע שנות-מאסר. בנווה-הדירצה היא מתגוררת בחדר יחד עם גיתית יורעאלוב ושתייהן מיוזרות מאוד.

האם הריחוק מן הבית והעדר בת' הזוג הקבועה עלול להשפיע לרעה על יכולת שחקני הנבחרת באוקיאניה

לא מקל על הנסיעה שהיא בלאו הכי קשה. המישראלים יערכו נגד נבחרות אוסטרליה ונידזילנד, הנהנות מיתרון הביתיות גם בתחום הזה.

נבחרת בעלת רמה מיקצועית גבוהה, עם מאמן שהוכיח את עצמו, אינה ערובה לניצחון על נבחרת חלשה בהרבה. על הנזיר. האימרה השחוקה "הכדור הוא עגול" משמשת לפרקים עלהתאנה לכסות על הגורמים הלא מיקצועיים המכריעים לעיתים גורל אליפויות.

באליפות העולם בשכריה ב-1958, נחשבה נבחרת-ארגנטינה לנבחרת מעולה שהיתה בין המועמדות לזכייה. והנה, הנבחרת הארגנטינאית החזקה הפסידה 6:0 לנבחרת-צ'כיה, החלשה ממנה בהרבה. מאוחר יותר התברר כי השבריות הבהירות שהיו בסביבה "התנפלו" על הארגנטינאים הכהים והאטו רקטיביים ופשוט "שיגעו" ועייפו או-תם.

במישחקי הגביע העולמי ב-1974 נערך ניסיון ראשון של נבחרת לאומית להתמודד עם נושא החסך המיני בצורה רצינית וגלויה. לחברי נבחרת-הולנד התירו חלק מהזמן, בין המישחקים, לקחת את נשותיהם וחברותיהם למגורים משותפים. מנגד, נאסר עליהם בתוקף לקיים יחסי-מין עם בחורות "מזדמנות".

בנבחרת ישראל לא היתה מעולם מדיניות עיקבית בנושא. מאמנים ומ' לווי העלימו לעיתים עין ממה שנקרא

ישראל-אנגליה (0:0): מוטי איווניר באוויר
היחורו ימ'מכסיקו העליזים?

מלין וספורט: נבחרת בלי נשים

בלשון נקיה "תגיגות". השחקנים הם לא נזירים, לכל אחד מאתנו יש דחפים

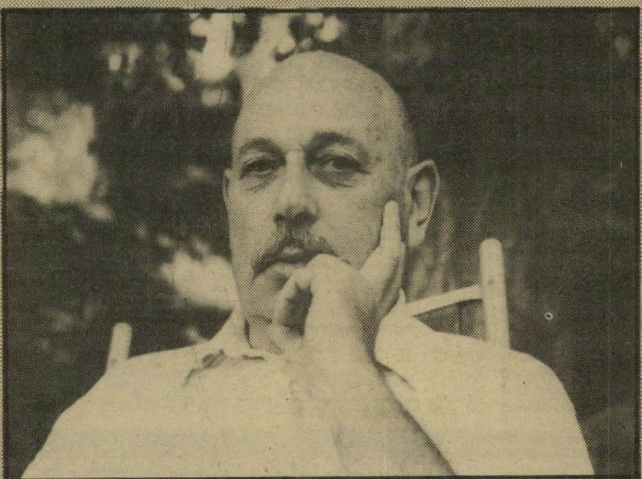
כי "החסך המיני הזה עלול, לטווח ארוך יותר, לגרום לבעיות מיקצועיות. הוא

שחקן-נבחרת בשנים 1964 עד 1968, יצחק אנגלנדר, אומר מניסיונו

ישרים גברים ללא נשים, במישראל לוחצת. נבחרת-ישראל כמסע של 35 ימים הרחק מהבית. למיליונים מרחיק' יש יותר מדי בעיות מיקצועיות מכדי שיהיה טרוד בסוגיות פסיכולוגיות או סקסולוגיות. מאמר-הביקורת שנכתבו על הנבחרת עסקו בעיקר בצד המיקצועי וטיאטאו גורמים "לא רלוונטים" מתחת לשטח. גם בעולם הרחב לא תמיד יש התייחסות גלויה ורצינית לגורמים שהם מלהוכרים בשיחה מהוגנת על כוונתה אנגלי. אבל, כפי שאומר הפ' סיכולוג ד"ר איווונג ברונסקי, מנהל מכון ברונסקי לפסיכותרפיה, "מדובר בבחורים צעירים, עם רם תוסס, עם הורמונים זורמים, עם יצרים נורמליים, והם יעמדו בפיתויים אדירים — הער' לם הגדול מפתה, נשים מפתות..."

יומים של חגיגות

אל מכלול הלחצים שנבחרת-ישראל ראל תהיה נתונה בהם באוקיאניה יצטרפו, אם כן, גם לחצים חברתיים וחסך מיני.

ד"ר א. ברונסקי
דרושה קצת חיתיות

לדפוק את האויב

הדיעה הרווחת היא כי לספורטאים יש יצרים מיניים חזקים במיוחד, האמנם? ד"ר איווונג ברונסקי סבור כי יש משהו בדברים: "ספורטאי טוב צריך להיות מאוד יצרי, קצת חייתי — זאת כמובן במישרת של חוקיות, הגיונות, כבוד ומצפון — במיגרש יש להישרד ולדפוק את האויב."

דרישות אלה תואמות את הגבר המיני. תנועותיו ון תקיפות, הוא הדופק. היצרים הנורמליים של הישרדות ותוקפנות מסופקים כש" הוא שוכב עם אשה."

רקדנית בבטן סימון
לנשים יש דרישות

אבי ודניאל חזקיהו

וואו! בחורים בלי נשים!

● רקדנית הבטן סימון, מה דעתך? 20 ספורטאים צעירים נוסעים ל-35 יום בלי בנות-זוג!

וואו! מתאים לי לנסוע איתם... רקדנית בבטן טוב היה עוזר להם לפני הנסיעה, לתת קצת מרץ, שלא יעשו, פדיחות!

● איך לדעתך הם יסתדרו שם?
35 ימים! אז ההזדמנות שלהם לחגוג...

● אומרים ששחקני הכדורגל המצטיינים הם הביצור עיסטים הטובים ביותר במי... טה...

ביצועיסטים! יש לי תגובה בנושא, אך לא אוכל להגיד אותה לציטוט...

● אולי כדאי היה להביא לשם את בנות-הזוג הקבועות?
לא הולכים למיסעדה עם סנד-

וויץ...
● תנסי להיות רצינית.

כדי להצליח צריך להיות מרוכזים במשימה. נראה לי שלנשים יהיו דרישות וזה עלול להפריע. אני מאחלת לבחורים הצלחה מכל הלב.

כדורגלן ליאור רוזנטל
חסך מיני צריכים להתרועע

הועלו טענות כי הדבר הכנים את הבחורים ללחץ מיותר, שהתבטא במריבות פנימיות והיגדים ירודים. מרימוביץ, שלקח על עצמו את תפקיד הברומטר, הפיק את הלכת והורה בראיון לעיתונות כי "היו הרבה שגיי אות וצריך ללמוד מהן. הייתי חוזר ונוסע למחנה אימון כזה, אך ממקם אותו בעיר — כדי לאפשר לשחקנים להתפרק."

המאמן לשעבר נטל תפקיד לא לו. בנבחרות מיקצועיות נהוג היום להסתייע בפסיכולוג צמוד. בנבחרת ישראל ראל 1988 אין אפילו עוזר-מאמן. לצערי פוחדים המאמנים בארץ מאנשי שרימקצוע. אומר איציק אנגלנדר.

בכל העולם אין קבוצה בלי עוזר מאמן. מאמן הנבחרת לא יכול להיות הכל, כפי שרופא-ילדים לא יכול להיות רופא-נשים. רצוי לקחת איש מיקצוע, אך ברור שלא ניתן היה לקחת פסיכולוג ברגע האחרון. פסיכולוג היה צריך להתלוות למיח"ץ עם הגיעו לארץ לפני כשנה.

חסך מיני?

האם החסך המיני גורם לתוספת מתח לא בריא לשחקן, ומשום כך ליכולת חלשה על המגרש? או, מצד

שיש לרסנם לפני המשימה. אחרי הניצחון שלנו עם נבחרת-הנוער באס"י, הגענו להונגיקונג וקיבלנו יומיים לחגוג. אומר אנגלנדר.

שחקן-עבר נוסף של נבחרת-ישראל קובע חד משמעית: "אין נבחרת או קבוצה שנוסעת לחו"ל בלי שגברים ילכו למקומות שבהם ניתן לפגוש נשים, עם או בלי כסף. אין על כך שום איסור. זה תלוי בגיל ובמצב המישיפחתי של השחקן." אומר אהרון גרשגורן שחקן-הנבחרת בשנים 1973-1967.

"ימי מכסיקו העליונים"

דני ("שמילר") רום, שלבש את המדים הלאומיים בין השנים 1959-1970, זוכר כי במסע-הנבחרת למישיקו הגביע העולמי למכסיקו ב-1970 נתנו לשחקנים ערכים חופשיים כדי להתפרק. אכן, "ימי מכסיקו העליונים", ולא רק בשל הישגיה המרשימים של הנבחרת.

מוסיף אנגלנדר: "יש מתחים וקשה

כדורגלן קלינגר

אילו היתה לי חברה, הייתי בבעייה!"

להתעלם מהצרכים הטיבעיים. כמו שצריך לאכול, לשתות ולישון, צריך גם את עניין המין. יש מתח שנובע מהמישחקים ומתח אחר ושונה, הנובע מהמיסגרת הקבוצתית. יש לתת לבחורים להתפרק, אבל עד גבול מסוים. "יש לחשוש את הקבוצה ואת האנשים. להרגיש מתי החבל מתחיל להיקרע. אם אין אדם מיקצועי שמתלווה לקבוצה, התפקיד נופל על המאמן. הוא זה שצריך להיות הברומטר, להרע או לשחרר את המושכות לפי הצורך." לכישלונה האחרון של הנבחרת, בניצחון של יוס'ה מרימוביץ, במוקד רמות הגביע העולמי באוקיאניה ב-1985 תרמו — כבר ידוע — לא מעט גורמים חברתיים. גם נושא המין שיחק תפקיד שקשה לאמוד את חשיבותו. מתנה-האימונים הממושך של הנבחרת בגרמניה, שקדם לטורניר, עמד בסיומן האיסורים. על השחקנים הוטל קשמיס-אימונים מפרך בתנאי-בידוד קשים.

רגל. אומר ליאור רוזנטל שיש לו חברה קבועה מזה שנה וחודשיים. "יש כאלה שאחרי זמן קצר צריכים להשתולל, אבל צריך להתאפק ולהתרכז במשימה. הפרידה מהחברה אינה קריטית. כמוכן שעדיף היה להביא את הנשים והחברות כרוגמת נבחרת-הולנדר. אבל, בנסיעה ארוכה כזאת, כנראה שהדבר איננו מעשי." "היום, עם כל המחלות והאידס, לא נוכל לעשות שם כלום." אומר ניר קלינגר. "מאחר ואין לי חברה קבועה אני לא כל-כך מוטרד. אם היתה לי, הייתי בבעייה."

"יכול היה רק להועיל לנו אם החברות או הנשים היו מתלוות אלינו, אבל, אין ברירה, נצטרך לחלוק את הרגשות שלנו זה עם זה. אני, אישית, תמיד משאיר את הרגשות אצלי, בעיקר אחרי הפסדים."

אבי כפרי

מקבלים לגיטימציה. זהו המצב במיסגרות כמו בתיכלא." האם דחפים כאלה עלולים לעלות על-פני השטח גם בנבחרת? "למרות הדימיון בין המצבים יש שוני עקרוני. אל הנבחרת מופנים וקורדינאציות ותקופה של חודש אינה תקופה ממושכת דיה. כך שהסיכויים לכך מועטים." סבור ד"ר אייל.

הסקסולוג, ד"ר אלי סלומון, מפחית מחשיבות הסוגייה: "תקופה של 35 יום אינה תקופה שיוצרת משברים. יש להם אתגרים אחרים והמין מתגמד. רק אנשים מאוד מיניים ירגישו בחסך."

"צריך להתרגל"

מה אומרים בעלי-הדבר עצמם, שעות ספורות לפני הטיסה הארוכה לאוקיאניה? "חסך מיני? צריך להת-

שני, האם פורקן מיני עם בחורות "מזדמנות", הרחק מהבית, אינו כרוך בתשישות ובאובדן-כושר לשחקן ואוויר-רה כללית של חוסר-מישמעת והתרת-רסן בקבוצה? מה עדיף? את השאלה הפנינו לאנשי-המיקצוע.

ד"ר ברונסקי רואה במפתיע בחסך המיני ברכה: "ההתנזרות היא דווקא תמריץ מצויין, לדפוק את האויב. על השחקנים לעשות סובלימציה (עידון) ולראות בכדורגל כעין תחליף ליחסי המין החסרים."

"למישחק יש את כל המאפיינים של מיסגרת טוב. אם אתה מכניס את הדבר החשוב ביותר (כדור) למקום החשוב ביותר (רשת) תקבל את האורגזמה. האורגזמה מתבטאת בשימחה אדירה. השחקנים מתגפלים על המבקע, מתחבקים איתו, שוכבים עליו, נותנים לו מכות בטוסיק וכו'. ואלה הם סממנים של מיסחק מיני שעברו עידון."

"ככלל, הספורט מפרק את התוקפנות והמתח המיני. זהו מישחק של הישרדות — לנצח או להפסיד, להיות או להדול. סהמישחק — שורד מי שדופק את השני."

פיתרון אחר מוצא ד"ר ברונסקי באוננות. "זה מאוד מקובל כשאין אשה ואין להתבייש בכך. זו שיטה טובה לפירוק המתח המיני בלי תוצאות לוואי."

גם הסקסולוג ד"ר אשר אייל ממליץ על אוננות. "המתח הנובע מן התחרות תיות והרצון להישגיות וכן האנרגיה הנפשית והפיזית הנדרשת מהשחקנים מדכאים את היצר המיני."

אולם, יש ספורטאים שהמתח שנוצר אצלם לפני התחרויות דורש ויסות על-ידי פעולה מינית. במצבים כאלה אין סבלנות למישחק מיני ממושך והם זקוקים לפורקן מהיר על-ידי אוננות."

ד"ר אייל עומד על אספקט נוסף שיכול להתעורר במצבים שבהם יש קבוצה של גברים החיה תקופה ממושכת בסגירות חברתית: "הרבה דחפים שקיימים מתחת לפני השטח כמו הומוסקסואליות או דרמיניות

כדורגלן לשעבר אנגלנדר
זה עלול לנרוע לבעיות מיקצועיות

ליאה קרש

זה קורה בעכו: מילחמת כנופיות מתמשכת

אמרו שהם נשמה אחת וגוף אחד, וכך הם גם הלכו ביחד. "אומרת איילה. מאיר היה דמות מוכרת למישטרה. הוא היה מעורב בסחרים, עבירות רכוש ואלימות. אלי לא היה פעיל כאר חיו. מעולם לא נשפט ולא ישב בכלא. פעמים אחדות נעצר בחשד למעורבות בפלילים, אולם שוחרר.

בסטה בשוק

צ' יון, אביה של איילה, עובד כמנהל השוק העירוני וכקצין הביטחון בן. הוא סירר למישטרה רוכן בשוק העירוני, כדי שיוכלו לשקם עצמם. מאיר קיבל את הבסטה, אולם עדיין לא עבד בה. הוא ואלי רצו לפתוח מיגרס למכוניות, ולשם כך לקחו הלוואה גדולה, לרברי איילה. לא אלי ולא מאיר סחרו בסמים. באו אלי אנשים, אבל הוא סילק אותם. הם מכרו אוטו כדי לחיות. אלי לא רצה פנטהאון, הוא לא רצה להתעשר. הוא רק רצה להיות אתי ועם הילדה."

דירתם צנועה מאוד ואינה מטופחת. חדר-שינה ובו מיטה וארון-קיר ללא דלתות, סלון גדול ריק מרהיטים, שבו יושבים עתה האחים והאב על מזורזים. רבים נכנסים ויוצאים. הרבה מאוד צעירים, ילדיהם של האחים המבוגרים. חמולת אלון.

המישטרה חזרה וטענה שאינה יכיר לה להעלות על דעתה מי יכול היה לפגוע באלי ובמאיר. לטענתה לא היו להם שום קשרים עם העולם התחתון,

איילה נהגה לישון במיטה עם בעלה ואחיו — עכשיו היא מבכה את שניהם. הם נרצחו יחדיו. מדוע?

פסטיבל לרצח אחד

החומה המקיפה את הבית. כשאלו ומאיר ישבו ברכב, הוא התקרב וירה בהם מבעד הדלת הקיד-מית. הכדורים פגעו תחילה במאיר. מטחרי נוסף פגע גם באלי שישב במושב הנהג. שניהם נהרגו מיד.

זירת הפשע הבית ברחוב העבודה, ב' שכונת-המזרח בעכו. אלי ומאיר יצאו מהבית בשעה 8 בערב. מכונית ה"סו" בארו" שלהם חנתה מול הבית. הרוצח ארב להם ליד

מאיר וניסים וייצמן, אברהם ויוסי לוקר, וניסים אבוקסיס. בין החמישה יש שני זוגות-אחים. ריב בין מישפחות. מה? תחום-מחיה? הפגנת-כוח, כבוד? שליטה בשוק הסמים? רכוש גנוב? הכל יש כאן.

חיים

בקומונה

מאיר היה השישי בין 10 האחים במישפחה. אלי היה השמיני. שני הם נולדו במארוקו.

האב יצחק התחיל לעבוד במפעלי צינורות. שלוש שנים אחר-כך נפטרה האם. במישפחה אומרים שנפטרה ממחלת-לב. אחרי יורעים לספר שהאם נפטרה אחרי שניסתה להצית את עצי מה.

הבת היחידה במישפחה, מרים, היא שטיפלה באחיה הקטנים. הנשמה שלי היו האחים שלי. מתייפחת מרים. מאיר ואלי היו צמודים זה לזה כל הזמן. אלי שירת בגולני. במיקצועו היה מסגר, אולם בזמן האחרון עסק בסחר מכוניות. הוא לא עבד במקום-עבודה קבוע. מאיר עבד כעבר בזיפות גגות ובהתקנת תריסים עם אחיו ניסים.

לפני שבע שנים נפגשו אלי ואיילה. היא היתה אז בת 13 בלבד. אלי היה בן 21. הוא חיזר אחרי בלהט. הוא ידע את השעות שבהן אני חוזרת מבית-הספר, והיה מחכה לי. היא מספרת.

לפני שנתיים וחצי הם נישאו בחתונה מפוארת, שבה נכחו מכובדי העיר עכו, וביניהם גם ראש-העיר אלי דהקסטרו. כעבור שנה נולדה בתם שלי.

"ת יכול חשבונית!" אמר חוקר-המישטרה על רצח שני האחים, אלי (28) ומאיר (32) אלון מעכו.

לאף אחד לא היה חשבוני איתם! הם לא היו עבריינים! השיבה איילה (20), אשתו של אלי.

השניים נורו במכונית הסובארו שלהם, מטוח קצר, מיר אחרי שיצאו מביתם בשכונת-המזרח בעכו. בשעה 8 בערב נכנסו למכונית כדי לנסוע לעיר לקנות פיצות. אלי ישב ליד הנהג, מאיר לידו.

הרכב לא הספיק לזוז ממקומו. אדם שהמתין לשניים, ושערך כנראה תצפית על ביתם, ירה לעברם יריות אחת רות והרגם.

הערב היה גשום מאוד וקר. קשה להניח שהרוצח המתין כמשך שעות, עד אשר יצאו שני האחים מביתם לקנות פיצה. אלמלא חשק ליבם בפיצה, האם היה ממתין להזדמנות אחרת כלילה גשום שכזה?

קרוב לוודאי ששני האחים קבעו פגישה עם האיש שהתנקש בחייהם. מכיוון שירע את הזמן המשוער שבו הם היו אמורים לצאת מביתם, המתין להם. חיווק להשערה זו ניתן אולי למצוא בעובדה שאיילה ביקשה שיקחו עימם את בתם שלי. אלי ומאיר סירבו בתוקף — אולי משום שיערם לא היה קניית פיצה, כפי שסיפרו לאיילה, אלא פגרי-שה עיסקית. בטרם יצאה אל הפועל, הם נרצחו.

כיוון החקירה של "צוות החקירה המיוחד" שהקימה המישטרה, בראשות הפקד חביב ג'אג'א, היה מלכתחילה פלילי. עד עתה נעצרו חמישה איש:

אני לא רוצה בנקמה!"

שמו החדש של רבין הוא "הורגילדים".
אתה שונא אותו, את רבין?
 אני מרחם עליו.
אתה חושב שרבין יותר גרוע משרון?
 כן, כיף (ככה ככה).

היית בלבנון?
 כן.
איך אתה רואה את שרון כגנרל?

הוא ישב במלון אלכסנדר, ואנחנו נלחמנו בכירות. אבל מעולם לא היה לו צ'אנס להיכנס לבירות כשאנחנו היינו שם.

האם שמת לב לכך שמילחמת הלבנון היא המלחמה היחידה שבה אין לישראל גיבור, לפי הקריטריונים הישראליים?

רבין היה הגיבור של מילי-חמת 1967.

שרון היה אמור להיות מלך-ישראל.

ואתה לא שונא אותם?

אני מרחם עליהם.

אתה חושב שתוכל לשבת ולדבר איתם?

את מדברת אל מישהו שהוכה על-ידי ספר מלא בחומר-נפץ. למרות זאת, זה לא מילא את ליבי בשינאה.

אתה לא רוצה בנקמה?

לא. יש לנו עקרונות יותר אציליים. אני ער לעתיד של ילדיי, ולכן אני זוהר. אני חושב שגם הישראלים צריכים להיות זהירים ביחס לעתיד של הילדים שלהם.

שמתי לב שבכל הימים האלה לא פניתם בקריאה לדעת-הקהל בישראל.

אנחנו מדברים על החלטות של אש"ף, אנחנו מדברים על ההתקוממות. למרות זאת ההצעות עדיין קיימות, אבל ההתקוממות לא תיפסק.

היא תיפסק אם יהיה משא-ומתן?

כשהם יציעו משא-ומתן, אני אענה לשאלה הזאת. את יכולה להציע משא ומתן?

לך יש מה להציע לישי-ראל?

לשים קץ לכיבוש, לתת לאו"ם לשלוט בשטחים הכבושים, לתת לפלסטינים להחליט על עתידם תחת רגל של האו"ם, להקים ועידה בינ-לאומית שתחליט על מדינה. החלטה של האו"ם, כמו שהיתה ההחלטה על הקמת מדינה יהודית.

מה הדבר הראשון שתע-שה, אחרי שתקום מדינה פלסטינית?

אחזור לביתי ולמישפחתי, ואשב לחשוב מה לעשות.

אתה חושב שתמשיך להיות מעורב בפוליטיקה?

אני בטוח.

אתה חושב שתרוצה לה-יות ישר או מישהו בדרגה בכירה?

זה עניין הנתון להחלטתו של העם. זו תהיה דמוקרטיה, והאנשים יחליטו.

מה החלום שלך?

שלום, מדינה, מדינה שתחיה בשלום ומורכב שתי בשלום.

אתה אופטימי?

לגבי שלום-העולם אני אופטימי. עובדה היא ששתי המעצמות החליטו על הפסקת מירון-החימוש הגרעיני. גם לגבי המדינה שלנו אני אופטימי.

דברים חשובים אינם באים בקלות. כמו שילד יפה לא נולד לעולם בלי כאבים.

מה אתה מציע לפלסטי-נים?

לפעול למען השלום, לשים קץ לכיבוש ולעושות שלום.

היית פעם בתליאביב?

לא.

אתה רוצה לבקר בתל-אביב?

למה לא?

(המשך מעמוד 19)
 חדש, אבל הוא חורש אחרי החלטת האו"ם. כבר היו רעיונות כאלה בעבר, אבל עכשיו הסיטואציה מתאימה יותר למיבצע כזה.

איך אתה רואה את הפי-תרון לפיכסוך בין הישראלים לפלסטינים?

הפיתרון מאוד קל. אש"ף אימץ החלטות שקראו לכינון ועידה בינ-לאומית, שבה יישבו חמש החברות במועצת-הביטחון, ושישתתפו בה כל הצדדים המעורבים כסיכסוך, ובכללם ישראל, ושמטרתה תהיה להרשות לפלסטינים ליישם את זכות ההגדרה העצמית ולהקים מדינה עצמאית. ברור שבאופן בסיסי שורש הבעייה הוא הכיבוש. אלמלא היה הכיבוש, לא היתה בעייה. ואם הכיבוש לא יסתיים, לא תגיע גם הדרך לשלום.

לכן אנחנו פונים לכוחות הדמוקר-טיים בישראל. אנחנו נאבקים בכיבוש, כי אנחנו רוצים בשלום. והשלום יושג כשנמצא שיש ישראלים אמיצים שיהיו מוכנים לקראתו.

איפה תקימו את המדינה הפלסטינית?

היא תקום בכל חלק של פלסטיין שממנו ישראל תיסוג, או שישוחרר.

מה זאת אומרת, כל חלק?

אם ייסוגו מירחו, נקים שם את המדינה.

אבל לא תסתפקו בזה?

אני ציטתי מתוך החלטת המועצה הלאומית הפלסטינית.

ומה החלום?

מדינה פלסטינית בכל החלקים שנכבשו ב-1967, כלומר הגדה המער-בית, רצועת-עזה, ובכללה ירושלים המיוחסת, שתהיה הבירה שלנו.

בישראל אומרים שאם יתנו לכם את רמאללה, אתם תרצו גם את רמלה.

זה מצחק. לישראל יש עכשיו יותר מ-30 ראשי-חץ גרעיניים וטילים, והר-בה גנרלים החושבים שקרה-ההגנה של ישראל צריך להגיע עד פאקיסטאן ותורכיה. או הישראלים, שיש להם פצצות ושהפציצו את הכור האטומי בבגדאד ואת מישכנו של יאסר ערפאת בתוניס, הם מרגישים באיום? את לא חושבת ששכשגני שומע הערות כאלה, אני צריך לצחוק?

זאת אומרת שאתה מור-תר על רמלה?

אף אחד בעולם אינו מאמין. עוד לישראלים, כשהם טוענים טענות כאלה. בעולם ראו מה עושים החיילים הישראלים לאזרחים. דעת-הקהל בעו-לם מודעת למה שקורה.

העולם ראה שכירות נהרסה באופן שיטתי על-ידי שרון, ושלבנון נכבשה ב-1982 אף-על-פי שהיה חוזה הפסקת-אש. לכן אף אחד אינו מאמין. אנחנו לא האמנו לישראלים, עכשיו גם העולם אינו מאמין.

יבוא יום והישראלים יבינו שמה שהמנהיגים שלהם עושים זה לא רק נגד הפלסטינים, אלא גם נגד הישר-אליים.

בישראל מדברים בזמן האחרון הרבה על רעיון האו-טונומיה.

למה? הישראלים לא יתנו כלום, אנחנו ניקח. אנחנו חמישה מיליון פלסטינים, יש לנו זכות להגדרה עצמית ואנחנו ניקח.

בכוח?

בהתקוממות.

אם כן, מה הצעד הבא של ההתקוממות?

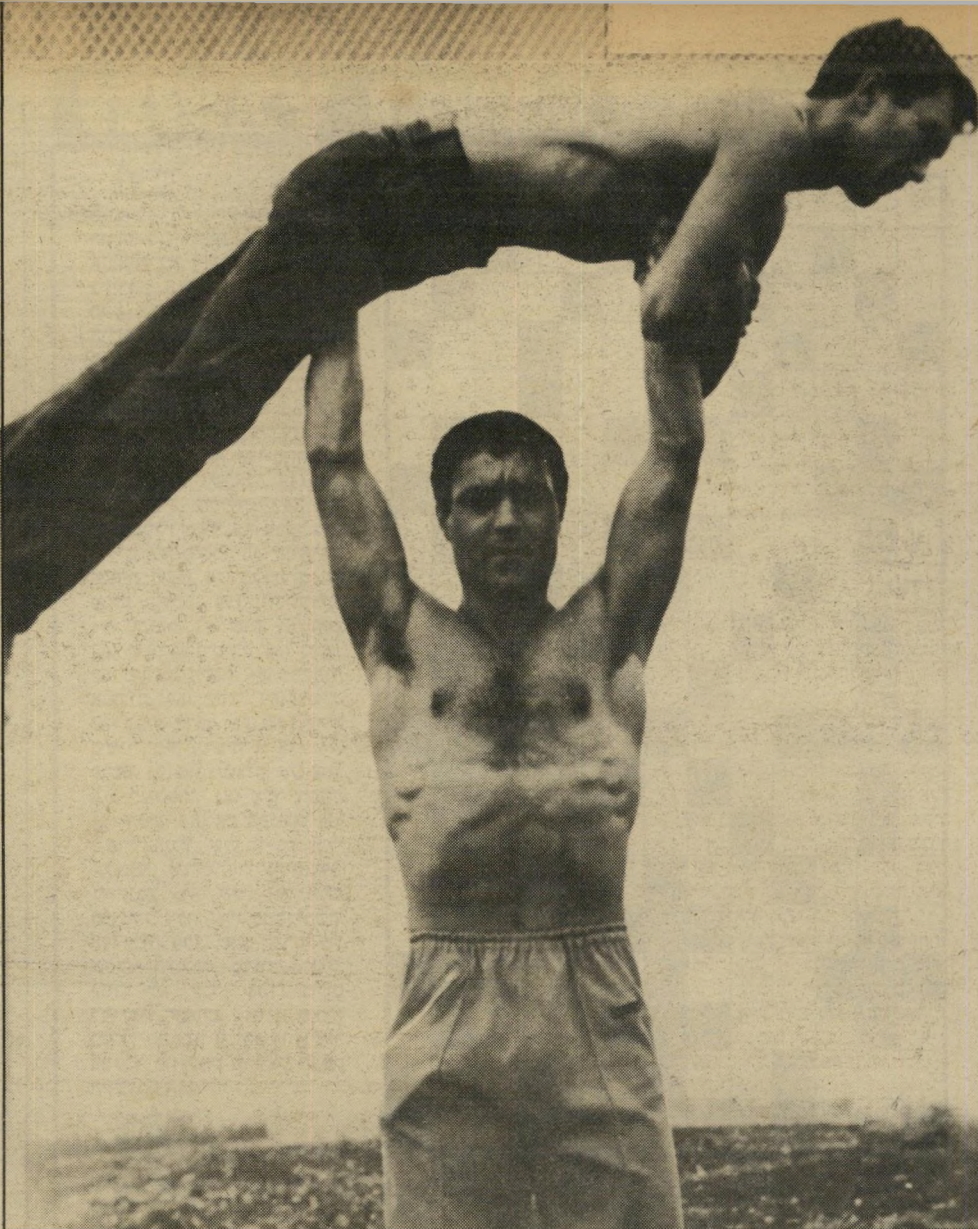
לצאת מהכיבוש.

תשתמשו בנשק?

נמשיך במאבק. המנהיג שלנו, ערפאת, איים על רבין ושמיר ואמר שאש"ף יחליט בזמן הנכון מה יהיו האמצעים של המאבק.

מה זה אומר?

שמיר יודע, גם רבין יודע. דרך אגב,

לסחר מכוניות, לדברי המישפחה. הקשר ההדוק ביניהם בא לידי ביטוי גם בחייהם האינטימיים. איילה נהגה לחלק את מיטתה עם שני האחים.

השנתיים האחרונות, כולם באופן רומה של ירי מטוח קצר. עד עתה לא הועמד לדין אף אדם אחד באשמת רצח החמישה. מילחמת-הכנופיות לא תמה, כל רצח גורר אחריו תגובה. התגובה על רציחתם של האחים אלון אף היא לא תאחר, כנראה, לבוא, אלא אם העצורים שבידי המישפחה הם מי שהיו מעורבים ישירות ברצח. דוברת מרחבה-גליל של המישפחה, הפקרת עדנה ויגלשיפר, אומרת שצפר יים מעצרים נוספים.

יוסי עידוד, צילם: ציון צפריר

מישפחה
 אלי ואיילה נישאו לפני שנתיים וחצי (למעלה). כעבור שנה נולדה בתם שלי (מימין). הם התגוררו בבית צנוע. חסר ריהוט. "חינו על הגרש", אומרת איילה. למרות זאת היתה חתונתם גדולה ומפוארת. כל נכבדי העיר לק-חו בה חלק, ביניהם גם ראש העיר אלי דה'קסטרו.

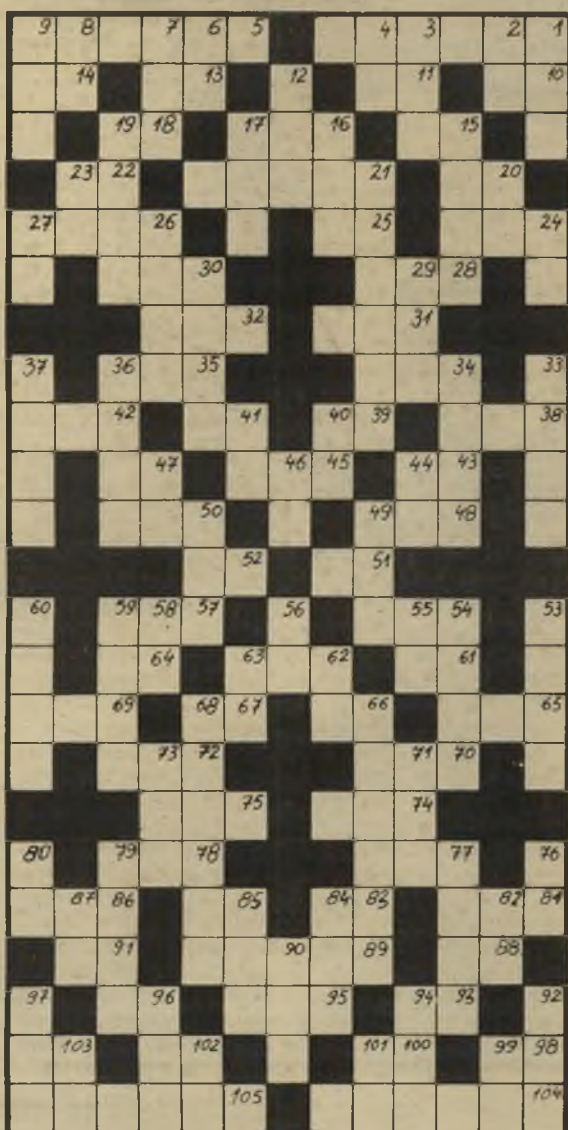
האחים
 מאיר (עומד) השתחרר מבית-הכלא לפני חודש וחצי בלבד. אלי (למעלה) לא היה מוכר כעברין. שניהם התכוונו להקים מיגרש

הם יושבים ושותים קפה. אומרת אחת הגיסות. המישפחה מפנה עתה את החיצים לכל הכיוונים, כדי לטהר את שמה.

עכו, עיר מעורבת, דומה מאוד ליפו מבחינת הרכב האוכלוסייה שבה והמב"נה הגאוגרפי שלה. בשותיהן יש איזור של "עיר עתיקה", צפוף באוכלוסייה, תנאים כלכליים וסוציאליים ירודים מאוד, רקע אידיאלי להתפתחות פשיעה.

בעכו מתנהלת זה שנתיים מילחמת-כנופיות. המישה איש נהרגו בה במהלך

מאוזן:

(1 סג'רה. 5 יד. 10 ענף. 11 הורה. 13 מילת שייכות. 14 איבר מרכזי. 15 חריף. 16 נמצא בקירבה. 18 עיף. 20 בר. 21 חלק מבית-הקומות. 22 מורה הוראה. 24 הרמות המרכזיות בעל עכברים ואנשים, מחזור נביא. 28 חבל בארץ. 30 עב. 31 מיפלצת-ים קדמונית. 32 אור. 34 אירגון. 35 כנהגמל. 38 מוסיקאי ישראלי. 39 און. 41 מילת שלילה. 42 נהר (יחזקאל). 43 אך. 45 מרגל בעל החיים. 47 מיסכן. 48 בן-אחרון (שמות 23, 50) מלכות. 51 מידה קדומה. 52 נוול-החיים. 54 כתובת. 57 שוק. 61 חיק. 62 שער ספורטיבי. 64 כרעס. 65 מעונות השנה. 66 ממלכות אנגליה. 67 מיהר. 69 צמית. 70 לבוש הרגל. 72 מן השרים בימי ירמיה (ירמיה 1, 38). 74 פושע. 75 סוג מגורים. 77 עול. 78 רגולטור. 81 מלך הבשן. 83 הגיע. 85 אם הפנינה. 86 משרי-החינוך של מדינת ישראל. 88 קידומת הולנדית. 89 עיר-נמל. 91 קיר. 93 מגש. 95 ירקגינה. 96 כנהיבשה. 98 גבוה. 100 שמם הפרטי של שחקני הקולנוע מרווין ורמיק. 102 לא עבה. 103 מקום לדריכת ענבים. 104 קיבוץ בגליל התחתון (3, 105) עיר במעבר בין עמק יזרעאל לעמק הירדן. (3, 3)

מאונך:

(1 חול דק. 2 איבר בגוף האדם. 3 כלי לנחלים. 4 מקוה-מים. 6 אדם. 7 פתח. 8 רסיס-לילה. 9 אד. 12 בינה. 15 נשק קדמון. 16 צעד. 17 ביטוי. 19 שר בממשלת-ישראל. 20 כמו 20 מאוזן. 21 תשובה מרגיעה (2, 4). 23 עוף טורף. 24 מילת שלילה. 26 זמר ישראלי (שמ). 27 תבלין לקפה. 29 כף כלאיים. 30 הר הקללה. 33 גוון. 34 פקח (בקולנוע, למשל). 36 מחלת-עצמות. 37 פרור. 40 שן-הפיל. 41 חטם. 44 השתחוות. 46 ציפוי לציפורן. 47 פריסת-שלוש. 49 שומר בית-המרחץ. 50 דרגה. 53 כיסא

תחושה. 73 החשמל הסטטי. 76 פה. 77 אבן שואבת. 79 משיבעת המינים. 80 ניב. 82 אות באלף בית. 84 עץ. 85 חפירה. 87 לך למטה. 90 מחיצה. 92 מין צרעת או שחין. 94 ירקגינה. 96 מקום שתייה לבהמות הבית. 97 ארוס. 99 מילת שאלה. 101 מילת קיום. 102 רב. 103 יהיר.

גדול. 54 מראה את השעה. 55 ענן. 56 מסולם התווים. 58 מאדמות הנגב. 59 צאן (תלמוד, ראש השנה יח) וכן שחקנית ישראלית. 60 מיכשול. 62 נושא תורשה. 63 רטיבות. 66 תירגם את "אדוני ראש הממ" של" לעברית. אישיות פוליטית בכירה (3, 3). 68 סיפרו של אומברטו אוקו. (2, 4) 71

יהודית דגן

מועמד ל-7 פרסי האקדמיה הבריטית
מועמד ל-3 פרסי אוסקר בארה"ב

מאת הבמאי ריצ'רד אטנבורו זוכה פרס האוסקר כבמאי "גנדי"

הזעקה לחופש

"CRY FREEDOM"

הסרט שלא ישאיר אתכם אדישים

עם: קוין קליין * פנלוב וילטון * דונל וושינגטון

בכורה בישראל מ-4.3

2 בתי קולנוע בתל-אביב

"שחק" + "אורלי"

ששי: 9.45 מוצ"ש: 9.30 + 6.00 א'-ה': 9.15 + 5.45

רמת-גן "אורדע" מוצ"ש וכל השבוע 9.15+6.30	פתח תקוה "היכל" ששי: 9.45 מוצ"ש: 9.30+6.30 א'-ה': 9.00+6.00	ירושלים "אדיסון" מוצ"ש: 9.00 א'-ה': 9.00+5.45	חיפה "רון" מוצ"ש: 9.15+6.15 א'-ה': 9.00+6.00
---	---	--	---

שימו לב לשעות ההצגה - נא לדייק

הספר בעברית בהוצאת אור-עם

הפצה: גולן גלובוס-קנון ישראל

UNIVERSAL

תן

טרמפ
לחייל

למניעת איידס בסקס:
השתמש בבתולה.
למניעת ציחוח במלכון:
במכשיר BUGALARM.

אנו מספקים גם:
★ שירות לגילוי האזנות
★ מכשירים להקלטת שיחות
★ מזכירות אוטומטיות

רדיו דוקטור בע"מ

ת"א, שלום עליכם 18, טל' 286444

אקורדיוניסטית

מארגנת שירה בציבור עם שיקופיות ומישחקי-חברה במסיבות

תוכנית מיוחדת לימי-הולדת

טלפון: 221017, תל-אביב

איתן עמיחי הדברת מזיקים

מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים),
תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים,
עירפול מיוחד לארועים למניעת
יתושים וחרקים מעופפים.

רמת-גן רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272 • טל. 5-790114

בשמירה על בריאותך ורכושך

חרים
בניחין

מזל החדש:

דגים הציפורן - ראייה נפש של האדם

האסוציאציה הראשונה שעולה בהתייחסות לקריאה בכף-היד היא לקווים המצויים בכף-היד. אך יש סימנים נוספים שהם לא פחות חשובים, כמו למשל הציפורניים. בקצות האצבעות יש תאי-חוש רבים שיש קשורים למגע, לחוש ולקור והם נמצאים מתחת לציפורניים.

הקשר שבין הבשר מתחת לציפורן ובין הציפורן מאוד עדין ורגיש. באמצעות הציפורן אפשר לזהות דברים רבים, דוגמת בעיות בריאות ומיזוג של האדם. אינפורמציה לגבי הבריאות אפשר לשאוב מצבע הידיים ומהצבע שמתחת לציפורניים. במיקרם אחדים ניתן לזהות את דופק-הלב מתחת לציפורניים.

למי הציפורניים אפשר גם לזהות את מערכת-העצבים טובה או גרועה. גם שינויים נפשיים באים לידי ביטוי בציפורניים. צבע-הציפורן מראה על בעיות הקשורות במחזורי-הדם ושטח מני הציפורן משקף בעיות במערכת העצבים. בידיים בעלות עור עדין יש, בדרך כלל,

ציפורניים חלקות ועדינות. שילוב של ידיים בעלות עור עדין וציפורניים גסות מראה כי הפרופורציות אינן נורמליות. ידיים בעלות ציפורניים עבות, קצרות וכבדות מראות על אדם ביקורתי, תכונה שאינה אופיינית ליד מסוג זה. החלק הקרני של הציפורן חייב להיות חלק בשיטתו ושלא יהיו בו רכסים. ציפורן צריכה להיות גמישה ולא נוקשה. ציפורן בעלת פסים מבסיסה עד לקצה היא סימן להפרעה בעצבים. אם זהו מיקרה קשה של הפרעה הציפורן תהיה קשה, עבה, מגושמת ונשברת בקלות. במקום שבו היא עוברת את קצה האצבע וממשיכה הלאה היא תיפרד מהבשר. איים לבנים המופיעים בציפורניים הם

גנוש יש כבר סכנה למחלה רצינית. לאחר זמן יכולה הציפורן לחזור ולהיות שקופה ובריאה. סימן נרוע יותר הוא כאשר יש רכסים כעין הרים ובקעות לרוחב הציפורן. הפירוש הוא שהציפורן הפסיקה לצמוח, אך התחדשה לאחר זמן. מצב כזה מראה על מחלות שהיו בעבר. לשקע, שנוצר בבסיס הציפורן, לוקח כשישה חודשים עד שיגיע לקצה וייעלם. אם השקע הוא באמצע הציפורן המחלה היתה לפני שלושה חודשים. שקע יכול להצביע גם על תקופה קשה מבחינה נפשית. ציפורן קמורה, ביחוד אם היא ארוכה, מראה, בדרך-כלל, על בעיות בדרכי-הנשימה, אך אין זה תנאי הכרחי. מצב זה מצביע

על חולשה של הראות ורגישות בדרכי-הנשימה. ציפורניים כחולות מראות על בעיות בלב ובמחזורי-הדם. ציפורן כחולה לגמרי מצביעה על סבירות גבוהה לבעיה רצינית בלב. ציפורן שבבסיסה כחולה מצביעה על בעיות במחזורי-הדם. ציפורן לבנה מראה על אנמיה או נטייה לאנמיה. צבע אדום מדי יכול להראות על לחץ-דם גבוה או על בעיות במחזורי-הדם. ציפורן וורודה מסמנת בריאות. ציפורן צהובה מראה על בעיות בכבד ובסחול. ציפורן, שמופיעים עליה כעין קוצים, ויחד עימה גדלים כעין קווים מצויים, מעידה על בעיות במחזורי-הדם או בלב. ציפורן קצרה, שטוחה, בצורת מניפה מעידה על נטייה

סימן ראשון למערכת-עצבית עדינה. אך יתכן והדבר נובע מחוסר-שינה או ממתח זמני. מאחר והוא סימן ראשון לכך יתכן שהאדם כלל אינו מודע לבעיה. האיים הלבנים מצביעים על התחלה של איבוד חיוניות, כתוצאה ממתח נפשי והם סימן ראשון לצרות בריאותיות שעלולות לבוא. הצורה הקיצונית של הכתמים הלבנים היא כאשר ההפרעה מתגברת וכל הציפורן מתכסה בלובן והופכת עכורה ולא שקופה. בשלב הבא יופיעו בציפורן פסים ואז כבר יהיה האדם מודע לבעיה המכאיבה לו. הפסים הופכים בולטים יותר והציפורן הופכת לגסה ועבה. כאשר הפסים בולטים והציפורן צומחת לעובי ולא לאורך, והופכת

לבעיות בבלוטות. ציפורן ארוכה ורחבה שאינה מתעגלת בצדדים מראה על בעיות בכלי-הנשימה העליונים - ברוכייטיס. ירחים בציפורניים מעידים על חיוניות. הירחים באגודל הם החשובים ביותר. כשאין כלל ירחים קיימת אדישות, פסיביות, אפסיות וחוסר-מרץ. חוסר ירח באגודל מעיד על פעילות חלשה של בלוטת המגן, אך שייכת לסוג הקצר, זה מעיד על ירחים גדולים מדי מעידים על עצבים רגישים מדי ומחזורי-דם לא סדיר. האדם מתרגש ומתרגז מהר והוא חסר סבלנות. ציפורן האגודל גדלה מהר יותר משאר הציפורניים. ציפורניים צרות מצביעות על כך שהאדם מופעל יותר על-ידי עצבים, ולא על-ידי כוח פיזי והוא מתעייף מהר. ציפורניים צרות לא יופיעו בצבע אדום שמעיד על התרגשות והתרגזות פנימית מודחקת. בשאר הצבעים הן יכולות להופיע. ציפורניים צרות מעידות על אופי עדין ורגיש. אדם פתוח, חברתי, מסתגל, אוהב-אמנות ויופי ומעט שמרני.

לציפורניים קצרות יש דרגות שונות של התפתחות. ציפורן קצרה מראה על ביקורתיות יתירה, אך כאשר הציפורן אינה קצרה, אך שייכת לסוג הקצר, זה מעיד על אופי חקני ולא ביקורתי. ציפורניים קצרות באופן כללי מראות על שפע של אנרגיה, סקרנות, אינטואיציה חזקה ומזג זריז.

ציפורניים שטוחות וקצרות מאוד, שהן עור צומח עליהן, מעידות על אדם חסר-סבלנות, מסתכסך, מתרגז, חושד ומתווכח על כל דבר רק למען הוויכוח. ציפורן קצרה במיוחד היא פחות משישה מ"מ. היא רחבה מאוד ומכסה את כל קצה האצבע. האצבע נראית כמו גזע-עץ ולאדם יש מיבנה בריא-רתי מלא-חיים, מוח פעיל, ביקורתי, עקשני וזכני.

השפעה של ציפורניים כאלה תהיה חזקה מאוד על כל סוגי הידיים. ציפורניים קצרות, אגודל נוקשה וארוך ויד קשה מצביעים על אדם עיקש ובלתי-מתפשר במיוחד. ככל שהציפורן היא קצרה יותר כך האדם הוא ביקורתי יותר. ציפורניים רחבות וארוכות ובעלות קצה מעוגל מראות על בהירות, ישוב-דעת, אופי פתוח, הגינות וטיביות וכוונות.

אתם מקרינים קסם חזק ומשיכה לבני המין השני. בימים אלה אי אפשר להתעלם מהרעיונות ולחזקתם הנעימה. לא חרודש של ניתוקים ומרידות נצלו את הש"בוע כדי להתפייס. בקרוב תחמיק לה הזדמנות ותעבור למזל אחר, לכן השתדלו להתחיל ולפתח קשרים חדשים. מצב-הרוח ומצב-הבריאות אינם טובים במיוחד. זה יבלוט בין ה"ל 4 בחודש וכן ב"ה 9. השתדלו שלא להסתכסך עם אף אחד.

תהיו מאוד פופולריים וסבוקשים בחברה ולכן לא חסכו לבית בבית בהתנחלות. זה יבא לפתח, ללא חיבון מוקדם. כך גם תסיון את הרע מהבעיות העיקריות שמסבירות אתכם בימים אלה. עדיין לא הועמד לפתרון הבעיה שהציקה לכם בחודש זה. עניינים רומנטיים סדאנים אתכם ואינם מוצאים את הדרך לעזור לעצמכם ולבני-הזוג. אתם מחלבים בין שתי דרכים. אך אף אחד מהן אינו מביא את הצדקה. המפתח בשבועיים יחכן שימצא לכם הפיתרון.

ענייני קאריירה ממשכים להעסיק אתכם. יש אפשרות לשפר את מעמדכם ולשנות תפקיד, ואולי אף לה"שנו סמכות והשפעה, אך חשוב מאוד לשמור על יחסים טובים עם הממונים. צפו למתיחות בין ה"ל 4 בחודש. זה קשור בבריאות של הורים מבוגרים, אך גם בבעיות טכניות של המגורים עצמם. אתם נוסעים להסתכסך ולה"אשים את בני-הבית בחוסר התחשבות, אך הם עושים כמיטב יכולתם לסייע לכם.

קשרים עם ארצות אחרות נורמים לכם לעידוד ולשימחה, אך, בכל זאת, עדיין קשה. היחסים עם בריהוטן ועם הסביבה אינם קלים. אתם מסתובבים לתוך פתח, להחרו ולבאבד סבלנות. אחרי שנתנתם מזמנם שעות כה רבות בעבודה אתם מצפים לתחיל העבודה ולהתחשבות, אך אנשים אינם זוכים את כל מה שהתחשבתם לתת מרצון כש הסוב. הבריאות הורשת השתנה. לא נראית סכנה אמיתית, אך כדאי לטפל בזמן בחופשה לא גילית. הפתעה משמחת ב"ה 8 או ב"ה 9 בחודש.

מצב-הרוח עדין כבד. הבריאות אינה טובה. מדי יום אתם סובלים מתופעה אחרת שמקשה עליכם להתקד. כרגיל, אולם לא רק הבריאות מחוזה בעיה, אתם עייפים מאוד בגלל דיכאון ודיכדוך המאפיינים את התקופה. אכזבה לא מעטה צפויה לכם מאנשים שאינם מבינים את עצמם. ה"ל 2 עד ה"ל 4 בחודש עלולים להכניס אתכם להוצאה כספית גדולה ולא צפויה.

אחרי תקופה פסוסבת אתם מתחילים לחוש טוב יותר. אתם מבליים יותר ונהנים מהחברה ישנה וחדשה. אנשים מ"שנו מבקשים את חברתכם. עכשיו תוכלו לחזור ולפתח תחביבים שזנחתם. כושר-היצירה, ובעיקר כל הקשור בכתיבה, בולטים מאוד. מ"בויכים שחושבים להעלות עבודה בכתיבה ימצאו שהכתיבה קולחת, אך גם כל עבודה יצירתית אחרת תהיה על עצמה כסוצלחת. בין ה"ל 5 ל"ל 7 צפויה לכם הוצאה כספית לא קטנה. אך גם הכנסה לא צפויה.

עניינות וליאות בין ה"ל 4 בחודש. למרות שתזמנו למסיבה או לביקור תרגישו מחוסר-רימרץ ונוטים לריב ולהתרגז ללא הצדקה. יהיה הרבה יותר נוח מה"ל 5 בחודש, אם כי אתם עמוסים בעבודה, בהתחייבויות ובאחריות שהטילו עליכם רק משום שידעיתם שאינם כס מסריבים. הרומאני סיקה תסב לכם הרבה הנאה השבוע. אתם חגיגים, מלאי-הומור ומצמצמים למעט על כל הקשיים, אך אינכם מרגישים טוב.

אי הבהירות שבילבדה אתכם בכל הקשור לע"בדה. סטורים, אהבה וססף מחוללת להתבהר. הפחד האחרון עירפול את יכולת-השיפוט הסובב ע"י לכם בדרך-כלל. עכ"שיו הכל מתחיל להתחדר עבודה שמצמצמת לכם ע"י שיו מתאימה לכם מאוד. יתכן שלא סחזר על ה"לפת מקום, כי אם כניסה לחפיק מעין יוקרתי ו"אחראי בבספים מצבכם שפחדר ותוכלו אף לחסוך למסרה השבועה. באהבה רצו שתיקחו לעצמכם פסקון וחשקו היטב את צעדיכם הבאים.

הצי הרומאנטי מאוד מפתיע אתכם. אחרי שנים של דיכדוך וכובד אתם מרגישים קלי"לם ומוכנים להרפת"קו"ת-אהבה לא מחוי"בות. זהו בדיק סוג ה"קשרים שמתאים ל"תקופה ויכול אף לה"סיף הנאה. ענייני מנו"רים ובעיות משפחתיות דורשים את התערבותכם. יתכן שלרגל נסיעה תצטרכו להעביר יקר ל"טים וציוד ביתי יקר ל"מקום בטוח. בעבודה צפויה לכם התקדמות, אך עדיין מצבכם הכספי רחוק מלהיות טוב.

נסיעות ארוכות או קצרות שולות עכשיו על הפרק. יתכן שמישהו מהקרובים או מהידיים עומד לצאת לנסיעה בזמן הקרוב. אך מכל מקום, גם אם הנסיעה לא מתייחסת אליכם ישירות, היא תביא למצב-רוח קל יותר. בעבור דה נדרש מכם להשקיע זמן, מרץ וכוחות. כדי לבצע משימה לא קלה שיכולה לפתוח לפיכם אפשרויות חדשות. מצבכם הכספי קצת מדאי. הציפיה לקבלת סכום-ססף שהובטח לכם מאכזבת. יתכן שהוא יהיה קצת מהסופה.

מצב-הרוח די כבד והסיבה לכך אינה ערטי"ליות. הפעם אפשר להניח את האצבע על הבעיה. הבריאות שלכם אינה טובה. אתם חלשים מתמיד וסוב"לים כל פעם מבעייה אחרת. על פי רוב אינ"כם רגילים להיות חו"לים, אך עכשיו כוח"ההתנגדות שלכם ירד. העבודה אינה מעניינת אתכם. אתם עובדים קשה ואינכם חשים בסיפוק. השיגרה ממריעה לכם והימים אינם עוברים. זה בולט מאוד בין ה"ל 2 ל"ל 4 בחודש.

אם כי מצבכם הכספי מידרדר, השבוע הזה עדיין לסובתכם. נצלו אותו בחיט האפשר. עכשיו חשוב לראות לעניינים הכספיים. לקחת סיכונים ולפתח בגדול. אך חשוב שלא להמשיך כך זמן מסושר, כי אז תפסידו ותחרטו על הכל. בעבור דה אתם מלאיכים להש"לם את רצונכם, אם כי אתם חייבים למצוא דרך לוותר. כדי לבצע את חוב"יותיכם. כשורה מצובה חצי לאותיכם בין ה"ל 5 ל"ל בחודש. יתכן שתצ"רכו לשנות חובכיות ולעזור למי שזקוק לעידוד.

המבחר העצום שלנו והבחירה היא שלכם

חבילות שי מכל הסוגים הגדלים והמחירים, אלפי מוצרים אין סוף של צירופים, מתנות מכל הסוגים, הכל לפי בחירתכם מתוך המבחר העצום של הדברים הטובים שלנו בקו-אופ.

תוי קניה בערכים שונים
ביותר מ-200 סניפי קו-אופ
ו-20 בתי הכל-בו של
המשביר לצרכן בכל הארץ.

קו-אופ רשת הריבוע הכחול - הבחירה שלכם!

צלצלו עכשיו ליוסי סומך

03-7551321, 7551111

קו-אופ פרסום

קו-אופ

היכר קו-אופ • סופר קו-אופ

של רשת הריבוע הכחול, קו-אופ רעננה, קו-אופ הרצליה ורמת השרון

קו-אופ

„הרופאים כרתו איבר מאופי, ושמו על זה בסוד!“

„סליחה, טעות

בניתוח!“

מישפחה לארבע קבוצות בפירקיומן שונים. האב קיווה שאם תיתפס אחת הקבוצות, לא תינזק המישפחה כולה. כשחיוך נסוך על פניו נזכר סמי בזיכרונות העלייה.

„הייתי בן 5 כשצורפתי לשלושת אחיי הגדולים יותר, ובעזרת שני מב״ ריחים ערביים חצינו את הגבול, ברגל, עד מטולה.“

המישפחה כולה התיישבה במעב״ רות״בנת. כשסמי היה בן 7 סודר יחד עם שלושת אחיו הגדולים ממנו בפני מיטת בךשמן.

„ביום השישי האחרון הוזמנתי כאר״ כיטקט וכמפקח־בנייה לביקור באר״ תרביניה בקירבת נתניה. אחרי יומיים, ביום הראשון, שכחתי לגמרי שהייתי באותו אתר, ולכן נסעתי לשם שוב. רק כשהגעתי למקום נזכרתי שהייתי שם. ואחרי שהתנצצתי חזרתי כלעומת שבאתי.“

לבי. נכנסתי כדי שיוציאו לי אבנים מהכיליה השמאלית או כדי שיכרתו אותה, והם כרתו לי בטעות את ריקמת הלבלב.

„הפרשה האיומה הזאת נשמרה ב״ סוד ממני ומבני־מישפחתי. למרות הק״ שר הקבוע שהיה לי עם הרופאים האורולוגיים במשך ארבעה וחצי החודשים, הם הצליחו לשמור זאת בסוד כמוס, ואפילו לא נרמז לי על זה. במשך הזמן הבנתי שחוסר בריק״

הייתי אבא ולא בעל. גרוע מכל, לא נותרה בי שום תיקווה. מיום ליום הייתי מבוכלב יותר ויותר, כי לא היה אף רופא אחר שיסביר לי מה עובר עליי.“

„אסרו עליי“

ב בוקרו של ה־14 בפברואר 1984, אחרי עוד לילה של חוסר־שינה,

סמי סלמן מצביע על צלקת הניתוח לא זוהתה הכיליה...“

כיליה השמאלית, ובמיקרה הצורך אף כריתתה. אחרי שהתאושש מהניתוח נאמר לו כי מסיבות רפואיות, לא נכר תה הכיליה, ולא ניתן היה להוציא ממנה אבנים.

כעבור שבועיים של אישפוז שוחרר סמי לביתו, ונאמר לו שעליו להמשיך בטיפול תרופתי ובביקורות.

בחדשיים הבאים היתה קשורה לג״ בו של סמי שקית, שהיתה מתמלאת בנוזל מוגלתי, ויהומי. בתקופה זו סבל מעייפות וחולשה חזקה, מכאב־ראש ומטיטוט חזק בראייתו.

בכל ביקורת שערך אצל רופא קר פתחולים ואצל רופאי המחלקה האורולוגית נאמר לו, לרבריו, כי אין כל מקום לדאגה, ושאותן בעיות הן סימפ־טומים טיבעיים אחרי הניתוח, שחלפו עם הזמן.

אחרי הורדת השקית טענו הרופאים שמצבו של סמי סביר ונורמלי, ושהוא יכול לתפקד עכשיו כמו לפני האיר־יפוז. הם איפשרו לו לאכול מזון רגיל, ללא כל הגבלות.

למרות זאת המשיך סמי להרגיש של בטוב ומצבו אף החמיר. העייפות גדלה, והוא התחיל לסבול מצימאון רב, שלא איפשר לו לתפקד או לנוח. הוא היה נוהג לשתות יותר מ־10 ליטר ליום, והריצה המתמדת להדר־השריר תים היתה מיטרת רציני. קשה היה לו לישון.

לרבריו, „הבעיות רק החמירו, והר״ גשתי את עצמי מעולף, כאילו איבדתי את כל חושיי. אמי, שאני נוהג לאכול אצלה יום־יום, לחצה עליי לכקר אצל הרופאים המטפלים.“

„כל פגישותיי עם האורולוגים הס״ תיימו בתשובות, כמו זה שום דבר, זה יעבור עם הזמן, זה בגלל הניתוח, ואין כל צורך בטיפול מיוחד, אין סיבה מיר חדת לביצוע בדיקות, לך הביתה, כי זה עניין של זמן וסבלנות.“

„שתיתי כמויות גדולות של מיצים, שוופס. קולה וקונ״. ולא ידעתי שהו ססיהמוות בשבילי.“

לא הייתי בן־אדם, לא עברתי, לא

ה שבע היה הבן שלי, קנרי בן 5, שקט ועצוב. פתאום הוא שאל אותי: אבא, למה אתה מזריק לי עצמך כל יום.“

„אמרתי לו שאני חולה. אז הוא שאל: מתי כבר תהיה בריא?״

„העזתי לענות את התשובה האמיתית: לעולם לא.“

„מובן שלא יכולתי להסביר לילד קטן את הפאשלה הרפואית, את הרשל־נות הנוראה שבגללה עניתי לו כפי שעניתי.“

סמי סלמן (42) הוא אדריכל ושותף במשרד אדריכלים. הוא נשוי עם ס״ מה, ויש לו שני ילדים, שלהם נתן, משוס־מה, שמות לועזיים: קנרי (כשם הנשיא האמריקאי המנוח) וסנרי, בת השנה. הוא יליד־עיראק, שחוס־עור, נאה, נמר־קומה. הוא חי ובונה ביבנה. אלמלא היו הרברים ממוסמכים בת־עודות רפואיות ובהצהרות־בשבועה, היה קשה להאמין להם.

הוא מעלה את הפחד הסתום המקונן לאיפסם בליבם של חולים הנכנסים לניתוח: שמא יכרתו הרופאים בטעות את האיבר הלא־נכון, ויגרמו לנזק ש־אין ניתן לתיקון.

לפי המיסמכים שהוגשו בצירוף־לי תביעה מישפטית, זהו מה שקרה לסמי סלמן.

„קשה לי לישון“

ב תחילת 1983 סבל סמי במשך חצי שנה מכאבים חזקים במוחן השמאלית. היו לו התקפים פתאומיים, לא־קבועים. הוא ביקר כמה פעמים אצל רופא־המישפחה שלו, הד״ר רונן ארייאן. נאמר לו שהוא סובל מאבנים בכליות, והוא קיבל תרופות.

אחרי חצי־שנה של סבל, אושפז סמי במחלקה האורולוגית בבית־חולים ק״ לן ברחובות. באוקטובר 1983 עבר גי־תוח בידי רופאי המחלקה: הד״ר יעקוב קושניר והד״ר יוסף אוריאל. מטרת הניתוח: הוצאת אבנים מה־

אדריכל סלמן ודגם של בית שתיכנן ירדה ב־70%

„מיקרים כאלה לא קרו לי מעולם בתקופה שלפני שאושפתי במחלקה האורולוגית. אני עובד שנים רבות ב־תפקיד שלי. בגלל הבעיות בראיית, שהחמירו, אני גם לא נוהג ברכבי.“

„אני צריך להזריק לעצמי אינסולין כל שש שעות. קרה ושכחתי להזריק זריקה אחת או שתיים. רמת־הסוכר עלתה לעלות לכמות גבוהה, ואז חיי יהיו בסכנה.“ מורדי־הסוכר שלו מראה על 400, במקום 120, שהיא הרמה הנורמלית.

כשענינו קודרות ומבטו עצוב, הר״ סיף סמי: „ברור שאני מתוח, ושרוי באישקט. לעיתים יש לי חיכוכים עם לקוחות וגורמים שונים הקשורים לעי־בורה. אני לא אותו סמי בבית, לא אותו אבא שמקדיש לילדים הרבה מזמנו, לא אותו בעל לסימה, שהיא רעה לדוגמה. כשאתה מתוח, אינך יכול לשבת עם הילדים ולקרוא להם סיפור בסבלנות.“

„נאלץ למכור!“

ל רבריו, היקף־העבודה שלו הצ־טמצם ביותר מ־70%. בעיקבות הבעיות הרפואיות, ירדה היכולת שלו

מת־הלבלב הוא הגורם למחלת הסכ־רת שאני סובל ממנה, מאחר ועיקר תפקיד הלבלב הוא פירוק הסוכרים בגוף. לא קיבלתי במשך התקופה הארוכה, עד לאישפוזי במחלקה הפנימית, שום טיפול לסכרת, וגם נאמר לי שמותר לי לאכול כל מה שאני רוצה.“

„לא אותו אבא“

ס מי, הבן האמצעי במישפחה בת 11 נפשות שעלתה לישראל מעיר־ראק דרך טוריה ולבנון, נולד באחת מתחנות־הביניים, בחלב שבסוריה.

סיפור עלייתה של המישפחה הוא מרתק. בתחנה האחרונה, בכיירות, הש־תכנה המישפחה במשך שלוש שנים. הניסיון הראשון שלהם לעלות ארצה, דרך הים, נכשל. המישפחה נתפסה על־ידי מישמר־הגבול הלבנוני. אביו, שה־יה אדם אמיד, שילם שוחד בכדי שלא יאונה כל רע למישפחה.

ניסיון־העלייה השני פיצל את ה־*הלבלב (פאוקריאס) הוא בלומה הומצאת מאחורי הקיבה. הסורמה לתרסיון אינסולין הדרוש לעיכול הסוכר.

(המשך מעמוד 35)

ציין שהנאשם לא השתמש בקסמים רומאנטיים, אלא שיכנע באופן כלכלי והציע רק השקעות ועזרה. יתכן שהשופט היה משתכנע מטי"ר עוניו המקוריים של הסניגור. אולם כאשר הביאה לפניו הסניגורית את הרשעותיו הקודמות של הנאשם, שהיו דומות בדיוק לזו הנוכחית, החליט השופט שעדיף ככל זאת להשאיר את הנאשם במעצר עד תום ההליכים נגדו.

כשעים

דוקרן בבית המישפט

נאשם אחד ברח מבית המישפט על אופנוע. והשני דקר את עד המדינה בדוקרן מאולתר

אילנה אלון

סמים הם עסק מסוכן — כך למד השבוע על גופו עדי המדינה משה נקר. הוא הגיע בבוקר לבית המישפט כדי להעיד בתיקסמים גדול נגד חב' ריו להברחת שיכעה קילוגרמים הירר אין ברופנה של מכונת. עם פתיחת המישפט היו שלושה נאשמים — חנניה אוחנה, שיוצג עליידי עורך הדין דוד יפתח, ושני נאשמים נוספים, שלמה טנצר ופטריק פרץ. לפני חורשיים, באחת הישיבות המוקדמות במישפט, הצליח אוחנה לקפוץ מעל החומה הגבוהה, המקיפה את חצר בית המעצר בבית המישפט בתל אביב, קפץ על אופנוע שהוכן לו, ונעלם. הוא טרם נמצא. השבוע החליט השופט אורי שטרוד מן להמשיך בשמיעת המישפט נגד שני הנאשמים שנותרו, ונקר הגיע כדי למסור את עדותו. הוא עמד דקות ספורות מול עיניהם הרושפות של שני הנאשמים, שישבו כבולים על הספסל, ואז אמר שהוא מרגיש רע וביקש הפסקה.

ברכו של העד למיסדרון, היה עליו לעבור ליד ספליהנאשמים. נקר עבר לידם כאשר הוא מלווה בשני השוטרים המגינים עליו, לפתע נשמעה צעקה, ובמקום התחוללה מהומה. נקר היה מוטל על הארץ, שותת דם. השוטרים שהתערכו ומנעו את המשך הדקירות גילו כי הנאשם פטריק פרץ הוא שדקר את העד בגבו בדוקרן מאולתר, שהתקין ככלא, ושהצליח להחזירו לאולם בית המישפט. הדוקרן עשה מלאכה יסודית. הוא חדר בגבו של העד והגיע עד לריאה. בגלל המהומה ופציעתו של העד נדחה בינתים המישפט לשבוע הבא. **מצית ובפית.** חוקריהמישטרה ברקו היטב את הנשק, שבו השתמש האסיר וגילו כי הורכב בצורה מתוחכמת מת וכלייה רבה. הדוקרן מורכב ממציאת-פלסטיק זול וכפית מתכת. ידית הכפית הפכה לסכין חדה, והיא נתקעה לתוך מצית-הפלסטיק, שהפך לידית מוצקה לסכין המאולתרת. למרות שלפני זמן קצר התברר כי אסירים הבריחו סמים למרתף-המעצר ככלא, והעבירו אותם לעצירה שהיתה ערה במישפט, ולמרות הברחה של חנניה אוחנה מאותו המקום, טרם נעשו מרתף-המעצרים. החיפושים הנערכים שם אינם מספיקים, כנראה, אם הצליח פטריק פרץ להבריח לאולם בית המישפט דוקרן כה גדול ומסוכן. הרקע לדקירה היה כעסו של פטריק על נקר, שהקים אותו והצליח להפוך ראשון לערמדינה. בכך טירפד את סיכויי של פטריק, שניהל גם הוא משאומתן עם המישטרה על התפקיד המכובד של ערמדינה בתיק זה.

מיפלגות סקר שכזה

דוקטור וח'כ הם שמות מישפחה בסקר המיסטורי שנערך במיפלגת העבודה.

תישעה חורשים לפני הבחירות, וחצי-שנה לפני קביעת הרשימה לכניסת נתונים עסקי מיפלגת-העבודה בלחץ. לא בשל ההתקוממות בשטחים הכבושים, ואף לא בשל כישלון תוכנית הוועידה הבינלאומית של שימרון פרס. הסיבה לעצבנות היא דווקא טופס מוזר, שנשלח לביתו של כל אחד מחברי מר"כדהמיפלגה. באיגרת נקראו חברי המרכז "לבי חור" במועמדים המתאימים ביותר, לרעתם, להוביל את מיפלגתם בבחירות לכנסת. "הבחירה" אמורה היתה להתבצע עליידי סינון 88 שמות של מועמדים שהופיעו בטופס, ובחירת 40 מהם. חברי-המרכז התבקשו לשלוח את הטופס הממולא לתאריך 3592 בתל-

סלמן מוריק לעצמו אינסולין

סלמן בחתונתו עם סימה

זה שום דבר... זה יעבור עם הזמן... זה בגלל היתוח...

גם תגובה של בית-החולים קפנן. ליש כת מנהל בית-החולים היפנתה את העולם הזה אל דובר קופת-החולים. הגיב הדובר, דוד טאגר: מאחר והוגשה תביעה לבית-המישפט המחוזי בירושלים, עלינו לכבד את כללי ה-סוביוריצה. אנו מכינים כתבה-הגנה מפורט ומבוסס בעיקבות תחקיר ש-

כילייה עצמה... נמצא גוש באורך 10 ס"מ, שנכרת ללא ביצוע ביופסיה וחד תך קפוא ממנו לזיהוי טיבו לפני הוצאתו... היה מדובר בלבלב נורמלי. מהלך ניתוח זה גרם לכריתת חלק ניכר מבלוטת-הלבלב, ובעיקבות זה הופעת סכרת התלויה באינסולין. במילים פשוטות: המנתחים כרתו

כארכיטקט בצורה דראסטית. בכדי לשמור על רמת-החיים הוא היה נאלץ למכור נכסים ורכוש. גם על כך הוא תובע פיצוי. סמי הגיש תביעה נגד הרופאים ובית-החולים. "אולי לא פעלתי מבחינה מישפטית באופן מהיר, מפני שבי התחלה הרגשתי שכל מה שאעשה דרך

הוא נותח להוצאת אבנים מכילייה. לשומת זאת כרתו בטעות חלק מהלבלב. כתוצאה מכך לקה בסכרת מסוכנת. הדבר הוסתר ממנו והוא קיבל טיפול מזיק

ערכנו. כתבה-הגנה יוגש למזכירות בית-המישפט המחוזי בירושלים במועד. **עודד רבטמן, צילם: ציון צפרי**

אבר שהם לא ידעו כלל מהו, מבלי לברוק במהלך הניתוח מה טיבו. לשוא פנה העולם הזה אל הרופאים הנוגעים בדבר. לא ניתן היה לקבל

עורכיהדין לא יפצה אותי על בריאותי שאבדה לי, על בריאותי שנכרתה לי"

"מדורי הגיהנום"

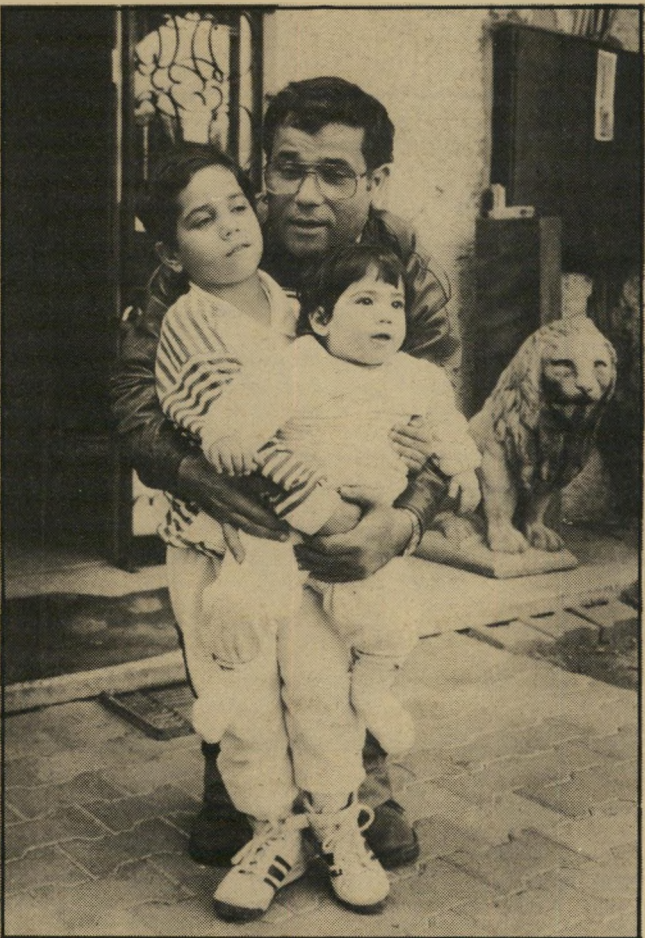
הוא נאנח ודבריו נשמעים במקור טע. אבל הזמן עושה את שלו, אתה מתפתח, ולא יכול להשלים עם עובדות אלה המתרחשות בישראל, שנחשבת למרכז הרפואי של המיזרח התיכון. אני שואל ושואל: איך? איך קורות טעויות כאלו? רק תביעה מישפטית תוכל לתת חלק מהתשובה לשאלה הגדולה הזו.

"אפילו אם אין דרך לפצות אותי מבחינה רפואית, אני מעוניין שאחרים לא יעברו את מדורי-הגיהנום שאני עדיין עובר."

כתבה-התביעה של סמי סלמן הוגש לבית-המישפט המחוזי עליידי עורך הדין אהוד גוט. נתבעים בו על נזיקין, כתוצאה מרשלנות רפואית, הר"ר יוסף אוריאל, מהמחלקה האורולוגית של בית-החולים קפנן, הר"ר יעקב קושניר והר"ר ז'ק פושולביץ מאותה המחלקה וקופת-החולים של ההסתדרות הכללית. סמי: "אני חושב שבמיקרה שלי הרשלנות הרפואית מאוד ברורה ושקור פה, ואין כל צורך לחטט ולגבור כדי שצידקתי תצא לאור."

לכתבה-התביעה מצורפות חוות-הדעת של שני מומחים. כך קובע הפרופ' סור ישראל חוברס, מבית-החולים ב"ר קורחולים בירושלים, כי "גב הלבלב וגופו חסרים (אצל סמי), ורק ראשה בלבד תקין. בניתוח שנועד לכריתת הכילייה המצומקת של סמי נכרת בטיעות. אותו חלק של הלבלב המייצר את רוב האינסולין."

קובע הפרופסור עמוס שפירא, מבית-החולים הדסה בירושלים: "רוח הניתוח מגלה טייה מהמקובל. לא זוהה השומן סביב הכילייה ולא זוהתה ה-

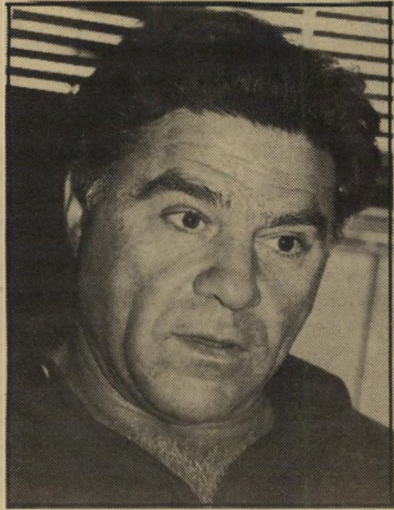
עם ילדיו קנדי וסנדי

ליקוי בראייה, ירידה בחיפוקד המיני...

רחל מרחלת על כל העולם

אלמנה מצאה אלמן

הקשישים שבין הקוראים שלי זוכרים בוודאי את אחת הנשים הכי יפות שהיו כאן אי פעם: **שימעונה שוורץ**. היפה הזאת התחתנה בגיל צעיר עם איש העסקים **בני בירק**. הנישואין האלה לא החזיקו מעמד זמן רב, ושימעונה מצאה לה בחור טוב ועשיר באנגליה הרחוקה והקרה.

אלי פסושרד
מאושר

שימעונה שוורץ (1964)
ביקורים תכופים בישראל

היא עברה לגור בבית הענקי והמפואר של בעלה, והתחילה לנהל חיי חברה סוערים. במשך כמה שנים הם חיו באושר ובעושר, ושימעונה ילדה בת שנפטרה באופן טראגי. לאט לאט התגלו הסדקים ביניהם, וכשהיה נדמה שהכל מתמוטט, התפוצצה הפרשה ולחברה הגבוהה של לונדון נודע ששימעונה מנהלת רומאן סוער מאוד עם **סירני קוהן**, אחד מעשירי לונדון.

היה סקנרל גדול, סירני קוהן ואשתו התגרשו, ושימעונה ובעלה התגרשו, ותוך זמן קצר נשא סירני קוהן את שימעונה, שכבר עמדה ללדת את ילדו הראשון.

20 השנים שהפרידו בין בנייהווג לא הפריעו, והדולצ'ה ויטה שהם ניהלו עוררו קינאה לא רק בישראל העניה אלא גם בלונדון המהודרת.

לפני שנה נפטר בעלה מגידול ממאיר בראשו, והכל ביכו את מר גורלה. אך, כידוע, החיים חזקים מן המוות אצל אנשים רבים, וכמו עוף החול גם שימעונה שוורץ התאוששה והתחילה לבקר לעיתים תכופות בישראל. בין ביקור לביקור היא הכירה את **אלי פסושרד** מבעלי אביה סווסטה. שהתאלמן כנסיכות טראגיות מאשתו **אביה**, ומאו מותה לפני שש שנים לא נקשר שמו באופן רציני לשום אשה.

מאז שהם הכירו זה את זה לפני שלושה חודשים הם ביחד, ופפו — כפי שהוא נקרא בפי חבריו — נראה מאושר וקורן כפי שלא נראה מזה הרבה שנים.

מלכת המים

ו.החיה

אתם בטח זוכרים שלפני כמה חודשים היה פה בארץ איזה מאצ'ו הוליוודי בשם **סילבסטר סטלונה**, ששיגע את כל המדינה ואת כל הבחורות, ושהצמידו לו רומאן עם הדוגמנית ומלכת המים **נאורה חן**.

הם אמנם שחו יחדיו בבריכה של מלון הילטון. אך מפה ועד רומאן בחדרי מיטות מפרידות לפחות מעלית אחת ו-11 קומות.

הדוגמנית הסבסית ניהלה רומאן עם אחד משומרי הראש שלו, וכאשר הבינה שבארץ האפשרויות הבלתי-מוגבלות היא תהיה פחות מוגבלת, היא עזבה את תל-אביב לטובת ניריורק. אמנם, שם יש לפחות 2000 נאורה חן, במנהטן בלבד, אבל זה לא הפריע לה לעשות חיים ולהכיר את אחד הכוכבים הכי ידועים באמריקה ולגרום לו להתאהב בה.

הרומאן הזה נשמר בסוד, אך השפיון הגיר יורקי שלי סיפר לי שהוא ראה אותם צמודים צמודים בדיסקוטק אופנתי ובמיסעדה יוקרתית. אתם מתיים לדעת מי החתיך, או זה **סטיבן באואר**, שהופיע בארץ בסרט החיה. ושהוא אבי בנה של השחקנית **מלני גריפית**, גרושתו של כוכב הקולנוע **דון ג'ונסון**. ובקיצור, הדוגמנית והשחקן מאוהבים זה בזה ועושים חיים. נאורה פונה אליו באנגלית, והוא מחזיר לה בכמה מילים בעברית, שהוא קלט בזמן שהותו בארץ.

מעשיכים

לחפש

את נקודת הג'

לפני שבועיים סיפרתי לכם על התגלית המרעישת של בנות ישראל, שגילו שהגינקור לוגים הם היחידים שאולי יודעים היכן ממוקמת נקודת הג' המיסתורית בגופן של הנשים. אחת מהן, **סיגלית גל**, פשטת התמכרה לעניין במשך חודשים ארוכים. היא ניהלה רומאן סולידי עם

סיגלית גל ויוסי שביט
סיום לרומאן הסולידי

הגינקולוג **יוסי שביט**, וכבר דיברו שם על חתונה. החברים שברו לעצמם את הראש מה הם יביאו לחתונת הווג. אבל כמו שיש סיום להיריון, יש גם סיום לרומאן, והווג נפרד.

נאורה חן

עזבה את תל-אביב לטובת ניריורק

צועד

על קיבתו

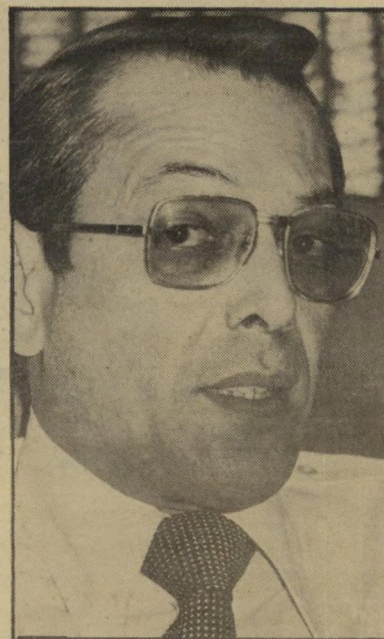
או אם אתם בעניין של גינקולוגים, יש לי בשבילכם סיפור על אלמנה של אחד מהם. קוראים לה **רונית גליק**, והיא אלמנתו של הגינקולוג **איציק גליק**, שהוריש לה, עם מותו, הרבה כסף ובעיקר בית ידירות מהמם ברחוב הירקון.

גליק זו הכירה לפני הרבה שנים את **בני יוחננוף** בן ה-46, רווק מושבע, שבזמנו נקשר שמו גם ב**בנימין זיגל** המפורסם מהיחירה להונאות של המיטרה בעניין מסיבה.

בקיצור, הגבר הזה, שהרבה נשים רוצות לצוד אותו מזה זמן רב, התגורר בדירה השייכת ל**מישפחת פדרמן** מהמלונות. לפני שבוע התברר לו שהוא חייב לפנות את הדירה.

אז מה עושים? רונית גליק היתה בטוחה שהוא יבוא לגור אצלה. אך מסתבר שיוחננוף העדיף מגורים בשכנות לבית אמו, הידועה כבשלנית מומחית. האלמנה לא נואשה, ונרברה עם כמה

גל מצאה נוחמים בחברתו של הגינקולוג **מייקי שילון**, זה שהתגרש לפני כמה שנים **מענת לוטן** היפה, העומדת להינשא לפיר סומאי **דוד טמיר**. בקיצור, עכשיו רואים אותם ביחד, אבל הפעם החברים הם יותר זהירים, והם מחכים להמשך הקשר. לא, אין לי מיספר-הטלפון של הגינקולוג הפנוי, יוסי שביט.

בני יוחננוף

מעדיף להישאר רווק

מחברותיה במיסעדה הסינית פקין, ושם, בהש" פעת האג'רולס והספייריבס, נדרה נרר שהיא תסחוב את יוחננוף לחופה.

לא שהוא לא אוהב את רונית. הוא פשוט מעדיף להישאר רווק.

אז אני מציעה לרונית ולחברותיה לקחת קורס בבישול, כי הדרך אל הגבר עדיין עוברת דרך קיבתו.

גרין עמוק (5) מבחני הסדן של הרוזן דראקולה

הבינו שהרבקה לקול המסתורי, המצלצל אליי אחת לשבוע והמכתב לי סיפורים. מצא חן בעיניו, ככל הנראה, כי השבוע הוא התחיל ב"שלום, מדבר הרון".

בהמשך הוא קצת ירד עליי: "תפסיקי לילל שריחנפליין עולה מהסיפורים שלי לא נכון! תמיד יש להם איזה קשר לנושא אקטואלי!"

וככה הוא סיפר:

אני לא מבין מדוע התיקשורת בסקנדינביה צועקת שיש הסדרות מיניות של ג'שים במקומות עבודה. אני מבין כישראל לפחות גבר אחד, אשר מתנה את הקידום, גם של גברים, שאותם הוא מעסיק.

מדובר ב**פובליציסט**, העורך כתביעת (לא לחובבי ספורט, כדי לצמצם קצת את אפשרויות הניחוש). הוא ידוע בחיבתו לשני המינים. בורדים, שהוא שימש להם מקרשקפיצה, הפכו כוכבים בתחום שבו מתמקד כתביעת. אבל רבים אחרים, שעבדו אצלו מיבחדבר, או אולי כדי לקרוא לזה "מיבחדבר", אצלם זה היה אירוע. היה קטע עם העורך, היתה כתבה בעיתון.

לפני מספר שנים אירע לאיש אירוע מישפחתי טראגי, שנדע ברבים, והוא זכה בירושה. אבל לא עודף הכסף היה מה שהביא אותו לחיות בנפרד מהוריו. **הפרטית** שלו, אגב, אחד מקרובותי של הסמנטיקן מכנה אותו "הרון דראקולה". הסיבה הוא אוהב לנשך צווארים כמעט עד זנבם...

רליה פרידלנדר ונתן וולך
הם לא זוג, רק חברים טובים

אליה, לא מזמן, והציעה להכיר לו, חנים, קליינטיות שלה. וולך רחה אותה בנימוס. "אין לי שום דבר נגדה, או נגד משרדים דומים", הוא

עדיין מחפש את אהבת חייו

ראו אותם ביחד בכמה אירועים בעיר, וכבר קישקשו בעיתון שהם זוג. רווקא זה נשמע די הגיוני. גבר פנוי, אשה פנויה, גיל דומה. אז למה לא? ככה, כי הם לא זוג. רק ידידים, מהתקופה שהוא היה חמוש בנימוסיה הרצליה והיא היה היתה שביעיסטית שם.

נתן וולך, כיום סגן ראש עיריית תל-אביב, הסתכל אז בהערה ברליה **פרידלנדר**. בהערה וביראת-כבוד, כמו שהקטנים מסתכלים בגדולים.

שנים אחר-כך הם נפגשו בפעולות תרבותיות, כי היא, כידוע, שחקנית, והוא מחזיק בתיק התרבות של העירייה. חוץ מזה הם בני אותו המולד. רלי. נתן מעריך ומחבב את רליה עד היום, אבל עד כמה שזה נשמע מוזר, הוא עדיין מתייחס אליה כאל גרולה ממנו, הוא אומר.

וולך הוא בן 51, גרוש. את שני בניה, כיום חיילים, גידל בעצמו. הבת, גם היא חיילת, נשארה אצל האם.

לא מזמן אמר לו אחד הכנים שהוא רוצה להתחתן. וולך ניסה להשפיע עליו שיחכה כמה שנים, כי הוא צעיר מדי, והבן אמר לו: "אתה התחתנת בגיל 24, אז הצלחת?" על זה לא היתה לנתן תשובה, והילד התחתן.

הסגן ראש אומר שהוא עדיין מחפש את אהבת חייו, והכי מתאים לו זה משהי נחמדה, צעירה ממנו ב-10 שנים. אנשים רבים, שעזימה הוא נפגש בעבודה, מציעים לערוך לו היכרות, אבל הוא לא כל-כך מתלהב מרר-היכרות זו. הוא לא התלהב גם כאשר בעלת משרד-היכרות פנתה

600,000 דולר בלילה

אני כבר לא זוכרת מי אמר לי, לפני שנים, שכר התחלתי לעבוד בעיתון, שמה שהכרמעיני אנשים זה סקס ובסוף, או, כשאין את זה, סיפורים על זה.

אני עובדת די קשה כדי למלא את המדור הזה במה שיותר סקס, או אהבה, או סתם רומאנטיקה יפה. מה שחבר לי, גם בחיים וגם כאן, זה כסף.

אז הנה סיפור על כסף. הרבה מאוד כסף. כסף שהוא לא תמיד לבן. כסף שמתגלגל בניגוד לחוק. אילו הייתי כתבת לענייני-מישטרה, בודאי הייתי בודקת את הסיפור בשטח ועם המישטרה, אבל אני לא, אז הנה הסיפור כפי שסופר לי, ושהמישטרה תעשה בו מה שהיא רוצה. או לא תעשה בו כלום. מה איכפת לי?

במלון בכתים, כך אמרו לי, פועל מזה כמה זמן קאזינו. מתגלגלים שם סכומי-כסף אדירים, משהו בסביבות 600 אלף דולר ללילה. לקומה השישית של המלון הכניסו שולחנות רולטה ובלק-ג'ק, והתחילו להניע אנשים. כל לילה בערך 100 איש, מ-10 בערך עד למחרת ב-12 בעררים. בעל המקום הוא **שם ידוע**, אבל אני לא מחפשת צרות. נדמה לי שהוא התארה ברישמת ה-11.

ומה עם המישטרה? היא יודעת מהסיפור? אני לא יודעת, אבל עכשיו היא יודעת.

בהתחלה, לפני שמונה שנים, הם היו צמד זמרים, ששר שירים יפים ורגישים. ונעול שלהם צעד שבועות אחדים בראש מיצעדי-הפיומונים, הגיע למקום השני במצעד השנתי ומושמע עד היום ברדיו.

שוקי ודורית קראו להם. **שוקי שוקי** (כן, זה שמו, פעמים שוקי) ו**דורית פרקש** שרו בהרמוניה יפה, והיו ידידים טובים גם אחרי שירדו מן הבימה. רק ידידים טובים. לדורית היה אז רומאן, שהסתיים בנישואין, עם **דני סנדרובסקי**, בעל עסק מישפחתי של ייצור ופלים, ולשוקי, שאותו היא מגדירה כ"מתפרפר לאקטן", היו הרבה חברות. שעות רבות הם בילו בנסיעה להופעות, לילות רבים הם ישנו בכת"י מלון, אבל לפי דורית: "לא היה בינינו כלום. מי הסתכל עליו בכלל? הוא היה רק החבר הכי טוב שלי."

לפני שנתיים היא התגרשה מדני (הרגשנו שזה לא זה, היינו שני ילדים שגדלו ביחד, ובאופן טיבעי החליטו להתחתן). לשוקי היתה אז חברה, אבל לדורית היה עצוב, והוא היה מתקשר יום-יום והיה כתף נהדרת.

הצמד לא היה פעיל במשך ארבע שנים, אבל לפני חצי שנה הם החליטו לשיר שוב ביחד, וגם התחילו לתכנן איר-נגן. היו להם אז שיחות עבודה עם יח"צנית, שאמרה: אם אתם חוזרים לשוק, בואו נפגש שיש לכם רומאן! דורית אמרה שזה לא בא בחשבון.

וכאן בא הקטע הרומאנטי של הסיפור. הם התחילו לעבוד יחד על התקליט, ופתאום הוא

שוקי שוקי ודורית פרקש
הוא היה רק החבר הטוב

הרומאן הלא-מפוברק של שוקי ודורית

וזן הסיפור הכי-רומאנטי ששמעתי השבוע, או החודש, או אולי אפילו השנה.

כל עובדי המישר של יודעים על הרומאן של הבוטי. רק בעלה, כך סיפר לי, לא יודע שום דבר. כמו בהרבה מיקרים רומים. היא **אשה נאה**, נושאת במישרה ציבורית בכירה מאוד. הבעל הוא איש נחמד מאוד, ואני מצטערת שכל מה שאני יכולה להגיד על עיסוקו זו ההגדרה המאוד-כללית "בשטח התרבות והאמנות". באמת לא נעים לי להיות יותר ספציפית. למה הוא צריך לקרוא אצלי מה קורה אצלו בבית?

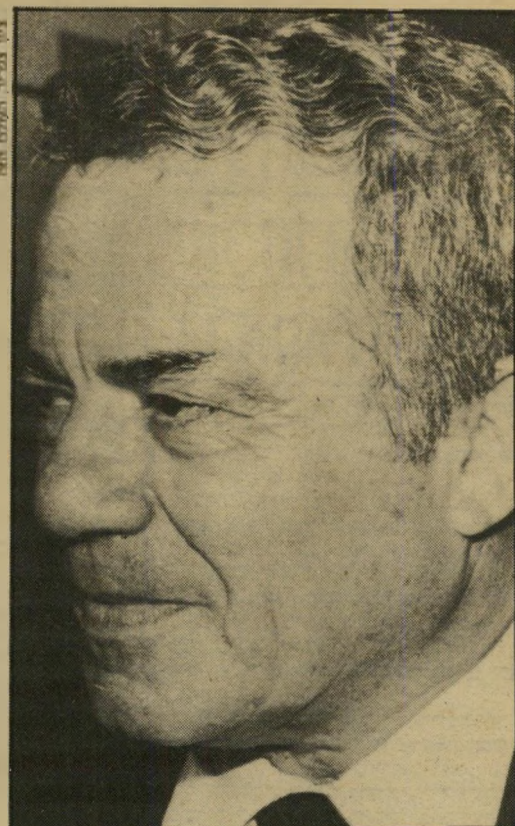
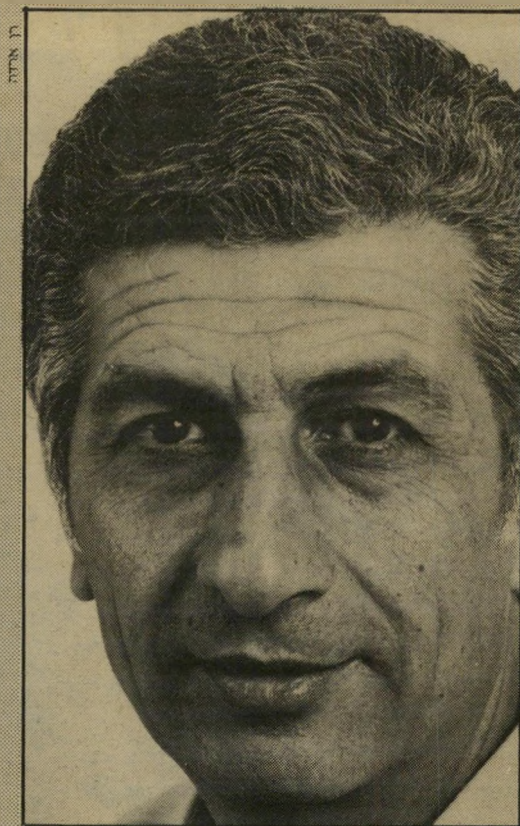
לפני חודשים אחדים היא פגשה גבר, נשוי גם הוא, שהוא **אישיות מוכרת** בארץ, בתחום הכלכלי. אני לא מכירה אותו, כי כלכלה זה לא השטח החזק שלי, אבל סיפרו לי שהוא בעל הופעה מרשימה.

התחיל לחזר אחריה. היא היתה המומה. שאלה אותו אם הוא גורמלי, והודיעה לו: אתה הצמד שלי, ולא נסכן את הצמד בשביל איזה פלירטוט.

ממש לא התאים לה העניין הזה, אבל שוקי היה עקשן. הוא לא הפסיק להגיד לה שהיא אהבת-חיי, שהיא תהיה אשתו, שהוא לא יוותר. הוא כתב אז שיר על מה שקורה להם, וקרא לו אהבה אמיתית מאבדת את שנינו.

אחרי ארבעה חודשים היא השתכנעה שהבחור באמת רציני, ועכשיו היא אומרת שלשניהם ברור שזה מה שהם צריכים בחיים — זה את זה. אבא שלה, הקריקטוריסט **זאב (פרקש)**, מבטוט מהרומאן ("הוא יודע שאני צריכה משהו רוחני, משהו שלא מצא ביטוי בקשר שלי עם דני").

דורית היא בת 30, שוקי בן 33. כאשר הם סיפרו על הרומאן האמיתי שלהם לזו שרצתה לפגוש להם רומאן, היא כמעט נפלה מהכסא. החתונה תהיה בתחילת הקיץ. אז גם ייצא התקליט שלהם, שסירד להם כל-כך יפה את החיים.

אסתר אלכסנדר:

„ברור שאנחנו עומדים לפני פיתוח ומיתון!“

זה נכון שכולנו מדברים עכשיו רק על הנעשה בשטחים הכבושים. רק על אבנים ואלות ועל ג'ורג' שולץ ומסעי הדילוגים שלו והסיכויים שמשוה טוב יקרה כאן בכל זאת. כבר הרבה זמן לא שמעתי שיחות על כסף ועל השקעות ובורסה. אבל מביני-דבר אמרו לי שלא להתעניין בקניית דירה ובמכירת דירה, כי מיתון עומד בפתח. כדי לנוח רגע מצרה אחת, פניתי לכלכלנית אסתר אלכסנדר ושאלתי אותה אם נכון שצרה חדשה עומדת בפתח, ושמה מיתון.

כן, כנראה נכון.

● אולי תסבירי למה יהיה מיתון?

כל ההישגים הכלכליים של השנים האחרונות מסתכמים בדבר אחד: שהאינפלציה היא היום 40%, ולא 400%. זה הכל. חוץ מזה שום דבר לא קרה. שום דבר לא צומח ולא פורח. אבל למרות האינפלציה הנמוכה, יש פער גדול מאוד בין האינפלציה כאן (40%) לבין זו שבארצות-הברית (4%). ולכן יש הברל גדול מאוד בין מה ששווה השקל היום לבין מה ששווה הדולר.

● אז יצטרפו לעשרות פיתוח?

לא תהיה להם ברירה. הם אמנם מנסים למשוך את זה, אבל הפער גדל כל הזמן, ויצטרפו לעשרות פיתוח.

● ואיך מהפיתוח ישר למיתון?

ברגע שיהיה פיתוח, יעלו המחירים. אם הדולר יהיה שווה מחר

כלכלה

בבוקר שלושה שקלים, ולא 1.5 שקל, אז המחירים יעלו ב-100% ותהיה אינפלציה. את זה משרד-האוצר יודע, ולכן הוא יעשה את הכל כדי שלא תהיה אינפלציה גדולה. הוא יגרום לכך שלאנשים לא יהיה כסף, והם לא יוכלו לשלם את המחירים הגבוהים, וכך המחירים יירדו שוב, כך הם מאמינים. הם יקצצו בשכר, יקצצו בתקציב-המדינה. לאף אחד לא יהיה כסף, וזה המיתון. לצערי אני חושבת שלמרות הכל תהיה אינפלציה.

● את רואה את הפיתוח והמיתון בזמן הקרוב?

אני מאמינה שהם ינסו למשוך את העניין עד שישלמו את המניות הבנקאיות. המדינה מעוניינת לשלם פחות עבור המניות הבנקאיות. לכן אני מאמינה שהם ירצו למשוך את העניין עד אחרי הבחירות, אבל השאלה היא אם יצליחו למשוך עד אז.

● כלומר, את לא מוכנה להינבא מתי בדיוק, אבל ברור לך שאנחנו עומדים לפני פיתוח ומיתון?

בהחלט כן. (דניאלה שמי)

יצחק יצחקי:

„ילד מוכה מגביר את התנהגותו השלילית!“

המאורעות בשטחים, הכאת ילדים במקלות, גרמו לחי-כנסי-הכנסת-לשעבר יצחק יצחקי, שהוא כיום איש-חינוך, לתהוות אם החוק שהוא יום ב-1977 תקף גם בשטחים הכבושים. יצחקי הציע אז לכנסת, והצעתו התקבלה, לבטל סעיף מנדטורי בחוק העונשין, הקובע שילדים עד גיל 12, העוברים עבירות, יקבלו חינוך ושיקום נפשי, ולא יהיה ניתן לעצור אותם במיטרה. ניתן לעכב אותם לחקירה, והיה ואחד מהם עבר עבירה חמורה, ניתן להורות על החזקתו במעון או במעון סגור. הכנסת קיבלה את ההצעה, והחוק אושר.

● האם הכאת ילדים בשטחים הכבושים היא עבירה על החוק שיומרת?

בשבילי, ילדים בישראל וילדים בשטחים זה אותו דבר. ילדים הם ילדים. ילד הגונש במכות לא יבטל את התנהגותו השלילית

ההתקוממות

לשטח רחוק, אלא להיפך: התנהגותו השלילית תלך ותחמיר, עד כדי שינאה תהומית. לכן אני מציע שיכבדו את החוק, ולא ישתמשו באלות ובכלי-ידי, אלא במחזקים.

● מי יחנך?

אני מוכן להתנדב, ללמד במשך שבוע שלם את המורים, המזכירים ואת הילדים עצמם.

אני פונה אל יצחק רבין, גם כאל שר-ביטחון וגם כאל חבר-לשנים, שניצח אותי לפני שנתיים בגמר האליפות של הכנסת בשנים — ואומר לו: הפעם היית שחקן גרוע! בעיקר במכות! הפתית! אילו היית מתייעץ איתי, הייתי מציע לך, כמומחה לחינוך ילדים ונער, להפסיק לשחק, לפתוח במערכה חדשה. הייתי אומר לך שיש דרך אחרת, יש פיתרון לבעיה.

שחקן טגים שעושה שגיאה לומד ממנה. היכרתי אותך כשחקן טוב, שלמד משגיאותיו. פה נעשתה שגיאה — הכנסת צה"ל עם מוטות ואלות — וזה גם מבזה את החיילים. אני רוצה לקנות שתכיר בשגיאה הזאת, מה שיותר מהר, ותוציא את האלות מן השימוש. יש דרך אחרת, דרך החינוך. (זעמי רון)

אברהם טמיר:

„אני בקיא ביוזמת שולץ כבר חודש!“

עזר וייצמן התלונן, עם הגיע ג'ורג' שולץ ארצה, על שאינו שותף לתהליך-השלום. הוא אמר שהוא חש מחוץ לעניינים, ושהוא שוקל ברצינות — גמורה, הפעם — את עתידו הפוליטי.

כששמוע ל"יחד" ומנכ"ל משרד-החוץ, אברהם (אבר-ש"ה) טמיר, השתכן באותה שעה במלון ירושלמי, מפאת

מדיניות

השיחות הקדחתניות עם האמריקאים, שאלתי אותו אם גם הוא חש מנותק, מחוץ למהלך המדיני. טמיר לא אהב את רוח השאלות.

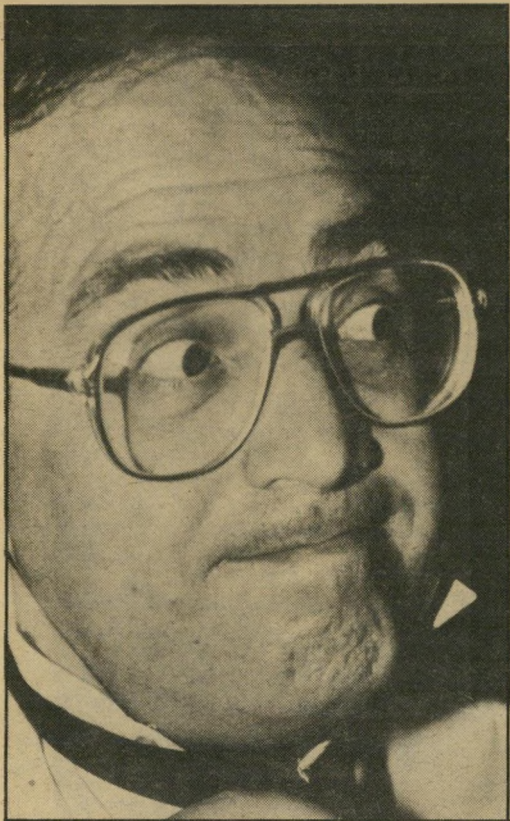
מה זה אצלך „משתפים"? אני מבשל עניינים. יום עניינים. אני עוסק רק בענייני-השלום!

● מה פירוש „עוסק בענייני השלום“?

שולץ בא הנה עם פמליה שלמה: כולם יושבים ומתייעצים. הוא בא הנה עם תוכנית ברורה. הוא לא הגיע לאיזור שבביל לקבוע תוכנית, אלא גיבש מראש את מה שנקרא „היוזמה". אני משוחח עם האמריקאים, יושב עם שימרון פרס וצוות משרד-החוץ — יוסי ביילין, נימרוד נוביק, אורי סביר. אני בקיא בתולדות המהלך הזה כבר חודש!

● כלומר: אתה מרגיש IN, בסדר העניינים?

לעזר יש אולי בעייה. שימרון פרס לא משתף אף שר אחד בענייני שולץ. במיקרה של עזר — חבל. אבל למה את שואלת אם לי יש בעייה? (דפנה ברק)

**„דמעות ורגב־אדמה
ואת גאולה כהן!“**

פורים

**„לפעמים קשה אך
להגיד ערב טוב!“**

טלויזיה

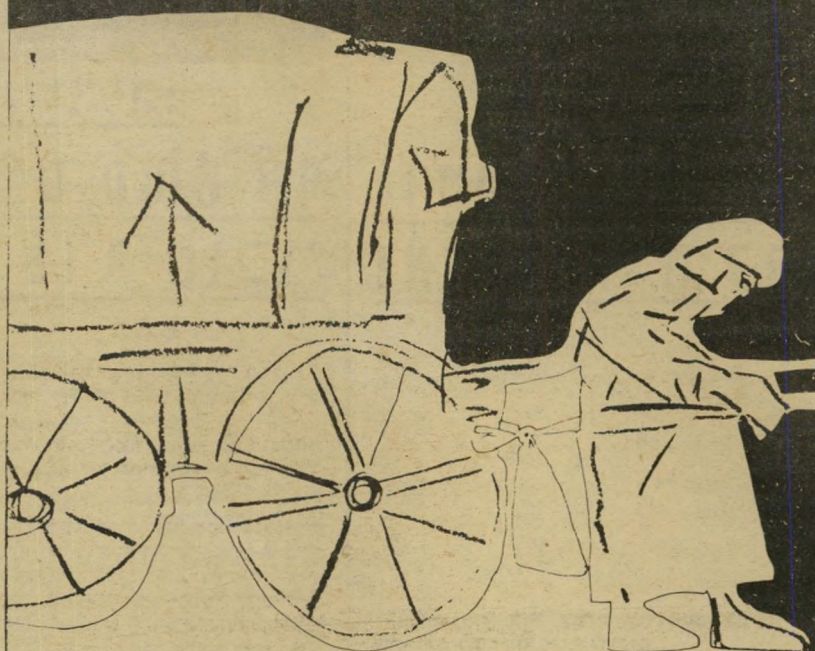
A black and white portrait of a middle-aged man with dark hair and a prominent mustache. He is wearing a dark suit jacket over a light-colored shirt and a dark tie. The background is a plain, light color. The image has a slightly grainy texture, characteristic of older newspaper prints.

”ירד הביקוש לדירות בשכונות שעל הגבול!”

ירושלים

(עמוד 176)

אמא קוראז' ברטולד ברכט

הכינו כרטיסים מראש

36
הצגות
בלבד
באולם
הקאמרי

החל מחודש אפריל.

הולכים לתיאטרון טוב. הקאמרי.

שירה • מאיר • שוב-עמי • שקולניק

נוסח עברי
במיו
תפאורה ותלבושות
רוח דר
מוסיקה
ניהול מוסיקלי
תאורה

משתתפים: זהרירה חריפאי, אילן דר, יוסף כרמון, שלמה וישניסקי, ריקי גל, ענת וקסמן, גאל נאור, דב גבון, יוסי קאניץ, קרול מרקוביץ, נתן כוגן, בשמת אלוני, יותם זילברמן, זארה וארתאניאן, נורית כהן, אילן כרמי.

בלווי תזמורת. במה מסתובבת.

כרטיסים להשיג: הדרך, אבן גבירול 90
03*248788. 248844
קסטל, אבן גבירול 153
03*444725. 447678
למחזיקי כרטיסי ישראל:
03*239258. 221792
בקופת הקאמרי 03*233335
וביתר המשרדים.
הכפזה ראשית הדרן קסטל

כשהייתי שרה

(המשך מעמוד 18)

חושבת שהוא טוב ושמוליק חושב שהוא לא טוב?

זה קורה בין כל האנשים שעובדים ביחד, זה תמיד קורה.

אבל כאן זה גם נכנס לתוך הבית.

אז קורה שאני מחממת את החלב לילד ואנחנו מתווכחים על גישות ואז החלב גולש, אבל יש בזה יתרון עצום. ומלבד זאת, במשך כל הזמן הזה שאני איתו השתתפתי במיספר הפקות גדולות אחרות שהוא לא היה שותף להן בכלל, חוץ מהשלב האדמיניסטרטיבי של חתימת החוזה. אני לא מת עסקת בצד הפיננסי. השתתפתי בן הפקות שבהן לא ראו אותו, הוא לא היה בא לחזרות, לא היה שותף, לא התערב.

■ ■ ■

קל לעבוד איתך?

זו שאלה שאת צריכה לשאול בן מאים. אני חושבת שמבחינות מסר יימות קל, ואולי מבחינות אחרות לא כלכך.

אני אוהבת עבודה יצירתית וחופשית עם כימאי שבסופו של דבר מביאה אותי לתוצאה מסודרת. כשאני על הבימה ברור לי מה ואיך אני הולכת לעשות את התפקיד.

ואיך הקאריירה העניפה הזאת מסתדרת עם גידול ילדים?

כמו כל אשה שיש לה קאריירה משלה שהיא חשובה לה, קשה לי עם העניין של בית ומישפחה. אבל כמו כל אשה עובדת אחרת, אני פשוט שוכרת מטפלת או כייביסיטר. יש לנו שני ילדים בגילים מאוד קרובים. ירמי, הגדול (3) ושלושה חודשים) ויוסי (2) וחודשיים). הפרש זעיר שהופך את העניין ליותר מפרך, וגם לנהדר. הבן הגדול מראה סימנים מפורשים של מוסיקאליות גבוהה ואני חושבת שצריך לטפח את זה.

תעזרי לי?
כפירוש כן. עוד מעט הוא יתחיל ללמוד מוסיקה.

האם לאור הניסיון שלך במיקצוע, נראה לך שכדאי שהילדים ילכו באותה דרך?

לא. הילד מגלה סימנים מובהקים, הוא מגנן בפסנתר כמו פסנתרן ולא סתם דופק בקלידים. וכששואלים אותו מה הוא רוצה להיות, הוא אומר שהוא רוצה להיות פסנתרן כמו יוסי בךנן, המוסיקאי שמלווה אותי ושליווה אותי גם בערב שירי ברכט.

אדם צריך לעשות את מה שהוא מוכשר בו. אני אעזור לו לעשות את זה טוב ממני, ללמוד, לבסס את הכישרון שלו בלימודים.

והקטן?
הוא גאון. לרעתי.

לדעתך הלא-אובייקטיבי בית.

הוא מראה סימנים לכיוון הטכני. עם הבן הקטן, בנוסף לעובדה שיש השניים קרובים בגיל, עברנו שנה מאוד קשה. בגיל חצי שנה גילו אצלו גירול סרטני בכסן. הוא נותח ובנס נשאר בחיים. לא בגלל הגירול, אלא בגלל הניתוח שהיה מאוד קשה. אחר כך הוא קיבל טיפול כימותרפי במשך שנה. ותודה לאל, היום הוא נחשב לילד בריא.

בתקופה הזאת התרכזנו בעצמנו ובצוות הרפואי של תל-השומר, במחלקה ההמטולוגית, שאני מוכרחה להודות שוב ושוב כמה שהם היו נהדרים ונפלאים. קיבלנו מהם חיוקים לכל אורך הדרך. היום הוא נחשב לנזק מסרטן, בריא. הוא עדיין במעקב, כמו בן ויהיה במעקב עד גיל 5.

ובתקופות כאלה יש הרגשה ששום דבר אחר לא חשוב?

להיפך. את חייבת לאזור כוחות ולהמשיך לעבוד. כמו כן שזה קשה מאוד, כי עצם הטיפול בילד תובע התמסרות טוטאלית, והתדרות, והחיים בצל המוות כל הזמן, זה דבר נורא. אבל

דווקא בגלל זה ובשביל הילד לא הפסקנו לעבוד. כשהוא נותח הייתי כוכבת של הצגה ביידיש.

במשך כל התקופה הזאת המשבת להוסיף?

ביום שהוא נותח ביטלתי הצגה, וברגע שהוא יצא מסכנת-חיים ויצא מהחור לטיפול נמרץ, המשכתי להרפיע. כמו כן שכל ערב כשהייתי שרה הייתי צריכה לחנוק את הרמעות. היה לי קשה. השירה באה מתוך הבטן, והייתי צריכה לחנוק את הרמעות, אבל המשכתי וזה נתן לי את הכוח לעזור לו, עזרה שהיה זקוק לה מאוד גם ממני וגם משמוליק.

המיקרה הזו שינה אתכם?

זה עוד מיפגש בחיים שמחשל אותך, שגורם לך יותר להתמקד בדברים שאתה עושה, לא להתפזר, לא לבזבז זמן על שטויות, לדעת שכל יום בחיים הוא חשוב.

■ ■ ■

בואי נחזור לתקליט, יש שם שיר שנקרא "היובלים והראלים", על שני בחורים בשם יובל הראל שנפלו במלחמת-הלבנון.

השיר נולד למעשה בלונדון. כתב אותו עימנואל צבר, שהיה באותה העת שליח-הסוכנות שם, והלחין אותו יאיר רוזנבלום.

הם קראו בעיתונים את הסיפור על שני היובלים. שני נערים מאותה השכר

„אני רואה את
עצמי כזמרת,
כמישהו שקיבל
מתנה שנקראת
קול יפה,
קול טוב”

נה בירושלים, שנפלו כמעט באותו הזמן בלבנון, ולשניהם קראו יובל הראל. הם כתבו את השיר לעצרת שמתקיימת בכל שנה בשגרירות לרגל יום-הזיכרון.

ואיך הגיע השיר אליך?
יאיר הגיע לארץ ואמר לי שהיה רוצה שאשיר את השיר הזה. כמו כן ששמוליק ואני החלטנו מייד לאמץ אותו, למרות שהוא שיר קשה וכבד, אבל היה בזה גם משהו מן השליחות.

היה לכם קשר עם הד מישפחות?

בהחלט, אבל רק אחרי שהשיר הוקלט. רצינו שהיצירה לא תהיה מושפעת מהיכרות אישית. אני מאמינה שהשיר מדבר על כל היובלים שלא הספיקו לזרום אל הים.

ואיך הגיבו המישפחות על השיר?

זו היתה התרגשות גדולה. עד היום אנחנו בקשר ובירידות אמיצה עם שתי המישפחות. השיר הוא לא שלאגר חולף, למרות שהוא שיר קשה, הוא קליט והקהל פשוט שר איתי את הפיומן החורר בהופעות. זה לא רק שיר לעצרות ולימי-זיכרון.

שמת-ילב שכללת בתך ליט גם את „שיר לשלום”.

זה שיר לשלום. זה שיר שכתב יענקל'ה רוטבליט, שהוא בעצמו נכה של מלחמת ששת-הימים שאיבד רגל. ואז זו היתה זעקה מליבו, שאני זכיתי לזעוק אותה. המוסיקה היא של יאיר רוזנבלום, והשיר פשוט הפך להימנון. מכיוון שעניין השלום לא מפסיק להיות אקטואלי והכמיהה לשלום היא חלק ממני, השיר הזה אף פעם לא עזב אותי. שום מיפגש שלי עם קהל לא מסתיים בלי לשיר את השיר הזה. אני שרה אותו במשך כל השנים, לכל קהל. הוא שיר לדורות.

שמיעה פוג'יקלית

בפעם הבאה שאתה מקליט,
נסה קסטות אודיו של פוג'י
ותבחין בין סתם שמיעה
לבין האזנה שמיימית.

אל תחסוך באיכות -
קנה קסטות אודיו פוג'י.
להשיג עכשיו במחיר מבצע
בחנויות המובחרות.

הטכנולוגיות החדשניות
של פוג'י בייצור קסטות אודיו,
העלו את רמת השמיעה לאוקטבות
שלא היו ידועות עד כה.

קסטות אודיו פוג'י נורמל, כרום
ומיטל מותאמות לכל סוגי
המכשירים ומפיקות חדות קול
ונקיון צליל מקסימליים.

לאוזן הפוג'יקלית שלך

FUJI CASSETTES

נציגים בלעדיים: קבוצת חברות שמעוני בע"מ טל': 888-302 • 888-521 (03)

העולם הזה

האם מאיימות

בעיותי'ן

על נבחרת

הכדורגל

קדי'ן וכדורגל

אורה הרצוג: „אני לא והיט'! | אסי דיין: שוב רומאן חדש